

PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO
ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA MESTA
STRÁŽSKE

NA ROKY
2016 – 2022

<i>Názov</i>	PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA STRÁŽSKE NA ROKY 2016 - 2022
<i>Územné vymedzenie</i>	Kataster mesta Strážske
<i>Územný plán mesta</i>	áno
<i>Dátum schválenia PHSR</i>	7.12.2016
<i>Dátum platnosti</i>	2016 - 2022
<i>Verzia</i>	01
<i>Publikovaný verejne</i>	www.strazske.sk

V nadväznosti na množstvo otázok samospráv a spracovateľov informujeme odbornú verejnosť, že **názov dokumentu „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce“ sa nemení**. Názov dokumentu v kratšej forme „program rozvoja obce“ je v zákone č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. (ďalej len „zákon“) **použitý ako skrátený názov**, keďže sa po formálnej stránke v novele zákona **nedala zaviesť skratka „PHSR“**. Ako oficiálny názov dokumentu je teda potrebné uvádzať **celý neskrátený názov** tak, ako je to uvedené v § 5 zákona.

Z <<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=183311>>

OBSAH

Zoznam tabuliek	5
Zoznam grafov	6
Úvod	8
1 Analytická časť	9
1.1 Analýza vnútorného prostredia.....	9
1.1.1 Katastrálne územie	9
1.1.2 Demografia	13
1.1.3 Národnosť	19
1.1.4 Vierovyznania	20
1.1.5 Sociálna infraštruktúra.....	20
1.1.6 Technická infraštruktúra mesta	26
1.1.7 Hospodárska základňa	32
1.1.8 Nezamestnanosť	33
1.1.9 Miestne atraktivity - pamätihodnosti a zaujímavosti mesta	34
1.1.10 Významné osobnosti mesta	34
1.1.11 Výsledky problémovej analýzy	35
1.2 Analýza silných a slabých stránok mesta	38
1.3 Identifikácia hlavných vonkajších faktorov rozvoja mesta	39
1.4 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v meste	39
1.5 Ex-post hodnotenie PHSR na roky 2008 - 2015.....	42
1.6 Analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj mesta.....	47
1.7 Analýza väzieb územia.....	48
1.8 Analýza možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja	48
1.9 Identifikácia východísk a možných riešení	50
1.10 Odhad budúceho možného vývoja	51
2 STRATEGICKÁ ČASŤ	52
2.1 Strategické dokumenty na európskej, národnej a regionálnej úrovni.....	52

2.2	Strategický rámec rozvoja mesta Strážske	53
2.3	Vízia mesta Strážske	55
2.4	PRIORITY MESTA	56
2.5	STRATEGICKÝ CIEĽ	57
2.6	Ciele a špecifické ciele	57
2.7	Špecifické ciele a opatrenia	58
3	PROGRAMOVÁ ČASŤ	62
3.1	Opatrenia – aktivity / projektové zámery	62
4	REALIZAČNÁ ČASŤ	71
4.1	Akčný plán na rok 2016 s výhľadom do roku 2018	71
4.2	Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR	76
4.3	Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie.....	77
4.4	Systém hodnotenia a monitorovania PHSR	78
4.5	Stručný popis komunikačnej stratégie.....	80
5	FINANČNÁ ČASŤ.....	81
5.1	Indikatívny finančný rámec	81
5.2	Financovanie kapitálových investícií za pomoci EŠIF	83
5.3	Alternatívne financovanie kapitálových investícií	84
5.3.1	Zhodnotenie súčasnej finančnej situácie mesta	85
6	ZÁVER.....	86

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Katastrálne územie mesta Strážske	13
Tabuľka 2: Veková štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín.....	16
Tabuľka 3: Porovnanie vekových skupín obyvateľov podľa ekonomickej aktivity za roky 2011 - 2014	16
Tabuľka 4: Vývoj vekových skupín obyvateľstva	17
Tabuľka 5: Národnostné zloženie obyvateľstva	19
Tabuľka 6: Náboženstvo	20
Tabuľka 7: Štruktúra škôl v meste Strážske	21
Tabuľka 8: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	22
Tabuľka 9: Zdravotnícka infraštruktúra	23
Tabuľka 10: Sociálna infraštruktúra.....	25
Tabuľka 11: Služby obyvateľom.....	25
Tabuľka 12: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	23
Tabuľka 13: Domy	24
Tabuľka 14: Domy a byty	24
Tabuľka 15: Vývoj počtu nezamestnaných	33
Tabuľka 16: Plnenie finančného rozpočtu - stav k 31. 12. 2015	49
Tabuľka 17: Majetok mesta Strážske	49

Zoznam grafov

Graf 1: Podiel zastavanosti katastrálneho územia mesta Strážske	11
Graf 2: Schéma štruktúry katastrálneho územia mesta Strážske	12
Graf 3: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v katastri mesta Strážske.....	12
Graf 4: Vývoj počtu obyvateľov mesta Strážske v rokoch 2007 – 2015.....	14
Graf 5: Rozdiely v údajoch Štatistického úradu a Matričného úradu v Strážskom o počte obyvateľov mesta Strážske v rokoch 2008 – 2015	15
Graf 6: Podiel mužov a žien na celkovom počte obyvateľov.....	15
Graf 7: Rozdiel – prevaha počtu žien pred mužmi.....	16
Graf 8: Vývoj vybraných vekových skupín podľa ekonomickej aktivity za roky 2011 - 2014	17
Graf 9: Priemerný vek obyvateľstva	18
Graf 10: Index starnutia.....	18
Graf 11: Deti vo veku 0 – 4 roky.....	21
Graf 12: Vývoj počtu obyvateľov v minulom storočí – vplyv ekonomickej aktivity	40

Zoznam skratiek

PHSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
PRO	Program rozvoja obce
SR	Slovenská republika
VUC	vyšší územný celok
MsÚ	Mestský úrad
EÚ	Európska únia
EŠIF	Európsky štrukturálne a investičný fondy
OP	Operačný program
CLLD	Community led local development - miestny rozvoj vedený komunitou
MAS	miestna akčná skupina
SHR	samostatne hospodáriaci roľník
DSS	domov sociálnych služieb
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok
RO	Riadiaci orgán
MDVRR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja
v.z.d.	Východná zemepisná dĺžka
s.z.d.	Severná zemepisná dĺžka
n.m.	Nad morom
PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
TTP	Trvalé trávnaté porasty
ŠÚ	Štatistický úrad
MŠ	Materská škola
ZŠ	Základná škola
SOŠ	Stredná odborná škola
CVC	Centrum voľného času
ČOV	Čistička odpadových vôd
SSM	Slovakia Steel Mills
TKO	Tuhý komunálny odpad
PCB	Pochlórované bifenyly
NAKA	Národná kriminálna agentúra

Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR), spolu s územným plánom, je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie.

Je vypracovaný v súlade s metodikou odporúčanou MDVRR SR s cieľom zjednotiť proces spracovávania PHSR a jeho obsah podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. v súlade so zámerom spracovania PHSR a schváleným uznesením Mestského zastupiteľstva Strážske dňa 29.10.2015.

Vypracovanie PHSR sa rešpektovalo Zámer spracovania PHSR mesta Strážske nadväzuje na roky 2016-2022 na vyhodnotenie PHSR mesta Strážske na obdobie rokov 2007-2015. V prílohách je uvedený komplexný prehľad všetkých realizovaných projektov a podporených aktivít v predchádzajúcom období, ktoré boli financované alebo spolufinancované samosprávou mesta Strážske a ich realizácia mala vplyv na ukazovatele výsledku alebo dosahu v hodnotenom PHSR.

PHSR mesta Strážske je spracovaný na 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 – 14 rokov a je strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území, pričom sa predpokladá jeho priebežná aktualizácia, spravidla pri pravidelnom hodnotení jeho realizácie v Mestskom zastupiteľstve.

Informácie z vyhodnotenia PHSR z predchádzajúceho obdobia tvoria východisko pre nasledujúcu analytickú časť.

Spracovaný návrh bol v období 25.8.2016 do 25.9.2016 v elektronickej forme zverejnený na webovej stránke mesta a v tlačenej podobe bol k dispozícii na sekretariáte primátora mesta. V elektronickej forme bol zaslaný poslancom a členom pracovných komisií. Bolo predložených x spresňujúcich návrhov od komisií, ktoré boli akceptované a zapracované do predkladaného dokumentu.

2 Analytická časť

Kvalita života obyvateľov mesta je výsledkom vzájomného pôsobenia sociálnych, zdravotných, ekonomických a environmentálnych podmienok týkajúcich sa ľudského a spoločenského rozvoja. Na jednej strane predstavuje objektívne podmienky na dobrý život a strane druhej subjektívne prežívanie dobrého života danej komunity.

V rámci analýzy objektívnej stránky kvality života sa zameriava na napĺňanie sociálnych a kultúrnych potrieb v závislosti od materiálneho dostatku, spoločenskej akceptácie jednotlivca a jeho fyzického zdravia. V rámci zisťovania stavu objektívnej kvality života boli uplatnené všeobecné indikátory z oblasti demokracie a participatívnosti, ekonomickej spravodlivosti, zdravia a vzdelania a bezpečnosti.

V rámci posúdenia subjektívnej kvality života, ktorá spočíva v dobrom životnom pociťe, pohode a spokojnosti s vecami okolo nás, sme analyzovali odpovede občanov na položené otázky prostredníctvom dotazníkov určených do jednotlivých domácností v meste.

Komplexná analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia mesta Strážske je vypracovaná v súlade s metodikou tvorby Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (verzia 2.0) a na základe aktuálnych údajov získaných z oficiálnych prameňov, resp. z uskutočnených ankiet medzi obyvateľmi mesta.

Analýza prostredia mesta nadväzuje na predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Strážske realizovaný v období rokov 2008 – 2015, ako i ďalšie strategické a koncepcné dokumenty mesta.

2.1 Analýza vnútorného prostredia

Analýza vnútorného prostredia predstavuje súhrn ukazovateľov aktuálneho stavu územia mesta, pričom sú využité údaje Štatistického úradu SR, vlastné údaje mesta, výsledky vypracovaných analýz a vlastných prieskumov na území mesta Strážske.

2.1.1 Katastrálne územie

Mesto Strážske sa nachádza v Košickom kraji v severnej časti Východoslovenskej nížiny, na území Východoslovenskej pahorkatiny pri Laboreckej nive.

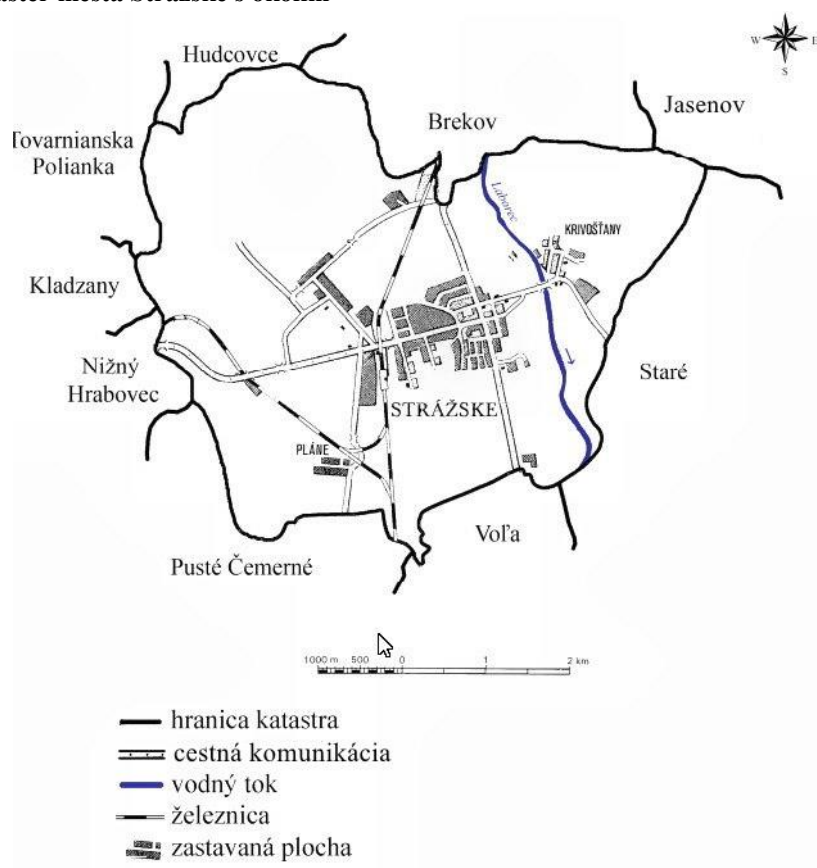
Geografické vymedzenie: súradnice stredu mesta: 21° 50' 16" v.z.d.
48° 52' 22" s.z.š.

Podstatná časť katastra mesta leží v severnej časti Východoslovenskej pahorkatiny. Ohraničenie katastra na severovýchode tvorí časť Krivošťanského pohoria, ktoré je súčasťou Vihorlatských vrchov. Východná, južná a západná hranica nie je bližšie ohraničená žiadnym geomorfologickým celkom.

Katastrom preteká rieka Laborec, ktorá na jeho území tvorí prirodzenú hranicu medzi Východoslovenskou pahorkatinou a pohorím Vihorlat a oddeluje aj miestnu časť Krivošťany. Územie mesta administratívne patrí do okresu Michalovce a nachádza sa na jeho severnom okraji. Špecifikom katastra mesta je, že jeho severozápadná hranica, ktorá tvorí približne polovicu obvodu katastra tvorí administratívnu hranicu medzi Košickým a Prešovským samosprávnym krajom. Jeho kataster je v dotyku troch Zemplínskych okresov; Michalovce, Humenné a Vranov nad Topľou.

Severná a západná hranica katastra mesta Strážske tvorí nielen administratívnu hranicu Košického a Prešovského kraja, ale aj administratívne hranice okresov. Na severe hraničí s okresom Humenné a na západe s okresom Vranov nad Topľou.

Obrázok 1: Kataster mesta Strážske s okolím

Zdroj: www.katasterportal.sk

Kataster Strážskeho hraničí s deviatimi katastrami obcí: na severe s Jasenovom, Brekovom, Hudcovicami, ktoré patria do okresu Humenné, na západe s Tovarnianskou Poliankou, Kladzanami, Nižným Hrabovcom, ktoré patria do okresu Vranov nad Topľou, na juhu s Pustým Černým a Vôľou, na západe s obcou Staré patriacimi do okresu Michalovce.

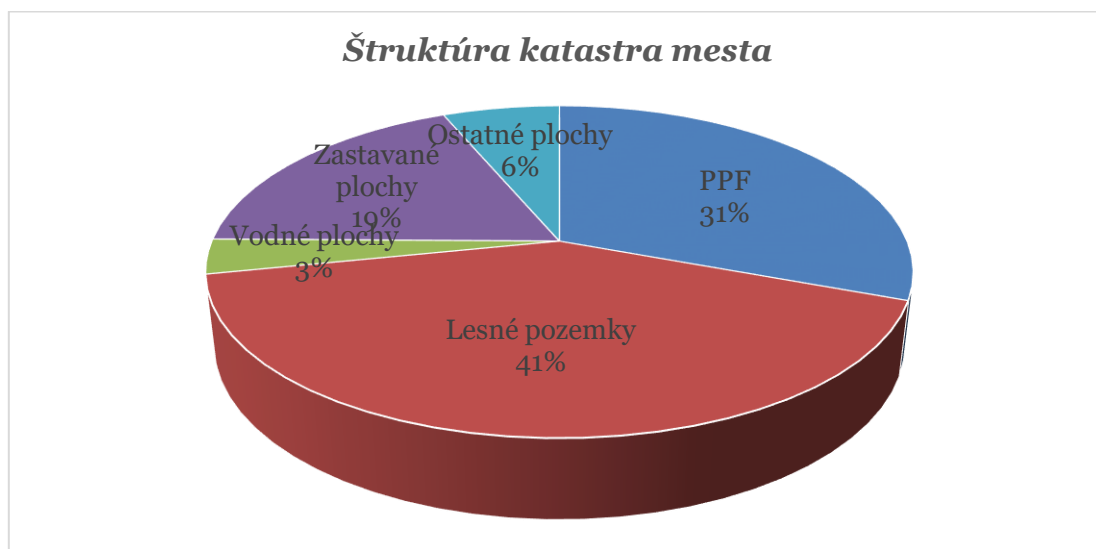
Katastrálne územie mesta má rozlohu 2 477 ha a jeho stred leží v nadmorskej výške 133 m n. m. Najvyšší bod katastra mesta tvorí vrch Krivošťanka – 549 m n.m. a najnižší bod sa nachádza v juhozápadnej časti katastra s nadmorskou výškou 131 m n.m.

Graf 1: Podiel zastavanosti katastrálneho územia mesta Strážske

Podľa údajov uvedených na Kataster portál SR k 10.5.2015 z celkovej rozlohy intravilán mesta (zastavané územie) tvorí necelých 6 % a 94 % územia tvorí extravilán (mimo zastavané územie).

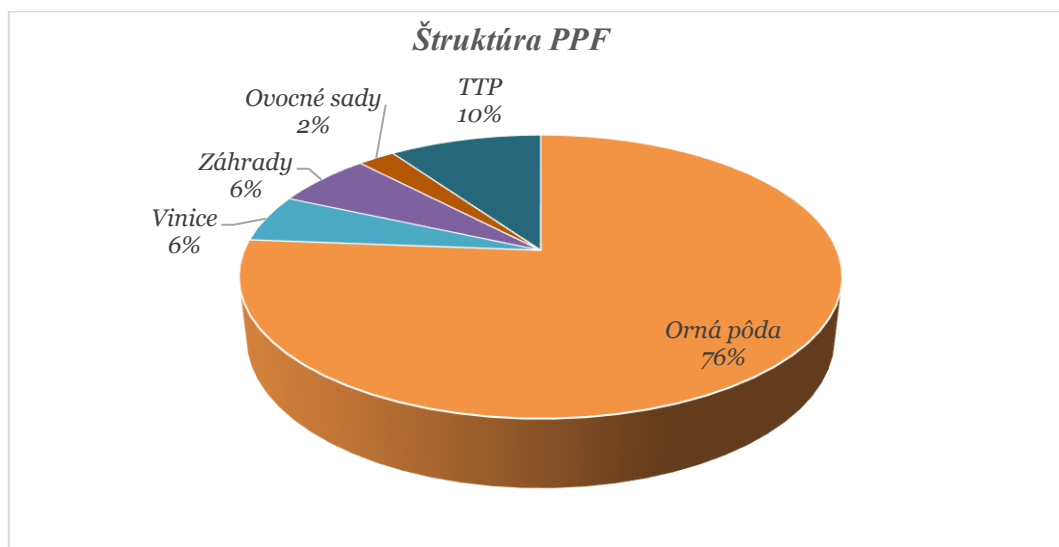
Graf 2: Schéma štruktúry katastrálneho územia mesta Strážske

Zdroj: www.katasterportal.sk, stav 10.5.2016

V rámci celkovej výmery katastrálneho územia mesta došlo v posledných rokoch v štruktúre charakteru jeho využívania len k malým zmenám.

Graf 3: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v katastri mesta Strážske

Zdroj: www.katasterportal.sk, stav o 10.5.2016

Poľnohospodársky pôdny fond (PPF) tvoria poľnohospodárske pozemky na výmere 30,64 % katastra, ktoré sú ako poľnohospodárske pôdy využívané na poľnohospodársku výrobu a ktoré sú v katastri nehnuteľnosti členené na ornú pôdu, chmeľnice, vinice, záhrady, ovocné sady a trvalé trávne porasty; tvoria ho aj iné pozemky, ktoré sú poľnohospodársky využívané. Chmeľnice sa na území mesta nenachádzajú.

Lesné pozemky sa rozprestierajú na celkovej rozlohe 10,2 km², čo predstavuje 41,18 % územia, čo je nárast v porovnaní s rokom 2008 o 0,35 km². V minimálnych hodnotách sa zväčšila aj výmera ornej pôdy, TTP, PPF a ostatných plôch.

Tabuľka 1: Katastrálne územie mesta Strážske

	Celková výmera km ²	Zastavané územia	Mimo zastavaného	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	TTP	PPF	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné plochy
1.1.2008	24,77	1,47	23,31	5,75	0,00	0,41	0,48	0,18	0,59	7,43	9,85	0,99	5,34	1,17
v %	100	5,93	94,11	23,21	0,00	1,66	1,94	0,73	2,38	30,00	39	4,00	21,56	4,72
10.5.2016	24,77	1,47	23,29	5,77	0	0,41	0,47	0,18	0,74	7,58	10,2	0,84	4,56	1,58
v %	100	5,93	94,02	23,29	0	1,66	1,89	0,73	2,98	30,64	41,18	3,39	18,41	6,38
Rozdiel	0	0	-0,02	0,02	0	0	-0,1	0	0,15	0,15	0,35	-0,15	-0,88	0,41
v %	0	0	-0,9	0,8	0	0	-0,05	0	0,5	0,64	2,18	-0,01	-3,15	1,66

Zdroj: www.katasterportal.sk, stav o 1.11.2008/10.5.2016

Pohyby v štruktúre všetkých druhov pozemkov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke. Znížila sa výmera plochy mimo zastavaného územia, záhrady, vodné a zastavané plochy.

V rámci katastrálneho územia mesta sa nachádzajú plochy, ktoré si vyžadujú mimoriadnu pozornosť. Ide o plochy nachádzajúce sa v časti Pláne a to: skládka nebezpečného odpadu, ale aj v areáli priemyselného parku Chemko. Pozornosť si vyžaduje aj otvorený kanál z areálu Chemko do Laborca, ktorý nesie stopy PCB látok. Uvedené plochy nesú znaky istej rizikovosti pre stav životného prostredia mesta, resp. okolia.

Značnú časť plochy lesa v katastri mesta z dôvodu súkromného vlastníctva nie je možné využívať v prospech relaxu a oddychu obyvateľov mesta.

2.1.2 Demografia

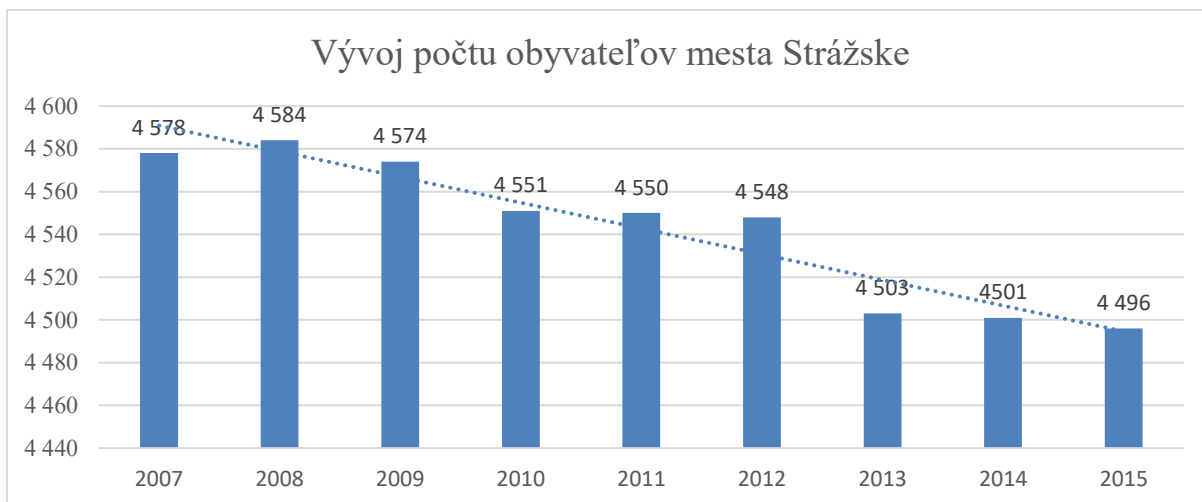
Mesto Strážske počtom obyvateľov je tretím najväčším sídlom v okrese Michalovce s hustotou obyvateľstva 181,5 obyvateľov na km². Rozlohou 24,773 km² je piatym najväčším sídlom v okrese.

V doterajšom vývoji mesta Strážske počet obyvateľov kulminoval v roku 2008, kedy dosiahol počet 4584 obyvateľov. Od roku 2009 počet obyvateľov klesá. V roku 2013 bol medziročný pokles výraznejší, kedy medziročne poklesol o 43 obyvateľov. Podrobnejšie uvedené v nasledujúcej tabuľke a grafe.

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyvateľov	4 578	4 584	4 574	4 551	4 550	4 548	4 503	4 501	4 496

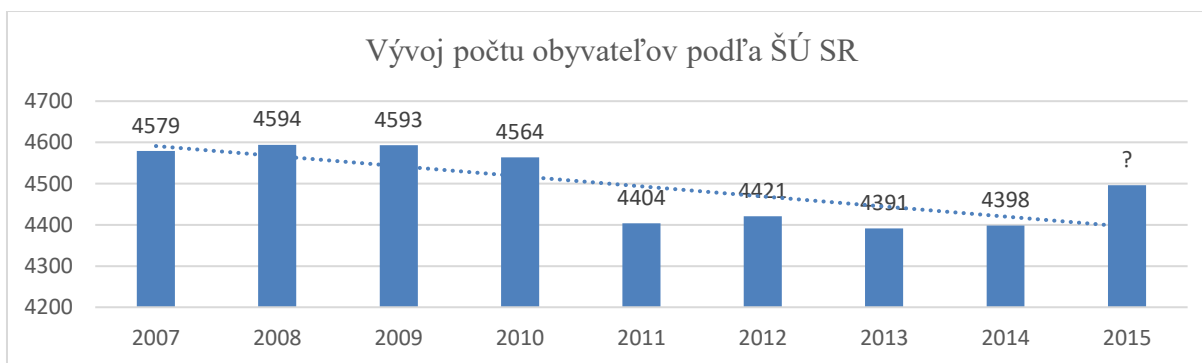
Zdroj: Matričný úrad Strážske

Graf 4: Vývoj počtu obyvateľov mesta Strážske v rokoch 2007 – 2015

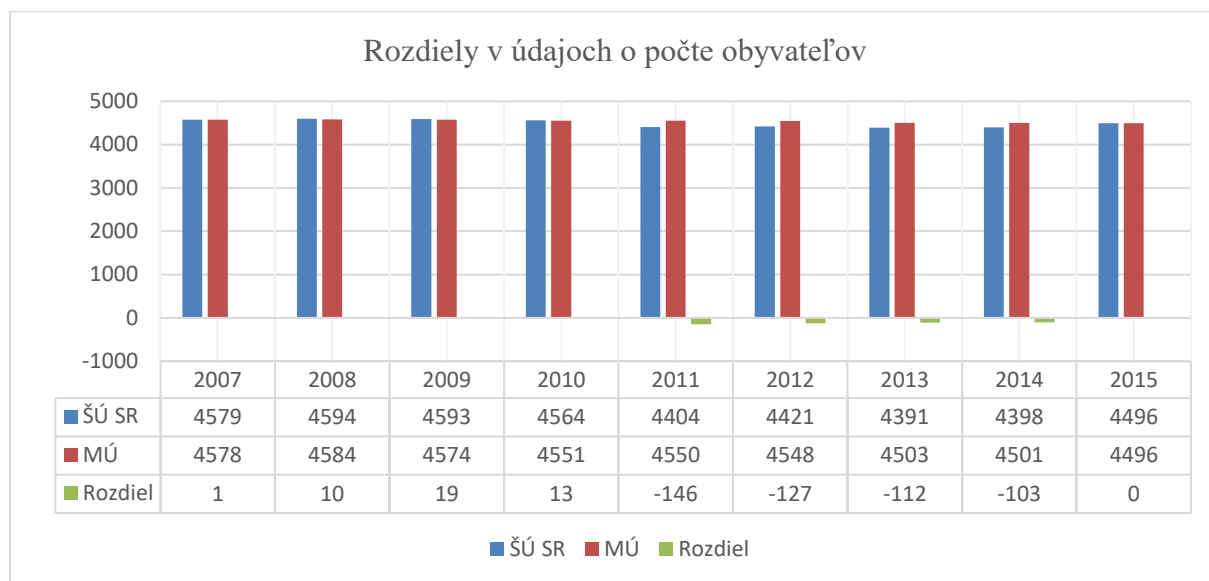
Zdroj: Matričný úrad Strážske

Z dôvodu rozdielnosti údajov medzi viacerými subjektami je potrebné uviesť, že je rozdiel v medziročných údajoch o počte obyvateľov mesta vedených miestnou matrikou a Štatistickým úradom SR, čo je možné dokumentovať nasledujúcou tabuľkou a grafom.

Zdroj: Štatistický úrad SR (Údaje za rok 2015 ŠÚ nezverejnené)

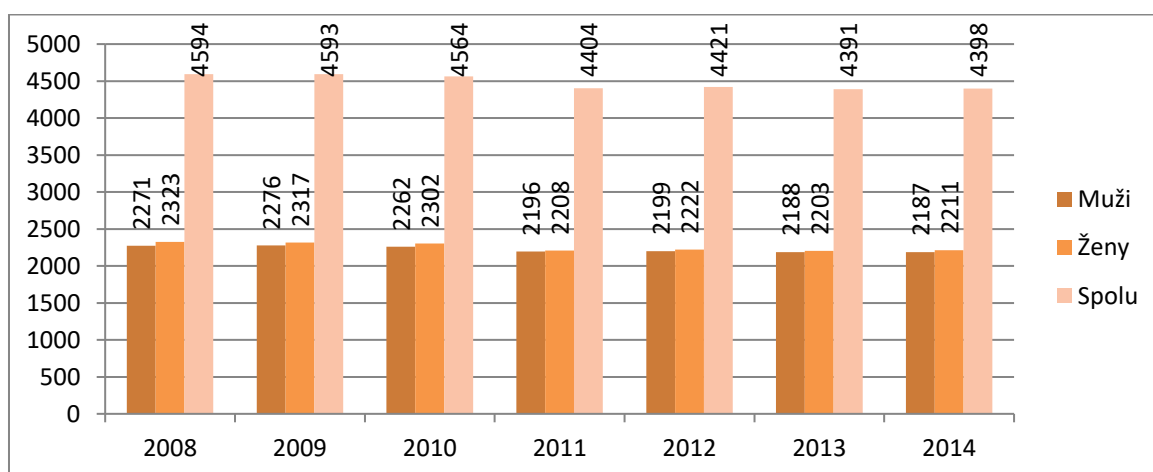
Graf 5: Rozdiely v údajoch Štatistického úradu a Matričného úradu v Strážskom o počte obyvateľov mesta Strážske v rokoch 2008 – 2015

Vzhľadom k tomu, že finančná správa Slovenskej republiky ako i ďalšie štátne orgány vychádzajú z údajov vedených Štatistickým úradom SR, napr. stanovenie výšky podielových daní stanovených pre jednotlivé roky a ďalšie, v ďalšej analýze vychádzame z jeho údajov.

Pri porovnávaní zloženia obyvateľov Strážskeho podľa pohlavia doteraz majú prevahu ženy. Zaujímavosťou je, že s poklesom obyvateľov od roku 2008 sa znižuje rozdiel v ich počte v neprospech žien. V nasledujúcom grafe je ukazuje, o koľko prevyšuje počet žien počet mužov, resp. trend znižovania rozdielu v počtoch žien a mužov.

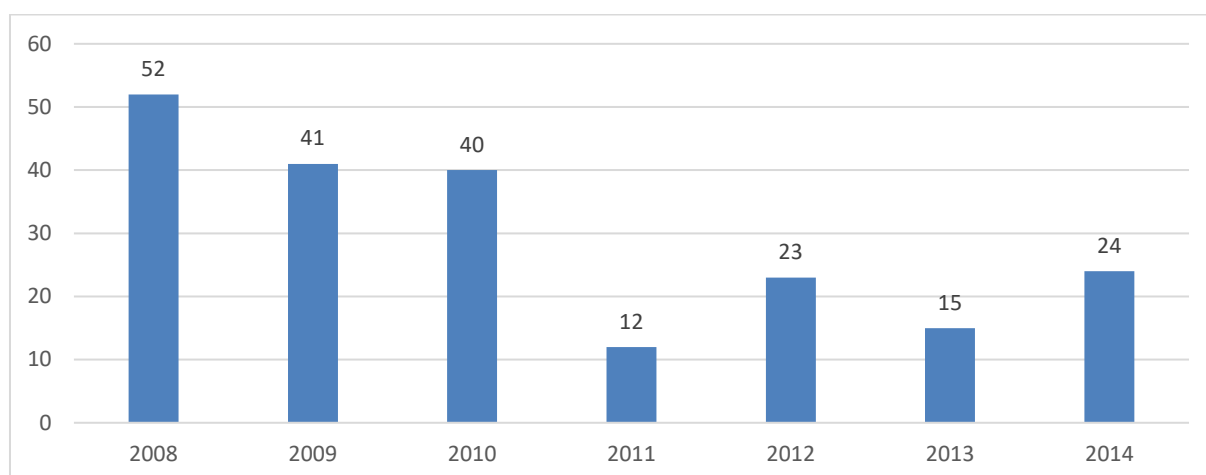
Graf 6: Podiel mužov a žien na celkovom počte obyvateľov

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 7: Rozdiel – prevaha počtu žien pred mužmi

Z porovnania počtu obyvateľov podľa ekonomickej aktivity vyplýva, že obyvatelia v produktívnom veku tvoria 71,12 % z celkového počtu. Pozitívnym javom je aj vyšší počet obyvateľom v predproduktívnom veku, pričom ich podiel je o 0,52 % vyšší ako v poproduktívnom veku.

Tabuľka 2: Veková štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín

Vekové skupiny podľa pohlavia						Údaje k 31.12.2014		
Mesto	Počet obyvateľov		Veková skupina			Veková skupina v %		
			0-14	15-64	65 a viac	0-14	15-64	65 a viac
Strážske	Spolu	4 398	647	3 128	623	14,71	71,12	14,17
	Muži	2 187	337	1 595	255	15,41	72,93	11,66
	Ženy	2 211	310	1 533	368	14,02	69,34	16,64

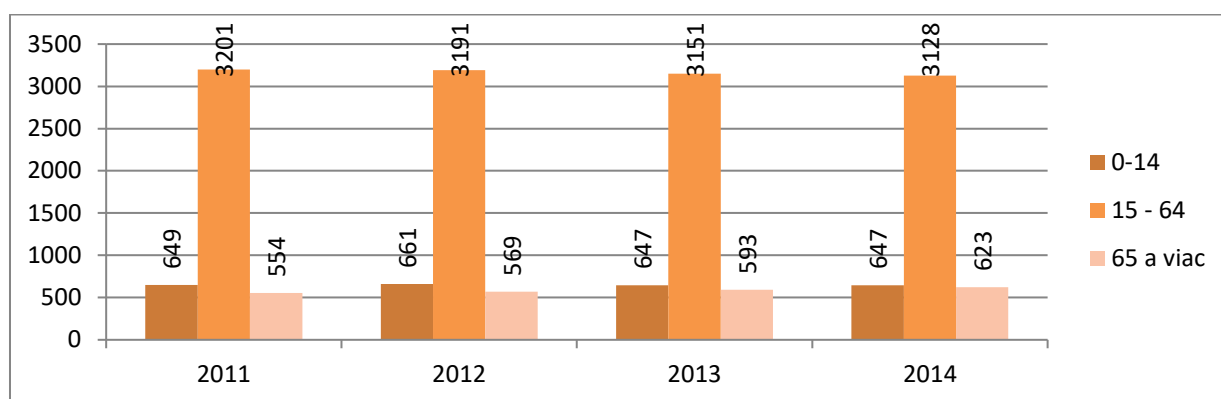
Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka 3: Porovnanie vekových skupín obyvateľov podľa ekonomickej aktivity za roky 2011 - 2014

Veková štruktúra	2011	2012	2013	2014
0 - 14	649	661	647	647
15 - 64	3201	3191	3151	3128
65 a viac	554	569	593	623

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 8: Vývoj vybraných vekových skupín podľa ekonomickej aktivity za roky 2011 - 2014

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z uvedeného porovnania vyplýva trend poklesu obyvateľstva v predproduktívnom ako i produktívnom veku, naopak rastie počet obyvateľov v poproduktívnom veku, čo je potrebné zohľadniť pri rozvoji sociálnych služieb v nasledujúcom období.

Tabuľka 4: Vývoj vekových skupín obyvateľstva

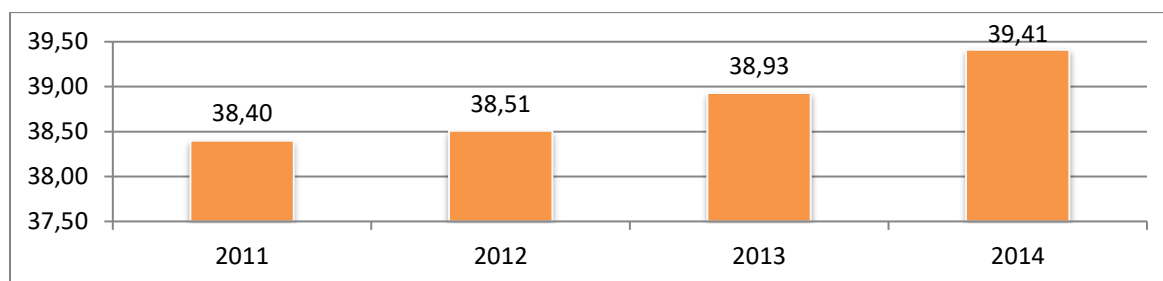
Vek	2011		2012		2013		2014	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
0-4	224	5,09%	236	5,34%	225	5,12%	211	4,80%
5-9	222	5,04%	226	5,11%	218	4,96%	229	5,21%
10-14	203	4,61%	199	4,50%	204	4,65%	207	4,71%
15-19	336	7,63%	320	7,24%	282	6,42%	254	5,78%
20-24	377	8,56%	374	8,46%	388	8,84%	372	8,46%
25-29	360	8,17%	369	8,35%	357	8,13%	366	8,32%
30-34	335	7,61%	322	7,28%	339	7,72%	337	7,66%
35-39	376	8,54%	374	8,46%	347	7,90%	346	7,87%
40-44	275	6,24%	300	6,79%	317	7,22%	325	7,39%
45-49	325	7,38%	316	7,15%	293	6,67%	278	6,32%
50-54	267	6,06%	262	5,93%	282	6,42%	306	6,96%
55-59	266	6,04%	265	5,99%	272	6,19%	280	6,37%
60-64	284	6,45%	289	6,54%	274	6,24%	264	6,00%
65-69	182	4,13%	191	4,32%	213	4,85%	232	5,28%
70-74	160	3,63%	163	3,69%	163	3,71%	158	3,59%
75-79	114	2,59%	118	2,67%	115	2,62%	120	2,73%
80-84	55	1,25%	59	1,33%	68	1,55%	73	1,66%
85-89	33	0,75%	30	0,68%	23	0,52%	26	0,59%
90-94	9	0,20%	8	0,18%	11	0,25%	12	0,27%

95-99	1	0,02%	0	0,00%	0	0,00%	2	0,05%
100-104	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Spolu	4404		4421		4391		4398	

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že dochádza k poklesu počtu obyvateľov v kategórii 0-14 rokov, klesá počet obyvateľov vo vekovej kategórii 15-64 obyvateľov, avšak rastie počet obyvateľov v kategórii 65 a viac rokov, ktorých počet v rokoch 2011 – 2014 narástol o 69. V tom istom období naopak poklesol o 73 počet obyvateľov vo vekovej kategórii 15-64 rokov. Na základe uvedených trendov je potrebné robiť opatrenia súvisiace s nárastom počtu osôb v poproduktívnom veku, najmä v zabezpečení dostatočných a kvalitných sociálnych služieb.

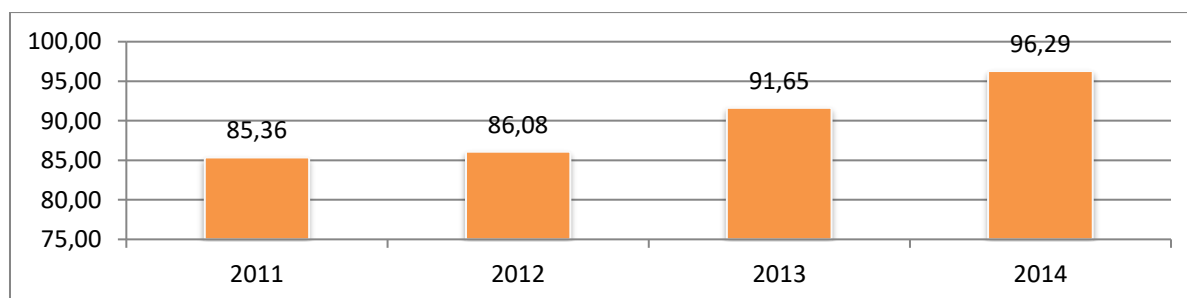
Graf 9: Priemerný vek obyvateľstva

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obyvateľstvo mesta starne, pričom v roku 2011 priemerný vek predstavoval 38,40 rokov a roku 2014 už 39,41 roku, čo je o jeden rok viac. Potvrďuje to aj index starnutia, ktorý sa za rovnaké obdobie zvýšil o takmer 11 bodov, pričom jeho trend neustále rastie.

Graf 10: Index starnutia

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z uvedených prehľadov vyplýva, že obyvateľstvo mesta Strážske dynamicky starne, pričom v období rokov 2011-14 dosahuje medziročne nárast asi o 0,4 bodu. Z celkového počtu obyvateľov je 44 umiestnených v miestnom Domove sociálnej starostlivosti, kde registrujú 4 žiadosti nevybavené žiadosti o umiestnenie v DSS a 3 žiadosti o podporované bývanie.

2.1.3 Národnosť

Skladba obyvateľstva mesta sa podstatne nemení, vyše 90 % obyvateľov sa hlási k slovenskej národnosti. Z dlhodobého hľadiska došlo k zníženiu počtu obyvateľov hlásiacich sa k českej národnosti, z 1,25 % v roku 1991 na 0,39 % v roku 2011, čo zrejme súvisí s odchodom bývalých zamestnancov Chemka, resp. ich asimiláciou.

Tabuľka 5: Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	SODB 1991 (%)	SODB 2001 (%)	SODB 2011 (%)
Slovenská	96,87%	96,38%	90,51%
Maďarská	0,16%	0,13%	0,34%
Rómska	0,92%	1,07%	0,84%
Rusínska	0,16%	0,45%	0,70%
Ukrajinská	0,45%	0,40%	0,48%
Česká	1,25%	0,87%	0,39%
Nemecká	0,02%	0,04%	0,05%
Poľská	0,02%	0,04%	0,05%
Ruská	0,00%	0,07%	0,07%
Židovská	0,00%	0,00%	0,00%
Moravská	0,00%	0,00%	0,02%
Iná	0,12%	0,00%	0,07%
Nezistená			6,77%

Zdroj: Štatistický úrad SR. Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2011

V meste žije marginalizovaná skupina obyvateľov. Ku komunite Rómov sa podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 sa prihlásilo len 0,84 % obyvateľov, čo je mierny pokles oproti sčítaniam v rokoch 2001, resp. v roku 1991. Tieto údaje však nezodpovedajú reálnej skutočnosti, keďže ich počet odhadom predstavuje približne 10 % obyvateľov a ich počet stabilne rastie.

Podľa Atlasu rómskych komunít z roku 2013 v intraviláne mesta Strážske žije segregovaná rómska komunita, pričom do jej osídlenia vedie asfaltová prístupová cesta. V osídlení sa nachádza 20 nájomných bytov, ktoré sú postavené na pozemkoch mesta. Všetky tieto byty môžu využívať verejný vodovod a elektrickú sieť. Osídlenie je pokryté verejným osvetlením. Na zber komunálneho odpadu je k dispozícii veľkoobjemový kontajner. Bytový dom je pripojený na verejnú kanalizáciu. Elektrickú sieť využíva len 80 % domácnosti, plyn využíva len 20%, pričom až 100 % domácnosti na vykurovanie využíva tuhé palivo.

2.1.4 Vierovyznania

Občania mesta majú v meste vytvorené podmienky pre uspokojovanie svojich duchovných potrieb. Na základe sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 sa najväčší počet obyvateľov mesta hlási k Rímsko-katolíckej cirkvi (62,28 %). Významný počet sa hlási ku Grécko-katolíckej cirkvi (18,30 %). Podstatne menej obyvateľov sa hlási ku Pravoslávnej cirkvi a Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Významnú skupinu tvoria obyvatelia bez vyznania, ktorí tvoria 5,7 %. Vzťahy medzi jednotlivými skupinami sú považované za bezkonfliktné a pokojné. Trendy prihlásenia sa v rokoch 1991, 2001 a 2011 sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 6: Náboženstvo

Vierovyznanie	SODB 1991(%)	SODB 2001(%)	SODB 2011(%)
Rímskokatolícka cirkev	40,43%	63,59%	62,28%
Gréckokatolícka cirkev	11,78%	21,77%	18,30%
Pravoslávna cirkev	1,60%	2,82%	2,72%
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1,02%	1,36%	1,50%
Reformovaná kresťanská cirkev	0,00%	0,76%	0,70%
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0,00%	0,20%	0,14%
Cirkev československá husitská	0,07%	0,11%	0,09%
Cirkev adventistov siedmeho dňa		0,02%	0,00%
Cirkev bratská		0,00%	0,07%
Kresťanské zbory		0,00%	0,16%
Bez vyznania		7,58%	5,70%
Iné	11,45%		0,18%
Nezistené		1,63%	8,42%

Zdroj: Štatistický úrad SR. - Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2

2.1.5 Sociálna infraštruktúra

Vybudovaná sociálne infraštruktúra mesta, napriek jej morálnej opotrebovanosti je v porovnaní s podobne veľkými mestami nadštandardná a plní významné miesto v uspokojovaní potrieb obyvateľstva. Medzi jej hlavné prvky patria: školské a výchovné zariadenia, byty, zdravotnícke a sociálne zariadenia, kultúrne zariadenia, zariadenia obchodu a stravovania, ako aj športové a rekreačné zariadenia. Zariadenia, ktoré poskytujú služby obyvateľstvu, ktorému zabezpečujú život, rozvoj a oddych.

2.1.5.1 Vzdelávanie

V meste sú vytvorené podmienky predškolskú prípravu, základné a stredné školstvo. Mesto zabezpečuje vzdelávanie v jednej materskej a jednej základnej škole. Okrem nich je

zriaďovateľom základnej umeleckej školy a centra voľného času. V meste sa nachádza aj Stredná odborná škola, ktorej zriaďovateľom je Košický samosprávny kraj.

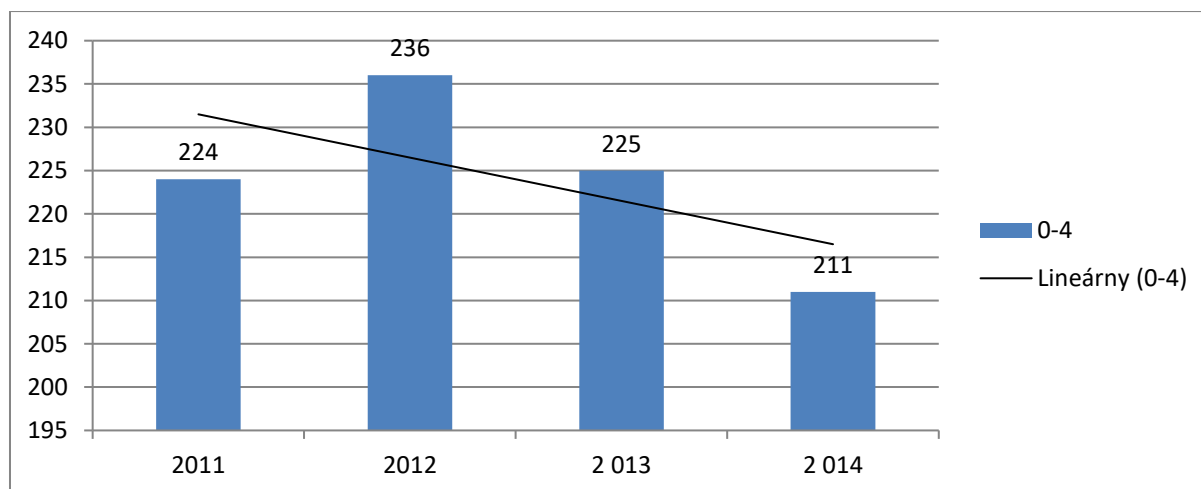
Tabuľka 7: Štruktúra škôl v meste Strážske

<i>Školy</i>	<i>Počet</i>	<i>Žiaci</i>	<i>Učitelia</i>
<i>Materská</i>	<i>1</i>	<i>94</i>	<i>8</i>
<i>Základná – plne organizovaná</i>	<i>1</i>	<i>478</i>	<i>42</i>
<i>telocvičňa</i>	<i>1</i>		
<i>školská jedáleň</i>	<i>1</i>		
<i>Stredná</i>	<i>1</i>	<i>126</i>	<i>12</i>
<i>telocvičňa</i>	<i>1</i>		
<i>školská jedáleň</i>	<i>1</i>		

Zdroj: vlastné zisťovanie

Kapacita uvedených škôl je využívaná rozdielne. Kapacita MŠ je na aktuálne potreby nedostatočná. V meste v minulosti pôsobili dve MŠ. Rozhodnutím MsZ bola jedna odpredaná do súkromného vlastníctva (je využívaná na podnikateľské aktivity). V súčasnosti i vzhľadom na programové zámery vlády SR sa javí potreba zvýšiť kapacitu MŠ.

Graf 11: Deti vo veku 0 – 4 roky

Zdroj: Štatistický úrad SR

Kapacita ZŠ je dostatočná a predstavuje 800 žiakov. V súčasnosti ju navštevuje 478 žiakov, z nich je 419 miestnych žiakov bývajúcich v Strážskom a 59 dochádza z okolitých obcí – Pusté Čemerné, Voľa, Brekov, Staré.

Kapacita SOŠ je využívaná nedostatočne, pričom počet žiakov každoročne klesá, a je možno predpokladať, že zriaďovateľ pristúpi k prijatiu zásadných opatrení.

Z údajov z tab. 3 - vývoj vekových skupín obyvateľstva vyplýva, že v meste žije približne 55 detí s rovnakým ročníkom narodenia. Na základe uvedeného trendu vyplýva požiadavka pripraviť opatrenia na zabezpečenie dostatočnej priestorovej, personálnej a materiálnej kapacity pre naplnenie plánovanej zákonnej povinnosti v zaškolenosti detí v materských školách v nasledujúcich rokoch. V tomto období, v školskom roku 2015/2016, je v meste zabezpečená kapacita 94 miest v MŠ, ktorá je plne využitá, pričom v tomto školskom roku ostalo 14 nevybavených žiadostí o umiestnenie detí do MŠ.

Tabuľka 8: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

<i>Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania</i>	<i>Najvyššie dosiahnuté vzdelanie</i>	<i>SODB 1991</i>	<i>SODB 2001</i>	<i>SODB 2011</i>
	<i>základné</i>	<i>1038</i>	<i>751</i>	<i>674</i>
	<i>učňovské (bez maturity)</i>	<i>869</i>	<i>643</i>	<i>554</i>
	<i>stredné odborné (bez maturity)</i>	<i>75</i>	<i>466</i>	<i>441</i>
	<i>úplné stredné učňovské (s maturitou)</i>	<i>812</i>	<i>287</i>	<i>176</i>
	<i>úplné stredné odborné (s maturitou)</i>		<i>841</i>	<i>1039</i>
	<i>úplné stredné všeobecné</i>	<i>116</i>	<i>173</i>	<i>196</i>
	<i>vyššie odborné</i>	<i>8</i>	<i>19</i>	<i>54</i>
	<i>vysokoškolské bakalárske</i>		<i>15</i>	<i>87</i>
	<i>vysokoškolské - mag., inž., dok.</i>		<i>221</i>	<i>383</i>
	<i>vysokoškolské doktorandské</i>		<i>11</i>	<i>19</i>
	<i>- univerzitné</i>	<i>47</i>	<i>72</i>	
	<i>- technické</i>	<i>81</i>	<i>128</i>	
	<i>- ekonomické</i>	<i>16</i>	<i>30</i>	
	<i>- poľnohospodárske</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	
	<i>- ostatné</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	
	<i>- spolu</i>	<i>160</i>	<i>247</i>	
	<i>bez vzdelania</i>	<i>24</i>	<i>11</i>	<i>662</i>
	<i>nezistené</i>	<i>22</i>	<i>50</i>	<i>131</i>
	<i>Deti a žiaci do 15 rokov</i>	<i>1131</i>		
	<i>Deti do 16 rokov</i>		<i>986</i>	
	<i>Počet obyvateľov</i>	<i>4255</i>	<i>4474</i>	<i>4404</i>

Zdroj: Štatistický úrad SR. SODB 1991, SODB 2001, SODB 2011

V štruktúre obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v posledných rokoch došlo k pozitívnym zmenám. Rastie počet obyvateľov s úplným stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním. Aj keď štatisticky klesá počet obyvateľov so základným vzdelaním, prehľbuje sa problém s rapidným nárastom obyvateľov bez základného vzdelania, ktorý podľa údajov z roku 2011 dosahuje počet 662 a je varovný najmä z hľadiska ich zamestnateľnosti, čo je vážnym problémom už v súčasnosti.

2.1.5.2 Zdravotníctvo

Obyvatelia mesta Strážske majú zabezpečenú zdravotnícku starostlivosť prostredníctvom štátneho systému. V samotnom meste je zriadených 7 všeobecných a odborných ambulancií a k dispozícii sú dve lekárne, ktoré sú v súkromnom vlastníctve. Ich počet sa javí ako dostatočný. Zo strany obyvateľov je však vyslovovaná požiadavka na obnovenie pohotovostnej zdravotníckej služby v meste. Zrušenie prevádzky Liečebne dlhodobo chorých v Strážskom, kde bola táto služba poskytovaná, nedovoľuje pokračovať v tomto systéme. Pohotovostná lekárska služba je zabezpečovaná v Michalovciach, ale i v okolitých okresných mestách.

Tabuľka 9: Zdravotnícka infraštruktúra

Zdravotníctvo	Počet
všeobecný lekár	2
zubný lekár	2
Iný – Detský lekár (2), Gynekológ (1), Očný (1), Neurológ - (1)	5

Zdroj: MAS DUŠA, Stratégia CLLD

2.1.5.3 Bývanie

Mesto v uplynulých rokoch usilovalo o zlepšenie podmienok bývania v meste, najmä mladým rodinám a sociálne slabším skupinám obyvateľstva mesta.

Boli postavené dve bytové domy s kapacitou 2x10 bytov taktiež technickú vybavenosť týchto bytových domov v severozápadnej časti mesta, čím došlo k postupnej likvidácii separovanej rómskej osady pri Laborci, kde v nevyhovujúcich podmienkach bývali prevažne rómski obyvatelia. K týmto bytom nižšieho štandardu je potrebné dobudovať ďalšiu nevyhnutnú infraštruktúru ako napr. sklady paliva a pod.

Bytový fond v meste sa rozrášťa a skvalitňuje. Dokumentujú to nasledovné údaje uvedené v tabuľkách. O zlepšujúcej sa kvalite bývania svedčí aj postupné znižovanie priemerného počtu obyvateľov na jeden obývaný dom, ktorý v roku 2011 predstavuje 2,44 obyvateľov. Klesol aj počet neobývaných domov. Prevažne sa zlepšuje starostlivosť o obnovu bytového fondu, starostlivosť o zlepšovanie životného prostredia úprava areálov bývania a iných verejných priestranstiev.

Tabuľka 10: Prehľad vydaných stavebných povolení a kolaudačných rozhodnutí k rodinným domom

Rok	2012	2013	2014	2015
Počet vydaných stavebných povolení na výstavbu rodinných domov	14	15	10	9
Počet kolaudovaných domov	5	3	4	6

Do súkromného vlastníctva bol odpredaný hotel Chemik I, pričom časť jeho rekonštruovaných priestorov je prenajímaná na bytové účely.

Mesto vytvára podmienky pre novú individuálnu bytovú výstavbu „Sever“, pričom podalo žiadosť o prevod pozemku v správe Slovenského pozemkového fondu.

Za obdobie posledných 4 rokov Miestny stavebný úrad v Strážskom vydal v priemere 12 stavebných a 6 kolaudačných povolení ročne. V posledných štyroch rokoch vydal 18 kolaudačných rozhodnutí k rodinným domom. Mesto pripravuje podmienky pre novú individuálnu bytovú výstavbu v severnej časti mesta.

Tabuľka 11: Domy

	stav k 31.12.2014
<i>Domy spolu</i>	512
<i>Neobývané domy</i>	20
<i>Podiel neobývaných domov v %</i>	3,9

Zdroj: MsÚ Strážske

Tabuľka 12: Domy a byty

	stav k 31.12.2014
<i>Domy spolu</i>	512
<i>Trvale obývané domy spolu</i>	492
<i>Počet bytov v bytových domoch</i>	1 135
<i>Obyvateľstvo - počet spolu</i>	4 496
<i>Priemerný počet obyv. na 1 obývaný dom/byt</i>	2,76

Zdroj: MsÚ Strážske

2.1.5.4 Podporované bývanie

V zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja v meste pôsobia Harmónia - Domov sociálnych služieb, zariadenie podporovaného bývania a zariadenie pre seniorov poskytuje sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a vykonáva odborné, obslužné a ďalšie činnosti, zabezpečuje vykonávanie týchto činností, alebo utvára podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom zákonom, pre jednotlivé druhy sociálnej služby, ktoré poskytuje. Zariadenie je s celoročným pobytom, ktoré poskytuje starostlivosť 68 prijímateľom sociálnej služby – z nich je 44 občanov mesta. Na umiestnenie v zariadení čaká 6 seniorov a 3 klienti čakajú na podporované bývanie.

LIDWINA – Domov sociálnych služieb poskytuje svoje služby pre deti a dospelých s telesným a mentálnym postihnutím. Zariadenie v poslednom období prechádza procesom deinštitucionalizácie. Okrem sociálnych služieb poskytuje vzdelávanie klientov zariadenia, ktoré zabezpečujú učiteľky Špeciálnej základnej školy internátnej v Michalovciach. V zariadení sú zriadené dve lokalizované špeciálne triedy s jedenástimi žiakmi.

Tabuľka 13: Sociálne zariadenia a služby

Sociálne zariadenia	Počet
<i>Opatrovateľská služba</i>	<i>1</i>
<i>Iné - DSS Harmónia (1), DSS Lidwina (1)</i>	<i>2</i>

Zdroj: MAS DUŠA, Stratégia CLLD

Mesto v súlade so zákonom zabezpečuje sociálne služby pre svojich obyvateľov. Využíva k tomu aj realizáciu systému komunitnej práce a sociálne poradenstvo. Od roku 2009 implementuje viaceré projekty sociálnej práce ako napr. projekty „Terénna sociálna práca v meste Strážske“, „Podpora sociálnej práce v Strážskom“. Cieľovými skupinami sú najmä obyvatelia separovanej a segregovanej rómskej komunity, občania s ťažkým zdravotným postihnutím, občania s nepriaznivým zdravotným stavom, seniori, občania vo výkone a po výkone trestu odňatia slobody, bezdomovci, zamestnanci vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti sociálnej inklúzie vo verejnom a neverejnom sektore, práce v znevýhodnených skupinách, lokalitách a marginalizovaných rómskych komunitách. Cieľom projektov je podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivostí s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity v meste.

Tri pracovníčky poskytujú jednoduché a odborné sociálne poradenstvo, monitorovanie klientov, ochranu práv a právom chránených záujmov cieľovej skupiny, kultúrne, spoločenské a športové aktivity pre deti a rôzne iné aktivity súvisiace s výkonom terénnej sociálnej práce.

Služby

V uplynulých rokoch bola rozvinutá opatrovateľská služba, ktorú Mesto zabezpečuje pre 17 osôb. S poskytovaním sociálnych služieb sa čoraz výraznejšie prejavuje potreba zmapovať potrebu napr. zariadenia prepravnej služby a rozvoz teplej stravy pre sociálne odkázaných občanov mesta.

Tabuľka 14: Služby obyvateľom

Služby obyvateľom	Počet
<i>Pohostinstvo</i>	<i>9</i>

Reštaurácia	3
Holičstvo - kaderníctvo	5
Iné - herňa (2), kaviareň (1)	3

Zdroj: MAS DUŠA, Stratégia CLLD

Za posledné obdobie došlo k rastu v počte prevádzok obchodu, ako aj samotných služieb. V obchodoch a jednom mini supermarkete si obyvatelia mesta môžu zabezpečiť nákupy každodennej spotreby. Medzi najvýznamnejšie miestne prevádzky obchodu patrí Tesco, Agromilk, Pekáreň Ondo, ktorá ponúka rôzne druhy čerstvého pečiva, ale aj ďalších potravín dennej potreby. K dispozícii občanom sú zariadenia rýchleho občerstvenia, ale i cukráreň.

Súčasťou mesta je viacero zariadení, ktoré sú využívané pre kultúrno-výchovne, športové a relaxačné účely, ktoré sa postupne rekonštruujú, avšak tempo ich obnovy a rekonštrukcie nie je dostačujúce. Medzi takéto priestory patrí aj Mestský park. Ide o prírodný park s výmerou 14,80 ha situovaný v kaštieľnom areáli, chránený ako súčasť celkovej architektonicko-umeleckej hodnoty objektu.. Okrem súvislého porastu cesnaku medvedieho (*Allium ursinum*) a viacerých dendrologicky cenných jedincov, sa v ňom nachádza aj skutočná rarita - zvyšky topoľa bieleho. Medzi objekty do ktorých je treba investovať patria aj kúpalisko, futbalový a zimný štadión, mestská telocvičňa a ďalšie.

2.1.6 Technická infraštruktúra mesta

Dopravné siete mesta tvoria dôležitý faktor nielen miestnych ekonomických aktivít, ale aj regionálneho rozvoja. Rozvoj dopravy spôsobuje prispieva k sociálno – ekonomickému uspokojovaniu potrieb obyvateľstva - umožňuje zabezpečiť koncentráciu výroby, vytvára predpoklady na rozvoj a zvyšuje efektívnosť výroby

Strážske svojou polohou je dôležitou križovatkou cestnej a železničnej dopravy v okrese. Cestné komunikácie prechádzajúce centrom mesta Strážske tvoria dôležité spojenie a hlavný dopravný ťah v trojuholníku medzi mestami Michalovce, Humenné a Vranov nad Topľou. Pripravovaná preložka štátnej cesty I/78 a I/74 po západnom okraji mesta v investorstve Slovenskej správy ciest mešká, čo je jeden z kľúčových problémov mesta. Nebol dodržaný plánovaný začiatok stavby v roku 2015. Aktuálne sa jeho ukončenie predpokladá v roku 2020, čím sa oddiaľuje aj odlahčenie prejazd motorových vozidiel centrom mesta.

Strážske je tiež dôležitou križovatkou železničnej dopravy. Mestom severojužne prechádza hlavná železničná trasa Košice – Michalovce – Humenné s odbočkou v juhozápadnej časti mesta na železničnú trasu Humenné – Prešov - Kysak. Na túto železničnú križovátku je systémom železničných vlečiek napojený priemyselný park „Chemická priemyselná zóna Strážske“ o rozlohe 75 hektárov, ktorý plní dôležitú ekonomickú funkciu pri rozvoji mesta

a celého regiónu. Obsluha územia osobnou a nákladnou železničnou prepravou sa v najbližšom období ďalej skvalitní, k čomu prispeje obnova zvršku trate a pripravovaná elektrifikácia trate na úseku Bánovce nad Ondavou – Humenné. Nezanedbateľná je dobrá väzba lokality na širokorozchodnú trať Ukrajina – Košice.

Vo vzdialenosti 70 km sa nachádza medzinárodné letisko Košice a necelých 20 km neverejné civilné letisko v Kamenici nad Cirochou.

V meste je zabezpečená dodávka vody a kanalizačná sieť s čističkou odpadových vôd, ktoré zabezpečuje Východoslovenská vodárenská spoločnosť. Vzhľadom na svoj rozvoj sa Mesto v spolupráci s dodávateľom usiluje koncepcie vyriešiť vybudovanie novej ČOV tak, aby bola technicky moderná, mala dostatočnú kapacitu a bola postavená mimo intravilánu mesta. V investorstve Mesta je potrebné dobudovať kanalizačnú sieť na uliciach – Lipová, Brezová, Agátová, Gaštanová a Za záhradami, čím by skompletizovalo odkanalizovanie celého mesta.

Mesto je zabezpečené dostatočnou kapacitou elektrickej energie, ktorej dodávateľom je VSE, pričom v súvislosti s budovaním mikrooceliarne (SSM, a.s.) bola vybudovaná nová distribučná sústava z Voján do Strážskeho s výkonom 400 kW.

Navyše súkromným investorom bola v intraviláne mesta vybudovaná Malá vodná elektráreň Strážske na rieke Laborec s predpokladaným výkonom približne 2 000 MWh ročne. Ide o regulačnú vodnú elektráreň, ktorá prostredníctvom Východoslovenských elektrární dodáva energiu priamo do existujúcej elektrickej sústavy. Centrálnе vykurovanie v meste je zabezpečované dodávateľský firmou Domspráv, s.r.o., Michalovce, ktorá zabezpečuje aj údržbu bytových domov a vybraných objektov mesta. Časť bytových domov spravujú bytové spoločenstvá alebo spoločenstvá vlastníkov bytov (konkrétne PRABYT, DUBYT, TRIBYT, ŠTVORBYT, Okružná 485, SMREK, Zafír), ktoré zabezpečujú aj vykurovanie týchto bytových domov vo vlastných kotolniciach.

Dodávkami plynu je pokryté celé územie mesta, pričom hlavným dodávateľom je Slovenský plynárenský priemysel.

Poštové služby v meste zabezpečuje Slovenská pošta, ktorá má v meste svoju prevádzku. Okrem nej služby v meste zabezpečujú aj ďalšie prepravné a doručovateľské subjekty.

Telekomunikačné služby v meste zabezpečujú viaceré subjekty. Mesto má zabezpečený prístup k internetu. V súčasnosti je pokryté optickými sieťami dvoch prevádzkovateľov, tretí investíciu pripravuje, Mesto je pokryté signálom všetkých hlavných prevádzkovateľov mobilných sietí.

Služby motoristom poskytuje viacero subjektov. V meste je k dispozícii benzínová a plynová stanica, dva pneuservisy a autoservisy.

2.1.6.1 Mestský podnik služieb mesta Strážske

Výkon správy a údržby majetku mesta Strážske slúžiaceho verejnoprospešným záujmom a potrebám mesta plní Mestský podnik služieb mesta Strážske, ktorý je samostatnou príspevkovou organizáciou s vlastnou právnou subjektivitou. Prostredníctvom svojich stredísk zabezpečuje predmet svojej činnosti. Spravuje a udržiava verejnú zeleň, verejné osvetlenie, mestské komunikácie, cintorín, trhovisko, verejné WC, športové a rekreačné zariadenia a časť zvereného majetku mesta, nakladá a zneškodňuje TKO.

Nad rámec jeho základnej verejnoprospešnej činnosti, pre ktorú bol Mestský podnik služieb mesta Strážske zriadený, môže vykonávať aj podnikateľskú činnosť v oblastiach, ktoré prispievajú k uspokojovaniu potrieb obyvateľov mesta, čím prispieva ku kvalite života ich života a k vytváraniu zmysluplných väzieb s inými subjektmi pôsobiace nielen v meste, ale aj okolí. Poskytuje pohrebné služby, služby súvisiace s rastlinnou a živočíšnou výrobou. Poskytuje služby špeciálnymi strojmi a zariadeniami, prenajíma motorové vozidlá, stroje a zariadenia. Prevádzkuje telovýchovné, športové zariadenia a zariadenia slúžiace na regeneráciu a rekondíciu.

Mestský podnik služieb plní dôležitú úlohu v zastúpení Mesta pri zbere a likvidácii komunálneho odpadu. Aj jeho pričinením sa zlepšil stav životného prostredia a likvidácia divokých skládok odpadu v katastri mesta. Komunálny odpad na základe zmluvy uskladňuje na skládke Pláne, ktorá sa nachádza v katastri mesta, prevádzkuje spoločnosť Ekologické služby, s.r.o., Priemyselná 720, Strážske.

Od roku 2010 sa znižuje celkový objem komunálneho odpadu vyprodukovaného na území mesta, pričom v roku 2015 sa znížil o takmer 350 ton, na čom má značný podiel aj zavedenie separovaného zberu surovín.

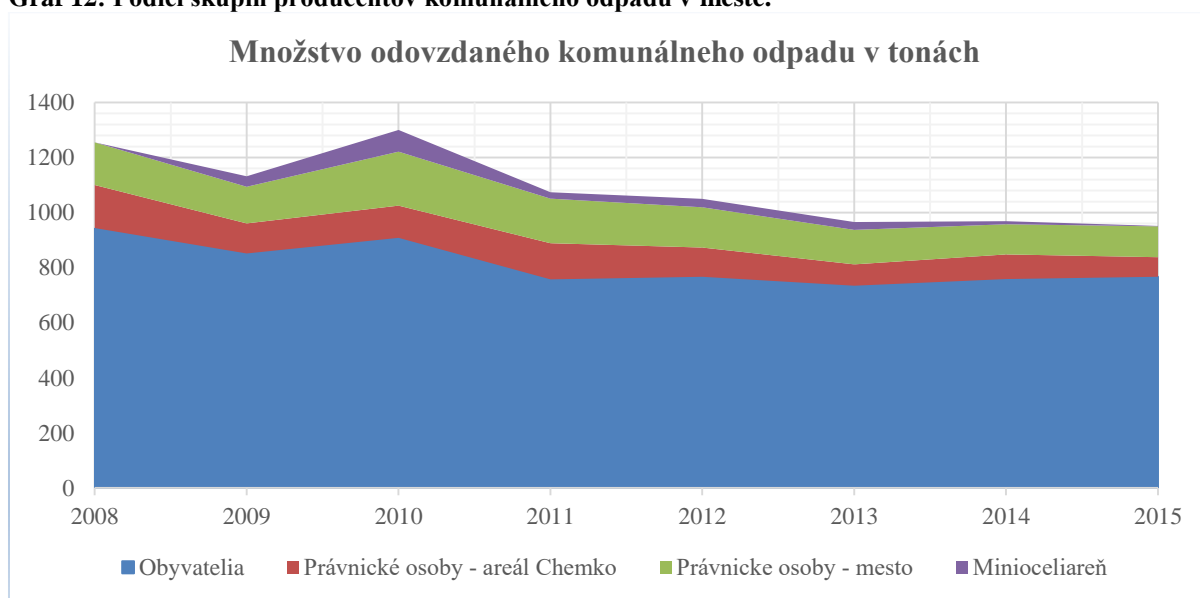
Tabuľka 15: Prehľad uskladneného komunálneho odpadu v meste v rokoch 2008 - 2015

Rok	Komunálny odpad v tonách				
	Obyvatelia	Právnické osoby - areál Chemko	Právnické osoby - mesto	Minioceliareň	Spolu
2008	943,93	156,17	154,93	0	1255,03
2009	851,58	109,22	133,02	38,02	1131,84
2010	908,42	116,89	195,94	78,84	1300,09

2011	757,53	131,31	161,81	23,3	1073,95
2012	766,99	106,17	146,14	30,59	1049,89
2013	734,5	77,46	125,34	28,43	965,73
2014	758,74	89,35	109,61	11,13	968,83
2015	767,06	70,98	112,13	1,4	951,57

V nasledujúcom grafe je znázornený podiel jednotlivých producentov komunálneho odpadu v meste v rokoch 2008 – 2015, pričom rozhodujúcimi producentmi sú obyvatelia mesta, ktorých podiel predstavuje vyše 80 % na celkovej produkcii odpadu.

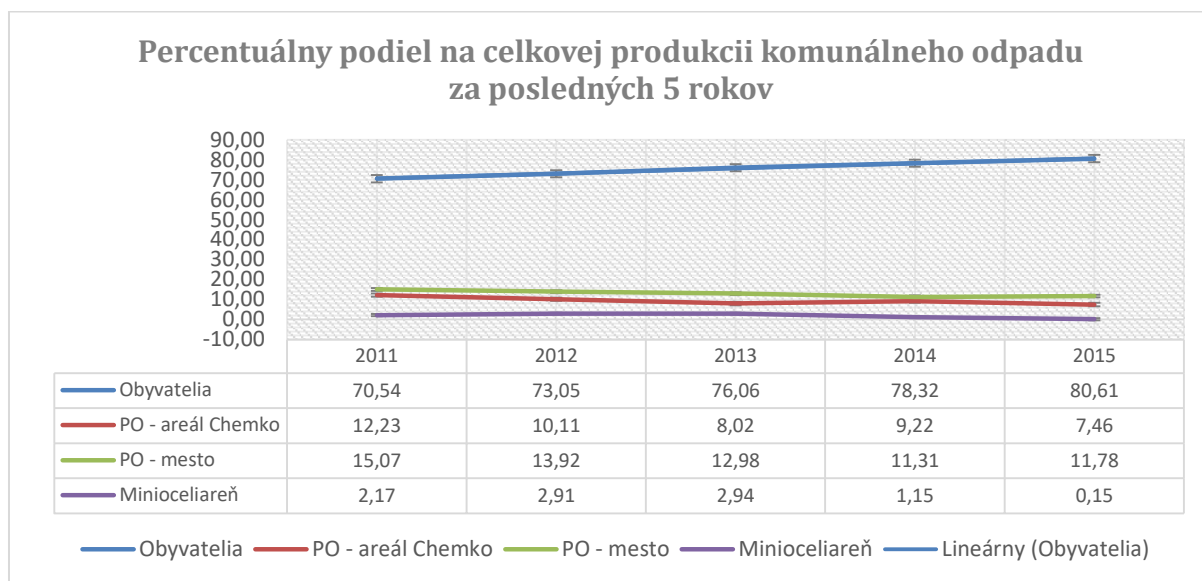
Graf 12: Podiel skupín producentov komunálneho odpadu v meste.

Zdroj: MsÚ Strážske

V posledných piatich rokoch ho obyvatelia vyprodukovali každoročne v priemere 757 ton. Z porovnania trendov produkcie komunálneho odpadu vyplýva, že kým u právnických osôb je trend je pozitívny – klesá jeho produkcia, naopak u obyvateľstva je trend negatívny, keďže produkcia odpadu rastie.

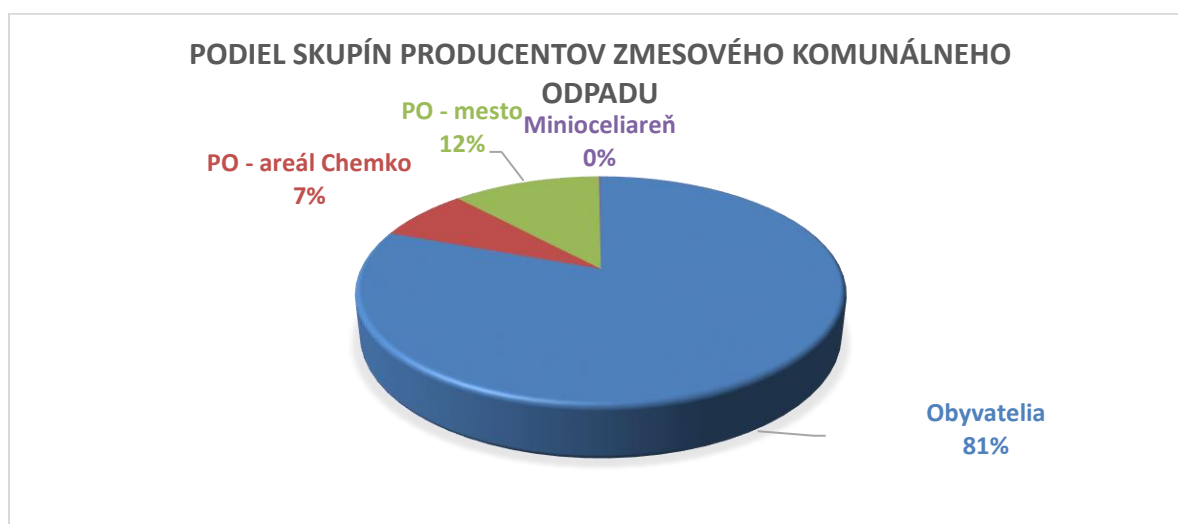
Graf 13: Vývoj podielu skupín producentov TKO za roky 2011-2015

Aj keď množstvo komunálneho odpadu vyprodukovaného obyvateľmi stagnuje na úrovni 757 ton ročne je trend v podiele na celkovom množstve negatívny. Podiel obyvateľov na celkovom objeme TKO v meste rastie i napriek klesajúcemu počtu obyvateľov a vybudovanému systému separovaného zberu odpadu.

V roku 2015 bolo v meste vyprodukovaných a zneškodnených celkom 951,57 t zmesového komunálneho odpadu, čo je v porovnaní s rokom 2014 menej o 17,26 t.

Graf 14: Podiel skupín producentov komunálneho odpadu v roku 2015

Zdroj: vlastné spracovanie

Okrem zmesového komunálneho odpadu bol na skládke Pláne zneškodnený aj iný odpad. Z celkového objemu komunálneho odpadu v roku 2015 zmesový komunálny odpad tvoril 61,3 %, objemný odpad (nábytok, okenné rámy, bytové jadrá) 5,6 %, stavebný odpad od obyvateľov a stavebný odpad vytriedený zo zberných miest biologicky rozložiteľného odpadu 28,6 %, stavebný odpad od podnikateľov 1,3 %, odpad zo spracovania odpadu 3,2 %. V rámci zberu triedeného odpadu najväčšie objemy tvorili komodity: sklo, papier a lepenka, plasty, vyradené elektrické a elektronické zariadenia a kompozitné obaly.

Mesto stojí pred prijatím rozhodných opatrení, ktoré sú spojené s povinnosťami vyplývajúcimi s plnením legislatívneho nariadenia spojeného s likvidáciou biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu. Stanovený termín splnenia závažného nariadenia vyžaduje neodkladné technicko-organizačné rozhodnutia a bezprostredné kroky nielen k vlastným organizáciám, ale aj obyvateľom mesta. Úlohou Mesta je zabezpečiť zberné nádoby alebo kompostovací zásobník a organizovať pravidelný zvoz. Od obyvateľov mesta sa očakáva, že svojou uvedomelosťou, racionalitou a zodpovednosťou dobrovoľne budú rešpektovať základné pravidlo; Kto má záhradu, ten realizuje domáce kompostovanie. Kto sa stará o verejné priestranstvá, ten likviduje odpad z nich. Ich naplnenie si bude vyžadovať primeranú osvetu a komunikáciu Mesta s obyvateľmi a príslušnými subjektmi. Je potrebné zabezpečiť taký systém zberu, ktorý nebude umožňovať jednoduché vyhadzovanie odpadu zo záhrad spolu so zvyškovým odpadom. Bude potrebné zabezpečiť a udržiavať dva oddelené systémy zberu: jeden pre odpad zo záhrad a druhý pre kuchynský odpad.

Kataster mesta je dlhodobo považovaný za jadro environmentálne zaťaženej zemplínskej oblasti, čo vyplýva zo sústredenia komplexov chemického a drevospracujúceho priemyslu v trojuholníku okresných miest. Znečistená oblasť v meste má rozlohu približne 10 km² a znečisťujúcou látkou je PCB.

2.1.6.2 Mestská polícia

Pre ochranu a bezpečnosť obyvateľov, ich majetku, majetku mesta, kontrolu dodržiavania všeobecných záväzných nariadení Mesta bola zriadená Mestská polícia. Všetci piati príslušníci mestskej polície, sú držiteľmi osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa § 25 zák. SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov. Jej činnosť je upravená všeobecne záväznými nariadeniami upravujúcimi činnosť mestskej polície a všeobecne záväznými nariadeniami, ktorých dodržiavanie kontroluje mestská polícia.

Materiálno-technické vybavenie mestskej polície je primerané súčasným potrebám, pričom v roku 2015 došlo k dokončeniu prezbrojenia. Funkčný je mestský kamerový systém. Pomocou neho boli odhalené viaceré páchatelia skutkov proti majetku a priestupkov voči životnému prostrediu. Napriek tomu je potrebné modernizovať technické prostriedky pre zvýšenie bezpečnosti občanov mesta a ochranu ich majetku. Osobitne to platí o mestskom kamerovom systéme a zabezpečení jeho obsluhy. Rastú požiadavky občanov na

monitorovanie parkovísk na sídliskách, ako aj ďalších verejných priestorov. Verejný poriadok sa v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi zhoršil. Rastie počet drobných vandalských skutkov z ktorých najzávažnejší bol zapálenie kontajneru, kde museli byť privolaní hasiči. V roku 2015 mestskí policajti vlastnou činnosťou zistili 17 priestupkov, čo je nárast o 5 oproti roku 2014 a vykonal 17 zákrokov, uložili pokuty vo výške 100 €.

Mestská polícia zaznamenáva rast nespokojnosti občanov so situáciou na prechodoch pre chodcov najmä z dôvodu vysokej frekvencie dopravných prostriedkov, zvyšujú sa požiadavky na súčinnosť mestskej polície napr. súčinnosťné konanie – exekútorom, kriminálnej polícii, NAKA, lekárom pri výkone ich právomocí, sociálnym terénnym pracovníckam, pomoc pri monitoringu stavu hladiny Laborec, pri sporoch obyvateľov, zabezpečenie prejazdnosti ciest a bezpečia pri miestnych kalamiťách – popadaná gaštany po víchrici a pod. Nároky na prácu príslušníkov mestskej polície rastú. Ich počet nezodpovedá predstave obyvateľov mesta o ich videní v uliciach mesta, avšak je limitovaný finančnými možnosťami mesta.

2.1.7 Hospodárska základňa

Mesto Strážske, napriek viacerým ekonomickým otrasom v posledných desaťročiach patrí medzi priemyselné centrá v Košickom kraji. Jeho jadrom je areál pôvodného priemyselného komplexu Chemko, kde sa po predchádzajúcej atomizácii transformoval na 75 ha „Chemickú priemyselnú zónu Strážske“, ktorá poskytuje dostatočný priestor pre rôzne podnikateľské aktivity. Do tohto priestoru by sa aj v budúcnosti mali koncentrovať výrobné kapacity tak, aby obytná časť mesta slúžila predovšetkým bývaniu, vzdelávaniu a oddychu a zároveň bola pokrytá poskytovanými službami pre obyvateľov mesta.

Priemyselný park – brownfield so stavajúcou technickou a dopravnou infraštruktúrou vrátane dobrých väzieb na širokorozchodnú trať, poskytuje podmienky pre strojárstvo, chemický, elektrotechnický, farmaceutický, textilný, potravinársky priemysel, priemysel stavebných hmôt a výroba plastov.

V priemyselnej zóne je dostatočná kapacita voľných a pripravených plôch. Vlastníkom pozemkov v zóne sú spoločnosti Chemko, a.s., Strážske. Bratislava, JAVELIN, s.r.o. Košice, TP 2, s.r.o., Strážske, TSR Slovakia, s.r.o., Bratislava, FORESPO REALITY 7, a.s., Bratislava, FORESPO ARCHÍV, s.r.o. Bratislava, ARISUN, s.r.o., Bratislava, Diakol Strážske, s.r.o., Strážske, Triskata, s.r.o., Bratislava, Ing. Juraj Kürth – V.D.S., Bratislava, Obora ORLOVA, s.r.o., Bratislava, B-Trade plus, s.r.o., Malý Ruskov a ďalšie.

Aj napriek skutočnosti, že Strážske bolo pôvodne poľnohospodárskou dedinou, v súčasnosti nepredstavuje poľnohospodárska výroba takú podstatnú súčasť výrobnjej sféry

v meste ako v minulosti. Poľnohospodársku pôdu v katastri mesta obhospodarujú hlavne poľnohospodárske subjekty so susedných obcí – Staré a Voľa a miestni súkromne hospodáriaci roľníci.

Mesto podporuje rozvoj podnikania na území mesta prenájomom objektov – nebytových priestorov, ktoré sú vo vlastníctve mesta ako napr. priestory v OD Laborec, budove U2, požiarnej zbrojnici, Kolkárni, dvojúčelovom zariadení - kryt CO a A-klub. Je potrebné uskutočniť aktuálnu pasportizáciu všetkých nehnuteľností vo vlastníctve mesta s cieľom zefektívniť zhodnocovanie majetku mesta.

V územnom pláne mesta je vytypovaná lokalita vhodná pre vybudovanie nového priemyselného parku - greenfield, ale pozemky nie sú vo vlastníctve mesta.

V predchádzajúcom období podľa údajov ŠÚ SR na území mesta pôsobilo 90 subjektov zapísaných v Obchodnom registri SR a v Živnostenskom registri bolo k 31.12.2015 registrovaných 190 prevádzok živností. Napriek značnému počtu subjektov vykonávajúcich podnikateľskú činnosť na území mesta jeho občania považujú nedostatok pracovných príležitostí za jeden z desať najdôležitejších problémov v meste.

2.1.8 Nezamestnanosť

Dôležitým faktorom pre zvyšovanie kvality života je zamestnanosť. Vzhľadom k tomu, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nezverejňuje štatistiku o štruktúre nezamestnaných na úrovni jednotlivých miest a obcí, nie je možné na základe tvrdých dát urobiť analýzu nezamestnaných obyvateľov mesta Strážske podľa vytypovaných kritérií. Z nasledujúceho prehľadu vyplýva, že dlhodobo priemerný počet nezamestnaných obyvateľov mesta presahuje počet 300. Z toho možno usúdiť, že takýto počet obyvateľov sa v daných podmienkach podpory nezamestnaných nevie zaradiť do pracovných aktivít. Vzhľadom nato, že títo obyvatelia sú čistými poberateľmi sociálnej podpory je potrebné vytvoriť mechanizmy na ich zapojenie do pracovných aktivít smerujúcich k skvalitňovaniu životného prostredia a rozvoja mesta, resp. do opatrení k trvalému zníženiu počtu obyvateľov mesta bez vzdelania.

Tabuľka 16: Vývoj počtu nezamestnaných

<i>Počet nezamestnaných k 31.12.</i>									
<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
353	292	217	210	316	360	320	327	311	310

Zdroj: Štatistický úrad SR

2.1.9 Miestne atraktivity - pamätihodnosti a zaujímavosti mesta

Mesto venuje náležitú pozornosť vybraným pamätihodnostiam a zaujímavostiam v meste, osobitne tým, ktoré sú v jeho vlastníctve. Podporuje aktivity a atraktivity, ktoré dotvárajú kolorit mesta. Medzi také patria vrch Krivošťanka, Gaštanová aleja, mestský historický park a pomník obetiam 1. svetovej vojny. V starostlivosti veriacich sú rímsko-katolícky farský kostol Nanebovstúpenia Pána a kostol v Krivošťanoch, gréckokatolícky Chrám Pánovho nanebovstúpenia, Chrám Nanebovstúpenia Isusa Christa a sv. Nikolaja Divotvorcu.

Naopak historický kaštieľ, ktorý prešiel z vlastníctva Košického samosprávneho kraja do súkromného vlastníctva, zostáva naďalej bez potrebnej rekonštrukcie. Kolorit mesta dotvárajú aj miestne vinice, ktoré získal nový majiteľ.

2.1.10 Významné osobnosti mesta

Mesto vo svojom historickom vývoji sa môže hlásiť k svojim rodákovi, ktorí sa hlásili k svojmu rodisku a svojou prácou šírili dobré meno doma i v zahraničí. Medzi takého osobnosti sa radia:

Eduard BINDAS (1926 Strážske – 2012 Bratislava)

- popredný slovenský herec

Ján (Ivan) DANILOVIČ (1836 Strážske – 1895 Hajdúdorog)

- cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, prekladateľ

Ján HÁK (1912 Strážske – 1991 Košice)

- maliar

Melánia NEMCOVÁ (1918 Veľký Šariš – 2006 Bratislava)

- etnografka, publicistka, choreografka

Miroslav NITKA (1932 Strážske – 1982 Poprad)

- hokejista, tréner

Vojtech OZMITZ (1931 Michalovce – 1990 Michalovce)

- výtvarník

Mikuláš ROGOVSKÝ (1923 Ulič – 2002 Košice)

- maliar, pedagóg

Paula SABOLOVÁ JELINKOVÁ (1938 Strážske)

- prozaička

Ladislav SEČÉNI/SZECHÉNYI László Jeno Mária Henrik Simon (1879 Horpács – 1935 Budapest)

- diplomat, rakúsko-uhorský dôstojník, veľkostatkár

Ľudovít SALAJ/SZALAY Lajos (1909 Strážske – 1995 Miskolc)

- grafik

Ladislav ŠUKAJLA (1935 Strážske – 2013 Strážske)

- maliar

Mgr. Margita (Gitka) ŠUKAJLOVÁ (1952 Strážske)

- šansonierka

Vojtech TOROK (1906 Strážske – 1990)

- politik, pedagóg

Mesto pociťuje čiastočný záväzok udržiavať špecifickú formu kontaktu so svojimi rodákmi. V rámci marketingu mesta je potrebné zakomponovať účasť žijúcich osobností na rôznych prezentačných aktivitách, resp. pri pripomínaní diela už nežijúcich osobností.

2.1.11 Výsledky problémovej analýzy

Na spracovaní problémovej analýzy boli participatívnym spôsobom zapojení pracovné skupiny zriadené v súlade s prípravou PHSR, poslanci mestského zastupiteľstva, zamestnanci úradu ako aj občania mesta. Participácia občanov spočívala nielen vyplnením dotazníka problémov mesta Strážske, ale časť z nich sa priamo podieľala už na zostavení zoznamu problémov, ktoré boli do dotazníka zakomponované.

Už samotná príprava prieskumu existujúcich problémov mesta bola dostatočne reprezentatívna. V prvom kroku boli oslovení občania a ďalší miestni aktéri, aby formulovali problémy, s ktorými sa v meste stretávajú, resp. čo považujú za problém v meste. Takto naformulované a zhromaždené problémy boli spracované do zoznamu problémov. Zoznam problémov sa zostavoval podľa frekvencie opakovaní, pričom nebola zohľadňovaná kompetentnosť, kto za daný problém zodpovedá. V druhom kroku bol spracovaný dotazník problémov konzultovaný s vybranými pracovníkmi MsÚ a primátorom mesta. V dotazníku

bolo uvedených 43 problémov a s možnosťou pre respondenta tento doplniť o problém podľa vlastnej úvahy. Takto pripravený dotazník bol distribuovaný do všetkých domácností v meste. V rámci metodiky respondenti vyplňali dotazník v dvoch krokoch. V prvej voľbe vyberali 10 najzávažnejších problémov spomedzi všetkých problémov uvedených v dotazníku. Spomedzi takto nimi vybraných desiatich problémov v 2. voľbe vyberali 5 kľúčových problémov. To, že respondenti do dotazníka uviedli ďalších 55 problémov, resp. početnosť úprav dotazníka svedčí o veľkom a serióznom uvažovaní o problémoch mesta.

Z vyhodnotenia vrátených dotazníkov, SWOT analýzy a z hodnotenia vnútorného a vonkajšieho prostredia mesta vyplýva, že kľúčovými problémami mesta Strážske sú:

- *vysoká intenzita motorovej dopravy v centre mesta. Hlavnú križovatku na trase Michalovce – Humenné – Vranov nad Topľou 72 % respondentov prieskumu považuje za najnebezpečnejšie miesto v meste a navrhujú riešenie v podobe vybudovania kruhového objazdu.*
- *zlý technický a neestetický vzhľad hlavného námestia mesta a verejných priestranstiev. Námestie a historický park vyžadujú neodkladnú rekonštrukciu.*
- *absencia lekárskej pohotovosti v meste, ktorú v minulosti plnila Liečebňa pre dlhodobých chorých, kde fungovala trvala lekárska služba.*
- *nedostatok pracovných príležitostí v meste*

Strom problémov

Následky	
Vysoká intenzita cestnej dopravy v centre mesta	Ohrozenie chodcov
Vysoká nehodovosť, úrazy chodcov	Hluk a prach
Problém: Nevyhovujúci stav dopravnej infraštruktúry	
Príčiny	
Hlavná dopravná tepna prechádza centrom mesta	Pre vodičov komplikovaná hlavná križovatka ciest
Oneskorenie výstavby cestného obchvatu mesta	Neriešenie modernizácie križovatky správcom cesty

Následky	
Nízka atraktivita námestia a parkov	Zlý technický stav dlažby a chodníkov
„Vyludnenie“ centra - parkov	Nebezpečie úrazu chodcov a návštevníkov
Chýbajúca drobná architektúra	
Problém: Málo prítiažlivý vzhľad hlavného námestia ďalších verejných priestranstiev	
Príčiny	
Nedostatok vlastných financií	Zanedbaná priebežná revitalizácia centra mesta a historického parku

<i>Následky</i>	
Nedostatok pracovných príležitostí	Konkurzy a likvidácia firiem
Nízka zamestnateľnosť, resp. dlhodobá nezamestnanosť v meste	Odchody mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou mimo región
Problém: Nedostatočný miestny ekonomický rozvoj	
<i>Príčiny</i>	
Pokles ekonomickej aktivity podnikateľských subjektov	Dopady atomizácie a reštrukturalizácie prevádzok Chemka, konkurz SSM
Absencia nástrojov na podporu miestneho ekonomického rozvoja	Nízka kvalifikovanosť voľnej pracovnej sily

<i>Následky</i>	
Pomalé zlepšovanie stavu životného prostredia v meste	Zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľov
Pretrvávajúci imidž mesta – mesto so zlým životným prostredím	
Problém: Existencia starých ekologických záťaží a ich neriešenie zo strany pôvodcov, resp. vlastníkov	
<i>Príčiny</i>	
Dlhodobé neriešenie starých ekologických záťaží zo strany ich pôvodcov	Zložitosť legislatívneho prostredia a komplikovaný proces hľadania východísk
Nedostatočná aktivita štátnych orgánov pri riešení existujúcich záťaží najmä PCB látok a intenzifikácia ČOV	

<i>Následky</i>	
Nedostatočná modernizácia objektov	Nízka efektívnosť, resp. vysoká nákladovosť prevádzky objektov vo vlastníctve mesta
Pomalé tempo obnovy objektov občianskej vybavenosti, najmä športovísk a zariadení pre detí a mládež	Rastúci počet morálne opotrebených objektov
Problém: Nedostatočné tempo obnovy atraktivity mesta	
<i>Príčiny</i>	
Nedostatok vlastných zdrojov na obnovu a rekonštrukciu objektov technickej a občianskej vybavenosti mesta, revitalizácie verejných priestranstiev	Komplikovanosť získavania cudzích zdrojov pre modernizáciu mesta, najmä pre vysokú administratívnu náročnosť zo zdrojov EÚ

Z uskutočneného prieskumu medzi poslancami MsZ vyplýva, že pre zvýšenie kvality života obyvateľov mesta v nasledujúcom období je potrebné prioritizovať Rozvoj miestnej infraštruktúry (starostlivosť o zeleň, parky a centrum mesta, chodníky, zabezpečiť lavičky, koše, atď.), vytvárať podmienky pre šport, rekreáciu, voľný čas pre dospelých (ihriská, posilňovne, iné) a mimoriadnu pozornosť venovať ihriskám pre deti.

2.2 Analýza silných a slabých stránok mesta

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Mesto požíva status („goodwill“) bývalého priemyselného centra regiónu</p> <p>Poloha v regióne a charakter mesta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vybudovaná infraštruktúra mesta s väzbami na okolité okresné mesta. - Dostupnosť mesta cestnou a železničnou dopravou zo všetkých smerov - Dopravná križovatka medzi okresnými mestami Michalovce, Humenné, Vranov n/T – ich dostupnosť do 15 km - Križovatka dopravných trás Košice - Prešov - Významný počet prevádzok ekonomických subjektov (právnických a fyzických osôb) vykonávajúcich predmet svojej činnosti v meste - Vysoký podiel obyvateľov mesta zamestnaných priamo v meste - Mikroregionálne centrum služieb, obchodu, kultúry a športu - Dostatok voľných plôch pre rozvoj mesta <p>Činnosť samosprávy a komunikácia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vydávanie mesačníka Naše mesto - Spolupráca mesta s partnermi v zahraničí <ul style="list-style-type: none"> - mesto Nieporet v Poľsku - obce Dražanskej vrchoviny v ČR - Dolná Banya v Bulharsku 	<p>Atraktivita mesta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chýbajúce atrakcie pre návštevníkov - Stav modernizácie objektov, rekreačných a oddychových lokalít v meste - Energetická náročnosť verejných budov - Nedostačujúca vybavenosť zariadení pre deti a mladých - sídliska, parkov - Absencia ucelenej koncepcie propagácie atraktivít a života mesta smerom k vonkajšiemu prostrediu ako aj smerom k jeho obyvateľom – chýba koncepcia mestského marketingu <p>Zamestnanosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - Úbytok kvalifikovanej pracovnej sily - Absencia podnikateľského klastra - Ponuka pracovných príležitostí pre osoby s nízkou kvalifikáciou, resp. bez vzdelania <p>Dopravná infraštruktúra v meste</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hlavná cestná dopravná tepna prechádza stredom mesta - Komplikovaná hlavná križovatka - Oddiaľovanie vybudovania cestného obchvatu mesta - Stav miestnych komunikácií a chodníkov - Krivošľany - Nevytýčené lokálne cyklotrasy a turistických chodníkov na území mesta <p>Kultúrna infraštruktúra a kultúrne podujatia</p>

<p>Dostupnosť bývania, technickej a občianskej vybavenosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vybudovaná technická infraštruktúra - Dostatočná kapacita škôl v meste - Prítomnosť ambulantnej zdravotníckej infraštruktúry - Zabezpečenie sociálnych služieb pre seniorov, zdravotne a mentálne postihnutých a sociálne slabších obyvateľov - Vybudovaná sieť športovísk, športových zariadení a prítomnosť športových klubov v meste <p>Dopravná infraštruktúra v meste</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postupná obnova miestnych komunikácií a chodníkov 	<ul style="list-style-type: none"> - Slabnutí záujem o kultúrne podujatia (nedostatok financií) - Obmedzený počet miestnych subjektov podieľajúcich sa na finančnej a materiálnej podpore kultúrnych, športových a iných spoločenských aktivít <p>Populačný vývoj</p> <ul style="list-style-type: none"> - Úbytok obyvateľstva - Starnutie populácie a zvyšovanie tlaku na zabezpečenie sociálnych služieb - Odchod mladých a vzdelaných ľudí mimo mesta a regiónu - Rastúci počet obyvateľov ohrozených chudobou
	-

2.3 Identifikácia hlavných vonkajších faktorov rozvoja mesta

Zmena spoločensko – ekonomického systému, priniesla pre SR zmeny v prerozdelení zodpovednosti za rozvoj a teda i financovanie infraštruktúry. A to medzi: - štátnu správu - miestnu a regionálnu samosprávu - súkromný sektor.

Za kľúčové faktory, ktorých realizácia prispeje k rozvoju mesta možno považovať:

- Obnovenie výrobných a ekonomických aktivít v priemyselnom parku
- Obnovenie výroby v podniku Slovakia Steel Mills
- Podpora projektových aktivít mesta zo štátnych orgánov – vlády a samosprávneho kraja
- Vybudovanie obchvatu mesta preložkou štátnej cesty I/18 a I/74
- Likvidácia starých ekologických záťaží - PCB látok nachádzajúcich sa na území mesta – sklady a odpadový kanál
- Vybudovanie novej čističky odpadových vôd

2.4 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v meste

Analýza stavu vnútorného prostredia mesta preukázala, že pre rozvoj mesta mali obrovský význam opatrenia štátu spojené s výstavbou podniku Chemko. Tie priniesli nielen

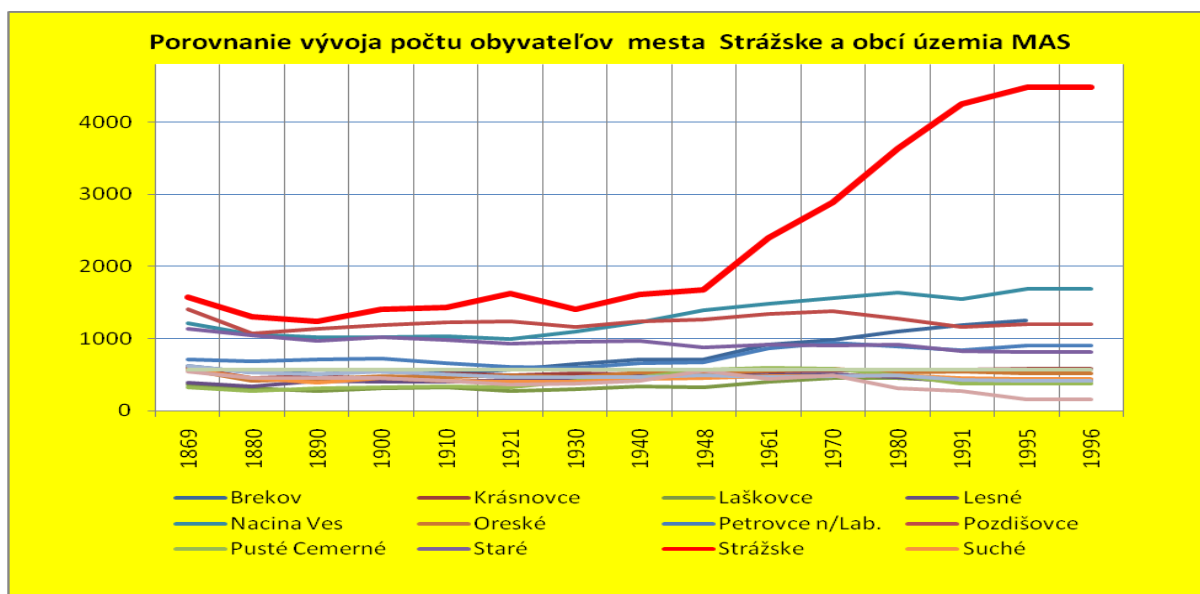
dynamiku do rozvoja mesta, budovania jeho infraštruktúry, zvyšovania životnej úrovne nielen obyvateľov mesta Strážske, ale dlhodobo ovplyvnili aj kvalitu života v meste a jeho okolí.

Demografický vývoj počtu a štruktúry obyvateľstva v meste Strážske kopíroval trend rozvoja miestnych ekonomických aktivít, s čím primerane rástol aj počet jeho obyvateľov. Naopak s poklesom ekonomickej aktivity klesal aj počet obyvateľov, čo dokumentuje nasledujúci graf. Ukazuje súvzťažnosť rastu ekonomických aktivít na vývoj demografie obyvateľov v danej lokalite. Na základe analýzy dlhodobých trendov v demografickom vývoji možno konštatovať, že demografický vývoj spravidla kopíruje rast, resp. pokles ekonomickej aktivity.

Kým v prvej polovici 20. storočia bolo Strážske väčšou obcou, výstavba a rozvoj priemyselného komplexu Chemko Strážske priniesli nielen zdvojnásobenie počtu obyvateľov, ale aj získanie štatútu mesta.

Porovnanie vývoja počtu obyvateľov v meste s jeho bezprostredným okolím v druhej polovici minulého storočia ukazuje, že tento jav je výsledkom existencie silného ekonomického centra, ktorým bol priemyslový komplex Chemko Strážske, na ktorý boli naviazané ďalšie spolupracujúce organizácie. Jeho vplyv na životnú úroveň obyvateľov, ako aj rast počtu obyvateľstva.

Graf 15: Vývoj počtu obyvateľov v minulom storočí – vplyv ekonomickej aktivity

Graf ukazuje hlavne význam a dopad úspešného miestneho ekonomického rozvoja (budovania priemyselného komplexu Chemko) na vývoj počtu obyvateľov v Strážskom a jeho najbližšom okolí. Z porovnania trendov rastu počtu obyvateľov od polovice minulého storočia, kedy došlo k nárastu obyvateľov takmer vo všetkých okolitých obciach. Na začiatku 80-tých rokov obce dosiahli najvyššie počty obyvateľov, Následne došlo k významnému sťahovaniu

obyvateľov z obcí do priemyselných centier, čo sa výrazne prejavilo v náraste počtu obyvateľov miest. K výraznému nárastu počtu obyvateľov došlo v Strážskom, kde v roku 1948 žilo necelých 1700 obyvateľov. V nasledujúcom období spojenom s výstavbou chemickej fabriky a následným rozvojom priemyselnej výroby nárast počtu obyvateľov v Strážskom bol jedinečný. Počet obyvateľov v priebehu polstoročia sa viac ako zdvojnásobil. Úmerne k tomu vzrástla aj životná úroveň v meste. Za krátky čas sa obec premenila na mesto a Strážske získalo štatút mesta.

Osobitným prínosom pre región bol príchod odborníkov z celého Československa. Príchod odborníkov vyvolal nebývalé tempo výstavby bytov a ostatnej občianskej vrátane technickej vybavenosti. Mnohí z nich svoju pracovnú kariéru spojili so Zemplínom a natrvalo sa v meste usadili, čo čiastočne kompenzovalo odchody za prácou ďaleko za hranice okresu a kraja.

Zmena spoločensko – ekonomického systému priniesla pre SR zmeny v prerozdeľovaní zodpovednosti za rozvoj, teda i financovanie infraštruktúry. V posledných rokoch bola infraštruktúra financovaná predovšetkým z verejných zdrojov.

Súčasný stav však ukazuje na iný trend v spolupráci mesta s podnikateľskými subjektami pôsobiacimi na území mesta a je veľmi rozdielny. Kým časť z nich má trvalý záujem aj na rozvoji mesta, prístup ďalších je pasívny, resp. na rozvoji mesta nespolupracujú.

2.5 Ex-post hodnotenie PHSR na roky 2008 - 2015

č.	Názov investície - projektu (obec, okres)	Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Ukazovateľ	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v roku spolu		
				Rok dokončenia	Merná jednotka	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov	Z toho verejné investície
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Urbanistická štúdia historického parku v Strážskom	2.1.1. Prehodnotenie UŠ rekonštrukcie historického parku a vypracovanie PD	716	2008-2009	Počet štúdií/1	8 099,32	0,00	2009	8 099,32	8 099,32
2	Výrub a výsadba nových stromčekov, oplotenie	2.1.2 Rekonštrukcia historického parku	717003	2010-2013	Počet zrekonštruovaných parkov/1	63 269,44	59 294,44	2013	63 269,44	63 269,44
3	Zachráňme gaštanovú aleju v Strážskom	2.1.4 Revitalizácia pagaštanovej aleje	717003	2013-2013	Počet kusov sadeníc/49	2 400,80	0,00	2013	2 400,80	2 400,80
4	"Riešenie sídliskovej zelene-Strážske"	2.1.5 Pasportizácia a vypracovanie štúdie dobudovania zelene sídlisk a verejných priestranstiev mesta	717003	2008-2008	Počet štúdií/1	1 162,00	0,00	2008	1 162,00	1 162,00
5	Realizácia VSE, a.s.	2.1.6 Rekonštrukcia a dobudovanie zelene sídlisk a verejných	717003	2010-2013	Počet vysadených stromov/45	3 975,00	0,00	2013	3 975,00	3 975,00

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

		<i>priestranstiev (podľa štúdie)</i>								
6	Hala Strážske-separovaný zber odpadov	2.2.3 Realizácia environm. kampane	637004	2010-2011	Počet environm. kampaní./6	3 665,00	0,00	2011	3 665,00	3 665,00
7	Zlepšenie kvality ovzdušia v Strážskom	2.2.4 Dokúpenie mechanizmov na čistenie mesta	714005	2010-2011	Počet zakúpených strojov/5	1 371 745 ,56	1 371 745 ,56	2011	1 360 894,44	1 360 894,44
8	Pomník padlých v I.svetovej vojne v meste Strážske, Vojenský cintorín, originál a kópia	2.2.5 Rekonštrukcia pomníka padlým	717001	2009-2015	Počet zrekonštruovaných pomníkov/3	27 723,00	27 723,00	2015	27 723,00	27 723,00
9	Strážske, 20 obecných bytov, nižší štandard	4.1.1 Výstavba mestských bytov nižšieho štandardu	711001	2007-2009	Počet vystav. bytov/20	497 575,59	462 655,59	2009	489 450,88	489 450,88
10	TSP v obci Strážske, Podpora sociálnej práce v Strážskom, Podpora sociálnej práce v Strážskom, NP Terénna sociálna práca	4.2.1. Vybudovanie komunitného centra so zabezpečením profesionálnej komunitnej práce s rómskou komunitou		2008-2015	Počet TSP a TP pracovníkov/3	126 696,60	115 394,15	2015	115 394,15	115 394,15
11	Dom smútku, IBV "SEVER"	4.1.3 Majetkovoprávne vysporiadanie pozemkov pre novú IBV	711001	2008-2015	Plocha pozemkov	62 804,70	0,00	2015	62 804,70	62 804,70
12	Stavebné úpravy, modernizácia ZŠ Strážske	5.1.1 Stavebné úpravy a modernizácia ZŠ	717002	2009-2010	Počet zrekonštruovaných ZŠ/1	1 372 650,19	1 305 063,41	2010	1 300 570,69	1 300 570,69
13	Stavebné úpravy a prístavba MŠ	5.1.2 Stavebné úpravy a prístavba MŠ	717002	2011-2011	Počet zrekonštruovaných MŠ/1	948 669,38	735 716,11	2011	86 485,75	86 485,75
13	Strážske-Dom kultúry-stavebné úpravy,	5.2.1 Rekonštrukcia Kultúrno-spol. objektu (Dom kultúry), Viacúčelová sala	717003	2007-2008	Počet zrekonštruovaných objektov/1	826 528,58	826 528,58	2008	20 073 843,43	20 073 843,43

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

14	Kultúrno-spol. objekt ulica Krivošťanská, Strážske	5.2.2 Rekonštrukcia starej školy- Krivošťany	717003	2013-2014	Počet zrekonštruovaných objektov/1	112 444,80	112 444,80	2014	49 412,34	49 412,34
15	Sociálne zariadenie, tribúna - futbalový štadión Strážske	5.2.3. Výstavba sociálnych. zariadení a tribúny na futbalovom štadióne	717001	2008-2009	Počet zrekonštruovaných tribún/1	1 248 725,63	831 144,42	2009	415 572,21	415 572,21
16	Rekonštrukcia futbalového štadiónu	5.2.4. Rekonštrukcia futbalového štadiónu	717001	2008-2009	Počet zrekonštruovaných futbalových. štadiónov/1	716 760,61	716 760,61	2008	716 760,61	716 760,61
17	Strážske-Novostavba mestského ihriska p.č.438/1	5.2.6. Vybudovanie športovísk, ihrisk ako zón aktívneho oddychu pre deti i dospelých (sídlišká mesta, Krivošťanská ulica)	717001	2009-2009	Počet vybudovaných detských ihrísk/1	134 264,26	134 264,26	2009	134 264,26	134 264,26
18	Reklamné pútače	5.3.4 Výroba a umiestnenie propagačných tabúl mesta	637004	2008-2015	Počet pútačov/2	4 361,14	4 361,14	2015	0,00	0,00
19	ul. Mierová, Osloboditeľov, Žamočnícka, Laborecká	6.1.1 Výstavba a údržba miestnych komunikácií a chodníkov	717002	2008-2015	Dĺžka komunikácií /9977m2	592 226,59	592 226,59	2015	387 694,55	387 694,55
20	Osadenie spomaľovacích pásov	6.1.2 Osadenie spomaľovacích pásov	635010	2010-2010	Počet spomaľovacích pasov/	2 223,06	0,00	2010	2 223,06	2 223,06
21	Strážske- Rekonštrukcia autobusových čakární	6.1.3 Výstavba ôsmich (8) autobusových zastávok	717002	2011-2012	Počet zastávok/8	42 930,91	42 930,91	2012	37 563,22	37 563,22
22	Rozšírenie stokovej siete mesta Strážske	6.2.1 Rozšírenie existujúcej kanalizačnej siete (západná časť)	717002	2010-2013	Dĺžka vybudovanej kanalizácie/6,266 km	2 534 403,26	2 534 403,26	2013	1 349 537,76	1 349 537,76
		6.2.2 Rozšírenie kanalizačnej siete a								

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

		ČOV na ul. Krivošťanská								
23	Strážske-modernizácia verejného osvetlenia	6.2.4 Rekonštrukcia verejného osvetlenia na území celého mesta podľa harmonogramu	717002	2011-2012	Počet vymenených svietidiel/74	117 493,60	98 431,83	2012	117 442,53	117 442,53
24	Zmeny a doplnky č.3 ÚPN mesta Strážske	6.2.5 Spracovanie zmien a doplnkov ÚP mesta		2013-2015	Počet doplnkov/1	8 600,00	0,00	2015	8 600,00	8 600,00
25	Rekonštrukcia mestského rozhlasu	6.3.1 Rekonštrukcia mestského rozhlasu	717002	2009-2009	Počet zrekonštruovaných miest/5	17 369,72	17 369,72	2009	17 369,72	17 369,72
26	Oprava strešnej krytiny na objekte "Dvojúčelové zariadenie v Strážskom"(Bunker)	6.3.4 Údržba mestských budov (OD Laborec, kryt CO, U2)	717002	2015-2015	Počet opravených zariadení/3	16 531,10	16 531,10	2015	5 931,77	5 931,77
27	Majetkovoprávne vysporiadanie pozemkov Dom smútku	6.3.5 Majetkovoprávne vysporiadanie pozemkov Dom smútku	711001	2011-2012	Počet m2 vysporiadani/	6 700,00	6 700,00	2012	6 700,00	6 700,00
28	Hala Strážske-separovaný zber odpadov	2.2.6 HALA-separovaný zber odpadov	721001	2009-2012	Počet rekonštruovaných. hál/1	573 316,71	560 312,12	2012	432 970,79	432 970,79
29	Doplnenie osvetlenia a kamerového systému v Strážskom	Kamerový systém-Námestie,	717001	2011-2015	Počet kamier/6	62 447,77	62 447,77	2015	64 494,04	64 494,04
30		Rekonštrukcia kina (Mestská kultúrna sala)	717003	2014-2015	Počet zrealizovaných kín/1	158 244,47	158 244,47	2015	158 244,47	158 244,47
31	Knižnica otvorená pre každého	Program otvorená knižnica 2013,Nákup nových kníh	633016	2011-2013	Počet nových kníh/100	3 248,20	0,00	2013	3 248,20	3 248,20
32	Rekonštrukcia a stavebné úpravy Domu smútku a okolia v Strážskom	Rekonštrukcia a stavebné úpravy Domu smútku	717003	2012-2013	Počet rekonštruovaných domov smútku/1	361 027,70	361 027,70	2013	191 028,27	191 028,27

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

34	<i>Stretnutie so zahraničnými mestami- Jarmok-spolupráca</i>	<i>Stretnutie miest-spolupráca (Jarmok - Town Twinning)</i>	633016	2008-2008	<i>Počet spol. miest/4</i>	9 814,50	0,00	2008	9 814,50	9 814,50
35		<i>Viacúčelová sála</i>	717003	2011-2011	<i>Počet viacúčelových sál/1</i>	12 550,00	12 550,00	2011	12 550,00	12 550,00
36	<i>Podpora rómskeho súboru ASABEN</i>	<i>Podpora rómskeho súboru ASABEN</i>	633010	2010-2011	<i>Počet podporených rómskych subjektov/1</i>	1 250,00	0,00	2011	1 250,00	1 250,00
37	<i>Zdravý životný štýl senioriek v Strážskom</i>	<i>Zdravý životný štýl senioriek v Strážskom</i>	633010	2012-2012	<i>Počet cvičení senior/30</i>	1 530,00	0,00	2012	1 530,00	1 530,00
38	<i>Výstavba a rekonštrukcia odstavňných plôch</i>	<i>Odstavné plochy-parkovísk/2</i>	717002	2013-2015	<i>Počet vybudovaných parkov/1</i>	18 256,01	18 256,01	2013	18 256,01	18 256,01

2.6 Analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj mesta

Mesto Strážske sa minulosti zaradilo medzi významné regionálne ekonomické centrá. Potvrďovali to výsledky dosiahnuté v druhej polovici minulého storočia – spojené s obdobím sústredeného rozvoja priemyselného komplexu Strážske. Mestu ako i firmám sústredeným v priemyselnom komplexe bola poskytovaná štátna pomoc a z nej plynuli aj rôzne výhody. Lepší prístup k financiám, trhom a lepšie prepojenie na vládne inštitúcie znamenal pozitívny vplyv aj na rast životnej úrovne obyvateľov. Pre rast konkurencieschopnosti mesta a jeho rozvoj mala veľký význam spolupráca a participácia miestnych ekonomických subjektov.

Transformáciou slovenskej spoločnosti po roku 1989 a prechodom na trhovú hospodárstvo boli tieto procesy významne ovplyvnené. Zánikom, resp. transformáciou firiem ostali nevyriešené hlavne ekologické záťaž, napr. PCB látky, skládky nebezpečného odpadu, stav kvality ovzdušia, na minimum sa obmedzila participácia nových, resp. transformovaných ekonomických subjektov na rozvoji mesta.

Riešenie uvedených problémov presahuje možnosti Mesta. Je limitované nielen finančnými zdrojmi, ale aj ďalšími rozhodnutiami, ktoré musia byť prijaté na úrovni štátnych, resp. vyšších samosprávnych orgánov, najmä v riešení ekologických záťaž, dopravných komunikácií, čistenia odpadových vôd, zdravotnej a sociálnej starostlivosti.

Pre rozvoj mesta a rast jeho konkurencieschopnosti je potrebné obnoviť spoluprácu a participáciu miestnych ekonomických subjektov. V nových podmienkach je vo zvýšenej miere potrebné do procesov zvyšovania kvality života v meste zapojiť okrem obyvateľov aj všetkých miestnych aktérov – od subjektov poskytujúcich služby pre obyvateľov, cez výrobné organizácie, záujmové organizácie a združenia občanov a ostatné spoločenstvá pôsobiace v meste. V súčinnosti a spolupráci so samosprávami susediacich obcí je potrebné využiť ich vnútorný potenciál, ktorý prispeje k rozvoju celého mikroregiónu. Osobitnú pozornosť sústrediť na riešenie, resp. využitie skúseností z budovania priemyselného komplexu Chemko, využitie potenciálu hlavne na miestny ekonomický rozvoj, osobitne na rozvoj vidieckeho turizmu, zlepšovanie životného prostredia, zvýšenie atraktivity územia a marketing územia.

<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Efektívne využitie sociálneho a ekonomického potenciálu priemyselného centra regiónu - Dopravné prepojenie na 2 krajské mestá, ťažiská osídlenia 1. stupňa prepojené prioritnými rozvojovými osami - Blízkosť hraníc s Maďarskom, Poľskom a Ukrajinou - Blízkosť turistických centier - Zemplínskej Šíravy a Domaši - Členstvo v združeniach obcí mikroregiónu Duša a MAS Duša - Centrum verejno-súkromného partnerstva MAS DUŠA	<ul style="list-style-type: none"> - Povešť mesta so zlým životným prostredím a prítomnosťou PCB látok - Absencia diaľničného pripojenia mesta - Útlm poľnohospodárskej produkcie - Absencia pracovných pozícií s pridanou hodnotou - Neatraktívne finančné ohodnotenie zamestnancov v regióne - Nerešpektovanie princípov spoločenský zodpovedného podnikania v rámci ktorého sa podniky či organizácie snažia integrovať do svojich aktivít spoločenský záujem, pričom vychádzajú zo svojho vplyvu, ktorí majú

- Možnosť čerpania nenávratnej finančnej pomoci z európskych štrukturálnych a investičných fondov	na zainteresované subjekty (stakeholders)
---	---

2.7 Analýza väzieb územia

Špecifikom mesta Strážske je jeho geografická kompaktnosť a vybudované širšie infraštruktúrne väzby na tri okresné mesta – Michalovce, Humenné, Vranov nad Topľou. Infraštruktúrne, personálne a kultúrne väzby v uvedenom trojuholníku sa vytvárali celé polstoročie. Existujúca dopravná infraštruktúra je výsledkom budovania priemyselnej a ekonomickej základne tvorenej priemyselným komplexom v Strážskom (Chemko), Chemlonom v Humennom a Bukózou vo Vranove n/Topľou. Sieť týchto podnikov bola vytváraná cielene so zámerom budúcej kooperácie a integrácie. Jej výsledkom bolo aj to, že do roku 1989 sa v meste Strážske dlhodobo sústreďovali najvýznamnejšie firmy, ktoré zamestnávali rozhodujúci podiel najkvalifikovanejších zamestnancov z okresov Michalovce, Humenné a Vranov nad Topľou. Popri priemyselnej výrobe boli v meste Strážske sústredené aj významné stavebné kapacity, ktoré sa podieľali hlavne na investičnej výstavbe v Chemku. Väčšina z nich však postupne zanikla.

Okrem priemyselnej infraštruktúry je v meste vybudovaná školská, zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, ktorej časť využívajú aj obyvatelia susediacich obcí. Mestský podnik služieb mesta Strážske (ďalej len MsPS) vznikol v roku 2004 ako príspevková organizácia zriadená mestom Strážske za účelom plnenia činností v oblasti verejnoprospešných činností, hlavne v oblasti činností odpadového hospodárstva pre mesto Strážske a vybrané obce daného regiónu, pre ktoré zabezpečuje zber separovaného a komunálneho odpadu.

2.8 Analýza možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja

Rozvoj mesta a jeho ekonomiky, podobne ako životnosť každej firmy ako celku, závisí od jeho schopnosti kombinovať aktivity, ktoré prenikajú rôznymi priestorovými úrovňami. Potvrdzujú to výsledky dosiahnuté v meste v druhej polovici minulého storočia, ktoré boli spojené hlavne s rozvojom priemyselného komplexu Chemko, kedy mesto malo prístup k väčším financiám a bolo podporované štátom. To všetko malo pozitívny vplyv rôzne oblasti miestneho rozvoja a rast životnej úrovne obyvateľov. Zo skúseností vyplýva, že rast konkurencieschopnosti mesta závisí okrem dobrého manažmentu, dobrého finančného zdravia a marketingu, aj od spolupráce a participácie miestnych podnikateľských subjektov na rozvoji mesta.

Mesto podľa analýzy INEKO patrí medzi obce s najlepším finančným zdravím. Napriek tomu mesto nedisponuje dostatočnými vlastnými zdrojmi pre úspešné riešenie všetkých svojich problémov a plánov rozvoja.

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

Tabuľka 17: Plnenie finančného rozpočtu - stav k 31. 12. 2015

Rok	Bežný rozpočet		Kapitálový rozpočet		Finančné operácie		Celkový majetok
	<i>Príjmy</i>	<i>Výdaje</i>	<i>Príjmy</i>	<i>Výdaje</i>	<i>Príjmy</i>	<i>Výdaje</i>	
2014	2 959 730,99	2 673 094,37	132 987,48	229 395,08	134 868,45	87 035,52	9 793 068,32
2015	2 960 032,42	2 771 798,05	30 899,00	213 480,46	197 084,29	77 064,45	9 613 935,40
Rozdiel	301,43	98 703,68	-102 088,48	-15 914,62	62 215,84	-9 971,07	-179 132,92

Zdroj: Záverečný účet mesta Strážske

Tabuľka 18: Majetok mesta Strážske

Stav majetku mesta Strážske

<i>Rok</i>	<i>Celkový majetok</i>	<i>Rezervný fond</i>
<i>K 31.12.2014</i>	9 793 068,32 €	159 028,86 €
<i>K 31.12.2015</i>	9 613 935,40 €	190 690,29 €
<i>Rozdiel</i>	- 179 122,92 €	31 661,43 €

Zdroj: Záverečný účet mesta Strážske

Rozpočet Mesta pre rok 2016 až na malé odchýlky, je na úrovni roku 2015 v príjmovej ako aj výdavkovej časti rozpočtu. Odzrkadľuje základné potreby mesta v oblasti prevádzkových nákladov, na zabezpečenie plynulého chodu všetkých prevádzok mesta, s cieľom zabezpečiť kvalitné poskytovanie služieb pre občanov mesta. To však ani zďaleka nestačí na rýchle a komplexné riešenie všetkých existujúcich problémov.

Mesto využíva programové rozpočtovanie, čo ovplyvňuje kvalitu prípravy akčných plánov na budúce roky. Schválený rozpočet Mesta pre roky 2016-2018 je vyrovnaný. Schodok kapitálového rozpočtu a finančných operácií mesto kryje prebytkom bežného rozpočtu. V roku 2016 vo výške 172 217 €, rok 2017 vo výške 141 717 €, rok 2018 vo výške 141 717 €. V rozpočte pre jednotlivé roky sú pokryté výdavky na zabezpečenie všetkých základných činností mesta. Mesto na krytie svojich kapitálových výdavkov a finančných operácií neuvažuje použiť mimorozpočtové zdroje (FRR).

Finančné nároky riešenia existujúcich potrieb presahujú možnosti vlastných zdrojov a nevyhnutne vyžaduje využitie finančnej pomoci z iných zdrojov, osobitne pomoci zo zdrojov EÚ.

Mesto má v súčasnej dobe rozpracované žiadosti z operačných programov na projekty, ktoré je možné financovať zo zdrojov ŠR, EÚ. Podmienkou, aby sa mohlo uchádzať o projekty zo ŠR a EÚ je potreba mať vlastné zdroje na spolufinancovanie týchto akcií.

Mesto v programovom období 2014 – 2020 považuje za rozhodujúce investičné aktivity

Investičná aktivita	Rozpočet
<i>Rekonštrukcia námestia</i>	2 000 000 €
<i>Zníženie spotreby energií pri prevádzke verejných budov</i>	1 000 000 €
<i>Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla</i>	1 000 000 €

Mesto plánuje uvedené investičné aktivity realizovať v rámci pomoci EÚ. Preto výdavky na tieto investície nemá zapracované v rozpočte. Urobí tak prostredníctvom rozpočtových opatrení až v čase prípravy projektu, resp. schválenia projektu v príslušnom roku. Na spolufinancovanie týchto akcií z operačných programov mesto bude potrebovať asi 200 000 €, keď v rezervnom fonde mesta sú zdroje vo výške 190 690,29 €.

2.9 Identifikácia východísk a možných riešení

Hľadanie optimálneho rozvoja mesta, rast životnej úrovne a kvality života jeho obyvateľov sa budú odvíjať kvality manažmentu mesta, jeho finančného zdravia, dostatku nápadov a úspešných projektov. Riešenia existujúcich problémov mesta a uspokojovanie požiadaviek jeho obyvateľov, ako i podnikateľských subjektov na území mesta budú závisieť aj od technologických, trhových a inštitucionálnych podmienok, ktoré sa budú dynamicky meniť. Dôležitá bude pripravenosť mesta, jeho orgánov ako i ďalších miestnych aktérov aktuálne a adekvátne reagovať na nové podmienky a výzvy. Pre napĺňanie cieľov mesta, potrieb jeho obyvateľov a vytváranie podmienok pre miestny ekonomický rozvoj bude potrebné zintenzívniť spoluprácu všetkých miestnych aktérov a vytvorenie dostatočného priestoru pre hľadanie efektívnych, systémových a trvalo udržateľných riešení. Diskusiu o riešeníach problémov nemožno postaviť na reminiscenciách z obdobia fungovania Chemka, ale nemožno odmietať ani skúsenosti z tohto obdobia, ktoré sa osvedčili.

Spoločným záujmom pri naplnení týchto cieľov, ktoré limitujú rozvoj mesta je využitie konceptu spoločensky zodpovedného podnikania tak, aby všetky zainteresované subjekty hlavne samospráva mesta a podniky či organizácie do svojich aktivít sa snažili integrovať spoločenský záujem, pričom využijú svoj vplyv, ktorý majú na zainteresované subjekty (stakeholders) medzi ktorých patria zákazníci, zamestnanci, akcionári, subdodávatelia, miestna komunita, čiže všetci, ktorých sa aktivity danej spoločnosti akýmkoľvek spôsobom dotýkajú. Spoločenská zodpovednosť presahuje povinný legislatívny rámec a vzniká na dobrovoľnej báze. Výsledkom je zvýšenie kvality života zamestnancov, ich rodín ako aj miestnej komunity a spoločnosti v širšom meradle.

Príležitosťou by mohlo byť vytváranie „klastrov“ – spolupracujúcich subjektov v konkrétnych oblastiach, ktoré by mohli navzájom nielen efektívnejšie spolupracovať, ale aj výraznejšie participovať na rozvoji mesta.

2.10 Odhad budúceho možného vývoja

Budúci rozvoj mesta bude závisieť od viacerých vonkajších a vnútorných faktorov. Rozhodujúcim bude dostatok finančných zdrojov – cudzích aj vlastných. Navzájom sa budú limitovať. Dôležitým bude manažment celého procesu rozvoja mesta. Trvala a systematická pozornosť realizácii PHSR – od prípravy projektov, cez ich komplexne riadenie a implementáciu, až po vyhodnotenie a následné monitorovanie budú vyžadovať mimoriadnu pozornosť zo strany orgánov mesta a efektívnu spoluprácu s partnermi a obyvateľstvom.

Optimistický:

Aktívnou, nápaditou a cieľavedomou realizáciou PHSR sa mestu podarí ďalej rozvinúť miestny ekonomický rozvoj, za aktívnej spoluúčasti a miestnych podnikateľských subjektov. Prehlbi sa spolupráca subjektov pôsobiacich v príbuzných odvetviach, čo umožní a vytvorí podmienky pre ich zvýšenie ich podielu a participácie na rozvoji mesta. Prehlbenie spolupráce sa prejaví vo vzniku efektívnych hospodárskych klastrov a v následnej súčinnosti s Mestom pri riešení jeho aktuálnych problémov.

V plnej miere budú využité vnútorné a vonkajšie zdroje mesta, čo spolu s úspešnou projektovou aktivitou sa prejaví v zvýšenej atraktivite mesta a v zvýšení pracovných príležitostí pre všetky skupiny obyvateľov mesta, osobitne príležitosti pre nízko kvalifikované pracovné sily, ktoré tak budú zapojené nielen do obnovy a revitalizácie verejných priestranstiev, ale aj do riešenia vlastnej sociálnej situácie.

K dosiahnutiu uvedených cieľov budú úspešne manažované procesy zo strany príslušných odborných pracovísk MsÚ a orgánov samosprávy.

Pesimistický:

K PHSR sa pristúpi ako k „šuplíkovému“ dokumentu, nebude mať svojho „lídra“, nebudú sa aktívne pripravovať projekty k riešeniu prioritných problémov mesta, ale bude sa čakať a reagovať len na výzvy, ktoré budú vyhlasované riadiacimi orgánmi v rámci jednotlivých operačných programov. Nenaplnia sa očakávania finančnej pomoci z cudzích zdrojov získanej prostredníctvom úspešných projektov

Neurobia sa konkrétne kroky k prehĺbeniu spolupráce a súčinnosti pre obnovu ekonomickej spolupráce podnikateľských subjektov v meste navzájom ako aj súčinnosti s Mestom.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť PHSR mesta Strážske nadväzuje na analytickú časť, vychádza zo SWOT analýzy a v nej identifikovaných kľúčových problémov rozvoja mesta, na ktoré je potrebné zacieliť pozornosť pri strategickom plánovaní jeho ďalšieho rozvoja.

PHSR mesta Strážske je spracovaný na roky 2016-2022 a je v ňom zapracovaná dlhodobá vízia mesta. Tak ako Program rozvoja mesta obsahuje strednodobý strategický cieľ, ktorý chce mesto dosiahnuť. Zohľadňuje rozvojové priority definované na vyšších hierarchických úrovniach.

Stanovuje priority a hlavné a špecifické ciele, ktoré chce mesto Strážske pri zohľadnení vnútorných špecifik, ale aj vonkajších faktorov dosiahnuť. Stanovené opatrenia, aktivity a projektové zámery sú v súlade s princípmi regionálnej politiky a integrovaného rozvoja mesta a po prvýkrát aj územia mikroregiónu, ktorého je mesto Strážske členským subjektom a participuje na vypracovaní a realizácii spoločnej Stratégie CLLD

Súčasťou PHSR mesta je akčný plán, ktorý predpokladá minimálne dvojročný cyklus jeho aktualizácie, ktorý stanovuje časový, organizačný, komunikačný a finančný plán konkrétnych aktivít tak, aby jednotlivé akcie boli dobré projektovo, technický, administratívne, finančne pripravené.

2.1 Strategické dokumenty na európskej, národnej a regionálnej úrovni

Cieľom pomoci Európskej únie je zabezpečiť integrovaný rozvoj regiónov, čo si vyžaduje rešpektovať úniou dohodnuté pravidlá a princípy. V zmysle zmluvy o fungovaní Európskej únie (čl. 174 a 175) musia všetky aktivity a politiky prispievať k hospodárskej, spoločenskej a územnej kohézii.

Rozvojová stratégia mesta zohľadňuje päť zo siedmich cieľov stratégie Európa 2020. Jedna sa o iniciatívy: 3) zamestnanosť – podpora rozvoja zručností počas celého života, 4) mládež - zlepšenie výsledkov vzdelávania a uľahčenie vstupu na trh práce, 5) priemyselná politika – podpora malých a stredných podnikateľov, zlepšenie podnikateľského prostredia, rozvoj udržateľnej priemyselnej základne, 6) chudoba – zabezpečenie sociálnej a územnej kohézie, 7) efektívne využívanie zdrojov – efektívne využívanie energií, modernizácia dopravných systémov, oddelenie hospodárskeho rastu od využívania zdrojov.

Realizácia PHSR mesta Strážske napomôže k naplneniu Územnej agendy Európskej únie 2020, ktorá stavia na cieľoch stratégie Európy 2020, teda k podpore inkluzívnej, inteligentnej a udržateľnej Európy rozmanitých regiónov vo všetkých jej prioritách.

Stratégia rozvoja mesta Strážske je v súlade s cieľmi základného, koncepčného dokumentu realizácie regionálnej politiky – Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR. Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná nasledovne: *“Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného*

rozvoja a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.“

V rozvojových dokumentoch Košického samosprávneho kraja - PHSR KSK, Územnom pláne veľkého územného celku Košického kraja vrátane Zmien a doplnkov z r. 2004 sa uvádza: „Na základe vyhodnotenia rozvoja a hierarchizácie sídelnej štruktúry navrhuje sa prednostne podporovať územný rozvoj kraja v smere prešovsko-michalovskej osy: s nadväznosťou na michalovsko – vranovsko - humenské ťažisko osídlenia ako ťažisko osídlenia 2. úrovne.“¹

PHSR je v súlade s relevantnými strategickými a plánovacími dokumentmi:

- PHSR Košického samosprávneho kraja
- Stratégiou CLLD mikroregiónu v pôsobnosti MAS DUŠA, o.z

2.2 Strategický rámec rozvoja mesta Strážske

Strategický rámec rozvoja mesta Strážske bol vytváraný pomocou metódy „zdola - nahor“, pričom v priebehu roka boli zhromažďované, analyzované a konzultované získané údaje a informácie od širokého spektra obyvateľov, manažérov podnikateľských subjektov, predstaviteľov záujmových organizácií, ale aj poslancov a pracovníkov miestnej samosprávy.

Na základe analýzy vnútorných a vonkajších zdrojov mesta, SWOT analýzy a využitím metódy stromu problémov, ktoré uzatvárajú analytickú časť PHSR a poskytujú súhrnný prehľad silných a slabých stránok mesta, ako aj externých príležitostí a ohrození, boli definované strategický a špecifické ciele do roku 2022. Na rozdiel oproti minulosti pri stanovení opatrení k naplneniu strategického a špecifických cieľov boli akcentované hlavne dva dôležité faktory:

- zmenou spoločensko – ekonomického systému štátu došlo aj k zmenám v prerozdelení zodpovednosti za rozvoj sídiel a teda i financovanie infraštruktúry; a to medzi: - štátnu správu - miestnu a regionálnu samosprávu - súkromný sektor. V posledných rokoch bola infraštruktúra financovaná predovšetkým z verejných zdrojov.
- obce sú zodpovedné za hospodársky a sociálny rozvoj svojho územia. Sociálny rozmer aktivít miestnej samosprávy je neoddeliteľnou súčasťou jej fungovania a zabezpečovanie cieľov sociálnej politiky patrí k základným kompetenciám obce.

Tieto faktory boli zohľadnené pri definovaní opatrení k dosiahnutiu stanovených cieľov vychádzajúcich z potrieb a charakteristík mesta. Riadiaci tím rozhodol, že vízia mesta spracovaná pri príprave PHSR v roku je z väčšej časti stále aktuálna a je potrebné do nej zakomponovať len minimálne úpravy vzhľadom na nové a aktuálne faktory. Takto aktualizovaná vízia mesta poskytuje spoločný pohľad na smerovanie, resp. cieľový obraz k čomu sa má mesto „dopracovať“. „Cieľový obraz a analýza súčasnosti sa stali východiskom

---

¹ Zdroj: Územný plán veľkého územného celku Košického kraja - zmeny a doplnky 2004, s.21 a 22
PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

vytýčenia strategického cieľa, ktorý chce do roku 2022 mesto dosiahnuť. Dosiahnutie strategického cieľa bolo transformované do hlavných cieľov v prioritných oblastiach, ktoré si mesto stanovilo aj vo väzbe na dlhodobú víziu mesta Strážske. Hlavné ciele sú premietnuté do špecifických cieľov a tie do opatrení, a následne do konkrétnych aktivít a projektových zámerov.

Strategický rámec nepredpokladá naplnenie vízie v strednodobom horizonte, avšak toto predpokladá pri plnení hlavných a špecifických cieľov. Opatrenia, resp. aktivity budú zapracované do aktualizovaných akčných plánov a teda ich plnenie bude vymedzené aktuálnosťou týchto dokumentov.

Riadiaci tím s plnou vážnosťou upozorňuje na potrebu kvality manažmentu pri procesoch rozvoja mesta, pričom je potrebné odvážne pristupovať k príležitostiam spojeným s pomocou fondov EÚ, ale vyvážené a s opatrnosťou spojenou s administratívnymi a rozhodovacími prístupmi pri posudzovaní projektov.

Strategický rámec sústreďuje pozornosť na päť prioritných oblastí, ktoré sú vnútorne previazané a sledujú dosiahnutie multiplikačných efektov.

Kam smerujeme, o čo usilujeme, ako si predstavujeme život v meste, čo bude mesto charakterizovať v roku 2022...

2.3 Vízia mesta² Strážske

V meste je etablovaná priemyselná výroba stabilizujúca zamestnanosť obyvateľov mesta. Nové pracovné príležitosti poskytujú priemyselný park vybudovaný na rekultivovaných plochách bývalých výrobných závodov a tiež logistické centrá.

Strážske, vďaka svojej polohe medzi okresnými mestami Michalovcami, Humenným a Vranovom, ako aj v blízkosti štátnych hraníc s Poľskom a Ukrajinou, je dopravnou križovatkou a prekládkovým uzlom tovarov.

Štát, Mesto, výrobné a odborné organizácie spolu dosiahli výrazné obmedzenie negatívnych vplyvov starých environmentálnych záťaží. Nové investície a podnikateľské aktivity už nie sú ohrozením životného prostredia, či zdravia a bezpečnosti obyvateľstva.

Mesto je dostupné s vyriešenou bezpečnou cestnou i železničnou dopravnou infraštruktúrou k spokojnosti občanov a návštevníkov mesta, ako aj pre domácich i nových investorov. Cestný obchvat mesta a elektrifikovaná železničná trať sú skutočnosťou.

Mladí vzdelaní ľudia majú vytvorené podmienky pre založenie rodín a pre kvalitný život v meste. Tí domáci ostávajú, tí skôr za prácou „odšťahovaní“ sa do Strážskeho vracajú.

Sociálne slabším, neprispôsobivým a odkázaným skupinám obyvateľstva mesta je poskytovaná komplexná starostlivosť od poradenstva, vzdelávania až po poskytovanie sociálnej pomoci a sociálnych služieb vo všetkých oblastiach ich života, najmä práce a bývania.

Deti a mládež sa vzdelávajú v moderných priestoroch škôl a školských zariadení.

Občania mesta navštevujú zaujímavé športové a kultúrne aktivity usporadúvané v zrekonštruovaných kultúrnych a športových zariadeniach.

Rekonštruovaný a aktivitami žijúci areál kaštieľa a parku sú lákadlom, atrakciou, ponukou pre oddych a krátkodobú rekreáciu nie len pre obyvateľov mesta, ale aj obyvateľov z blízkych miest a obcí.

Pagaštanová aleja je sprievodnou dominantou rekonštruovaného centra mesta a majestátne pagaštany sú pilierom drevinovej skladby verejnej zelene.

Strážske je dynamicky sa rozvíjajúce mesto s trvalým skvalitňovaním podmienok života v ňom, rastúcim podnikateľským duchom a prítiažlivým podnikateľským prostredím a vysokou angažovanosťou občanov.

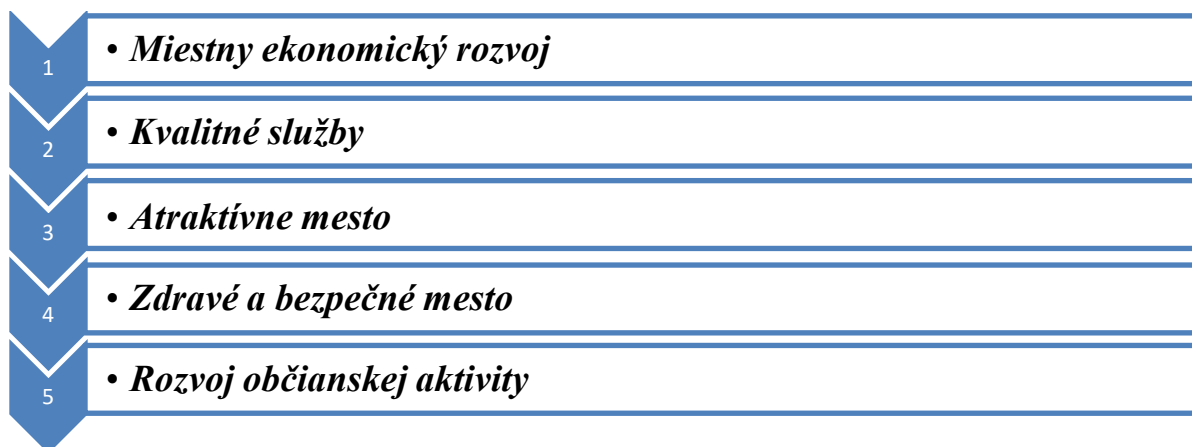
² PHSR mesta Strážske 2008-2015

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

2.4 PRIORITY MESTA

Na dosiahnutie strategického cieľa boli identifikované nasledovné prioritné oblasti, ktorých obsah je premietnutý do cieľov, zámerov projektov a konkrétnych aktivít.

Každá prioritná os prispieva k naplneniu niektorého z 11-tich tematických cieľov, ktoré sleduje 6 operačných programov v programovom období 2014-2020.

Priorita	Tematický cieľ
1. Miestny ekonomický rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií, ▪ Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov ▪ Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily
2. Kvalitné služby	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii ▪ Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania
3. Atraktívne mesto	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality ▪ Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania ▪ Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach ▪ Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
4. Zdravé a bezpečné mesto	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov
5. Rozvoj občianskej aktivity	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posilnenie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy

2.5 STRATEGICKÝ CIEĽ

Do roku 2022 dosiahnuť zlepšenie kvality života obyvateľov a podmienok pre rast aktivity miestnych subjektov, odstránenie starých ekologických zátŕaží, ústretové a zodpovedné plnenie všetkých kompetencií Mesta.

2.6 Ciele a špecifické ciele

Tabuľka 19: Form č. S 1 – Hierarchia priorít – cieľov – špecifických cieľov

Os	Priorita	Cieľ	Číslo	Špecifický cieľ
1	Miestny ekonomický rozvoj	Vytvoriť podmienky pre ekonomické aktivity v meste, rozvoj podnikania a zamestnanosti	1.1	Vytvárať prostredie podnecujúce pracovnú aktivitu občanov a vytváranie nových pracovných príležitostí v meste.
			1.2	Podporovať aktivity miestnych ekonomických subjektov
2	Kvalitné služby	Zlepšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb v meste	2.1	Zabezpečiť moderný a zodpovedný prístup k potrebám špecifických skupín obyvateľov - osobitne rodín s deťmi, neprispôsobivým, nezamestnaným, osamelým, chorým a zdravotne postihnutým občanom.
			2.2	Zvýšiť efektívnosť financovania v poskytovaní sociálnych služieb
3	Atraktívne mesto	Vybudovať moderné, ekonomicky silné mesto plné aktivít a života	3.1	Zlepšiť sociálnu a technickú infraštruktúru
			3.2	Zvýšiť atraktivnosť verejných priestranstiev
			3.3	Zvýšiť efektívnosť využívania majetku mesta
4	Zdravé a bezpečné mesto	Zdravé a bezpečné mesto	4.1	Zlepšiť stav ŽP
			4.2	Zlepšiť nakladanie a zabezpečiť likvidáciu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu.
5	Rozvoj aktivity občanov	Podporiť rozvoj aktivity a iniciatívy jednotlivcov a skupín obyvateľov	5.1	Zlepšiť občiansku participáciu a komunikáciu o veciach verejných a spoločenských aktivitách.
			5.2	Zvýšiť participáciu občianskych združení a komún a na rozvoji mesta.

Stanovenie priorít rozvoja mesta reaguje na výsledky z analýzy problémov a budúcich potrieb rozvoja mesta. Stanovené priority a ich ciele sú vzájomne previazané, každá z nich podmieňuje úspešnosť ďalších. Je žiaduca obnova miestneho ekonomického rozvoja tak, aby boli vytvorené vhodné podmienky pre ekonomickú a výrobnú činnosť v priemyselnej časti mesta a v obytnej časti sa primerane rozvíjali služby. Zámerom je dosiahnutie obnovy symbiózy medzi potrebami podnikateľských subjektov a potrebami obyvateľov mesta.

Program predpokladá, že miestny ekonomický rozvoj sa prejaví nielen v rozvoji aktivity občanov, ale aj na zvýšení atraktivity mesta a zlepšení životného prostredia. Zvýšenie atraktivity mesta je spojené s dobudovaním jej sociálnej a technickej infraštruktúry, čo bude mať vplyv na kvalitu poskytovaných služieb a ich rozvoj, čo sa prejaví v miestnom ekonomickom rozvoji i na rozvoji aktivity občanov. Skvalitnením a rozšírením sociálnej a technickej infraštruktúry sa vytvoria podmienky pre poskytovanie kvalitnejších sociálnych služieb.

Dosahovanie cieľov v rámci jednotlivých priorít si vyžaduje koordinovaný a zodpovedný prístup k jednotlivým projektovým zámerom a vnímať ich ako súčasť mozaiky, ktorej výsledkom bude splnenie strategického cieľa a zvýšenie kvality života v meste.

2.7 Špecifické ciele a opatrenia

Priorita 1 – Miestny ekonomický rozvoj

Číslo	Špecifický cieľ	Číslo	Opatrenie / Projektový zámer
1.1	Vytvárať prostredie podnecujúce pracovnú aktivitu občanov a vytváranie nových pracovných príležitostí v meste.	1.1.1	Spoluorganizovať aktivity na podporu udržiavania pracovných návykov
		1.1.2	Trvalo zefektívňovať činnosť Mestského podniku služieb tak, aby predmetom svojej činnosti aktívne reagoval na potreby Mesta, jeho obyvateľov a miestnych podnikateľských subjektov.
1.2	Podporovať aktivity miestnych ekonomických subjektov	1.2.1	Vytvoriť podmienky pre vznik podnikateľského klastra v meste - sieť služieb, resp. výrobné činnosti
		1.2.2	Pravidelne poskytovať informácie o voľných priestoroch v majetku mesta vhodných na podnikanie

Priorita 2 – Kvalitné služby

Číslo	Špecifický cieľ	Číslo	Opatrenie / Projektový zámer
2.1	Zabezpečiť moderný a zodpovedný prístup k potrebám	2.1.1	Zvýšiť kvalitu posudzovania nárokov na sociálne služby

	špecifických skupín obyvateľov - osobitne rodín s deťmi, neprispôsobivým, nezamestnaným, osamelým, chorým a zdravotne postihnutým občanom.	2.1.2	Zvýšiť kvalitu sociálnych služieb
2.2	Zvýšiť efektívnosť financovania v poskytovaní sociálnych služieb	2.2.1	Organizovať výmenu skúsenosti v poskytovaní sociálnych služieb v meste s inými porovnateľnými mestami.
		2.2.2	Pravidelne publikovať príklady dobrej praxe v poskytovaní sociálnych služieb v mestských a regionálnych informačných prostriedkoch a na webovej stránke mesta.
		2.2.3	Zlepšiť poskytovanie súčinnosti MsÚ s orgánom zabezpečujúcim sociálno-právnu ochranu detí a sociálnu kuratelu.
		2.2.4	Skvalitniť plánovanie finančných prostriedkov na sociálne služby v rozpočte mesta na roky 2016 až 2023 a skvalitňovanie sociálnych služieb v súlade s predpokladanými potrebami obyvateľov mesta.
		2.2.5	Koncepčne a organizačne pripraviť riešenia pre prípady krízových situácií občanov mesta.

Priorita 3 – Atraktívne mesto

Číslo	Špecifický cieľ	Číslo	Opatrenie / Projektový zámer
3.1	Zlepšiť sociálnu a technickú infraštruktúru	3.1.1	Zlepšiť infraštruktúru pre šport, kultúru a školstvo
		3.1.2	Zlepšovať technickú infraštruktúru mesta s dôrazom na bezpečnosť, bývanie a služby obyvateľom
		3.1.3	Zlepšiť prístup ľudí z marginalizovanej rómskej komunity k sociálnej infraštruktúre.
		3.1.4	Minimalizovať činnosti s negatívnym dopadom na sociálne slabšie skupiny obyvateľstva (výherné automaty, hazardné hry a iné závislosti).
3.2	Zvýšiť atraktívnosť verejných priestranstiev	3.2.1	Obnoviť a zvýšiť príťažlivosť verejných priestranstiev. Iniciovat obnovu a modernizáciu budov, v ktorých sú poskytované služby občanom
		3.2.2	Revitalizovať mestský park
3.3	Zvýšiť efektívnosť využívania majetku mesta	3.3.1	Zlepšiť infraštruktúru pre šport, kultúru a školstvo
		3.3.2	Zabezpečiť bezbariérový prístup do všetkých verejných budov v meste vrátane verejných priestranstiev. Požadovať od vlastníkov, resp. prevádzkovateľov zabezpečenie bezbariérových

			<i>prístupov do všetkých zdravotníckych, športových, kultúrnych a sociálnych zariadení</i>
		3.3.3	<i>Rekonštruovať nehnuteľnosti v majetku mesta a výstavba nových</i>

Priorita 4 – Zdravé a bezpečné mesto

<i>Číslo</i>	<i>Špecifický cieľ</i>	<i>Číslo</i>	<i>Opatrenie / Projektový zámer</i>
4.1	Zlepšiť stav ŽP	4.1.1	<i>Zabezpečiť obnovu kvality životného prostredia v meste.</i>
		4.1.2	<i>Iniciovať u kompetentných subjektov riešenie problémov ovplyvňujúcich život v meste.</i>
4.2	Zlepšiť nakladanie a zabezpečiť likvidáciu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu.	4.2.1	<i>Zlepšiť nakladanie s biologicky rozložiteľným tzv. zeleným odpadom z údržby verejnej zelene (z verejných priestranstiev a z domácností).</i>
		4.2.2	<i>Zabezpečiť triedený zber biologicky rozložiteľný komunálny odpad z domácich kuchýň a reštaurácií.</i>
		4.2.3	<i>Zabezpečiť zvýšenie podielu vytriedených zložiek z celkového množstva odpadov.</i>

Priorita 5 – Rozvoj aktivity občanov

<i>Číslo</i>	<i>Špecifický cieľ</i>	<i>Číslo</i>	<i>Opatrenie / Projektový zámer</i>
5.1	Zlepšiť občiansku participáciu a komunikáciu o veciach verejných a spoločenských aktivitách.	5.1.1	<i>Realizácia pamätnej izby o histórii a významných rodákov mesta.</i>
		5.1.2	<i>Spracovať stratégiu mestského marketingu a zabezpečiť jeho implementáciu.</i>
		5.1.3	<i>Vytvoriť podmienky pre zriadenie klubovne pre mladých.</i>
		5.1.4	<i>Zvýšiť zapojenie občanov do aktivít organizovaných v meste.</i>
		5.1.5	<i>Realizácia poradenských činností- komunitná sociálna práca</i>
		5.1.6	<i>Pokračovať v organizovaní tradičných kultúrnych, športových a spoločenských aktivitách a podujatiach ako napr. Dni Mesta, Beh oslobodenia, Strážčanský jarmok, fašiangové slávnosti a ďalších.</i>
		5.1.7	<i>V súlade s projektovou dokumentáciou zabezpečiť osadenie propagačných tabúl mesta a ich údržbu.</i>
		5.1.8	<i>Zabezpečiť funkčnosť mestského rozhlasu a jeho rozšírenie tak, aby jeho signálom boli pokryté všetky obytné zóny ako i priestranstvá so zvýšenou koncentráciou občanov.</i>

5.2	Zvýšiť participáciu občianskych združení a komunít a na rozvoji mesta.	5.2.1	<i>Vytvárať podmienky pre plnohodnotný spoločenský život sociálne odkázaných obyvateľov mesta</i>
		5.2.2	<i>Podporovať aktivity občianskych združení a záujmových organizácií v aktivitách spojených s rozvojom mesta, resp. službami pre občanov.</i>

4 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PHSR mesta Strážske logicky nadväzuje analytickú a strategickú časť. Poskytuje podrobnejšie rozpracovanie hlavných cieľov a opatrení na úrovni konkrétnych projektov a aktivít, ktoré sú tematicky usporiadané podľa jednotlivých priorít, špecifických cieľov, resp. opatrení tak, aby sa mohli realizovať súbežne, následne alebo asynchrónne, avšak ich realizáciou sa napomôže k dosiahnutiu definovaných hlavných, či špecifických cieľov ako i multiplikačných efektov.

Zoznam projektových zámerov bol definovaný v pracovných komisiách v spolupráci s obyvateľmi a pracovníkmi úradu mesta. Zoznam projektových zámerov je otvorený. V rámci pravidelného ročného hodnotenia realizácie PHSR bude aktualizovaný a následne zapracovaný do akčného plánu.

3.1 Opatrenia – aktivity / projektové zábery

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

1.1 Vytvárať prostredie podnecujúce pracovnú aktivitu občanov a vytváranie nových pracovných príležitostí v meste.

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
1.1.1	Spoluorganizovať aktivity na podporu udržiavania pracovných návykov	1.1.1.1	<i>Prostredníctvom nástrojov aktívnej politiky trhu práce podporovať zamestnanosť obyvateľov mesta pri zabezpečovaní špecifických úloh Mesta. Osobitnú pozornosť venovať sociálne znevýhodneným občanom a aktivácii občanov bez kvalifikácie, resp. nízko kvalifikovaných.</i>
		1.1.1.2	<i>Zriadiť mestský sociálny podnik</i>
1.1.2	Trvalo zefektívňovať činnosť Mestského podniku služieb tak, aby predmetom svojej činnosti aktívne reagoval na potreby Mesta, jeho obyvateľov a miestnych podnikateľských subjektov.		

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

1.2 Podporovať aktivity miestnych ekonomických subjektov

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
1.2.1	Vytvoriť podmienky pre vznik podnikateľského klastra v meste - sieť služieb, resp. výrobné činnosti		
1.2.2	Pravidelne poskytovať informácie o voľných priestoroch v majetku mesta vhodných na podnikanie	1.2.2.1	Prostredníctvom verejných informačných tabúl a webovej stránky mesta aktuálne informovať o voľných objektoch a priestoroch mesta vhodných na podnikanie a poskytovanie služieb občanom. Pozornosť sústrediť na objekty - OD Laborec, budovu U2, požiarnu zbrojnicu, Kolkáreň, dvojúčelové zariadenie - kryt CO a A-club.
		1.2.2.2	Pri vyhlasovaní ponúk na prenájom voľných priestorov vo vlastníctve mesta informovať o vhodnom účele ich využitia súlade s územným plánom mesta.
		1.2.2.3	Modernizovať mestské trhovisko. Vytvoriť podmienky pre prednostný predaj poľnohospodárskych a remeselných prebytkov občanov mesta Strážske.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

2.1 Zabezpečiť moderný a zodpovedný prístup k potrebám špecifických skupín obyvateľov - osobitne rodín s deťmi, neprispôsobivým, nezamestnaným, osamelým, chorým a zdravotne postihnutým občanom.

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
2.1.1	Zvýšiť kvalitu posudzovania nárokov na sociálne služby	2.1.1.1	Zabezpečiť informovanosť prijímateľov sociálnych služieb o aktuálnych legislatívnych úpravách, vrátane zmluvných partnerov.
		2.1.1.2	Zvýšiť adresnosť a kvalitu poskytovaných sociálnych služieb občanom mesta.
		2.1.1.3	Zlepšiť systém monitorovania kvality poskytovaných sociálnych služieb v meste pre konkrétne cieľové skupiny.
		2.1.1.4	Spoluvytvárať podmienky pri deinštitucionalizácii zariadení sociálnych služieb na území mesta.
		2.1.1.5	Zlepšiť súčinnosť mestského úradu a poskytovateľov sociálnych služieb. Pravidelne mapovať poskytovanie sociálnych služieb verejnými a neverejnými poskytovateľmi na území mesta.
2.1.2	Zvýšiť kvalitu sociálnych služieb	2.1.2.1	Rozširovať a skvalitňovať opatrovateľské služby pre občanov mesta v súlade s ich potrebami a platným zákonom o sociálnych službách.

		2.1.2.2	<i>Rozširovať podporné sociálne služby pre starých a osamelých občanov v meste – spoločné stravovanie, resp. individuálne prostredníctvom rozvozu teplej stravy.</i>
		2.1.2.3	<i>Poskytovať odborné poradenstvo pre rodiny s deťmi a osamelých občanov.</i>
		2.1.2.4	<i>Poskytovať odborné poradenstvo pre neprispôsobivých občanov v oblasti výchovy, rodičovstva a manželských vzťahov.</i>
		2.1.2.5	<i>Poskytovať odborné poradenstvo pre chorých a zdravotne postihnutých.</i>
		2.1.2.6	<i>Poskytovať odborné poradenstvo pre nezamestnaných občanov.</i>
		2.1.2.7	<i>V prípade potreby a zriadiť prepravnú službu ako sociálnu službu pre špecifickú skupinu odkázaných obyvateľov.</i>
		2.1.2.8	<i>Vytvoriť podmienky pre zriadenie denného stacionára</i>

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

1.2 Zvýšiť efektivnosť financovania v poskytovaní sociálnych služieb

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
2.2.1	Organizovať výmenu skúsenosti v poskytovaní sociálnych služieb v meste s inými porovnateľnými mestami.	2.2.1.1	<i>Organizovať výmenu skúsenosti v poskytovaní sociálnych služieb v meste s inými porovnateľnými mestami.</i>
2.2.2	Pravidelne publikovať príklady dobrej praxe v poskytovaní sociálnych služieb v mestských a regionálnych informačných prostriedkoch a na webovej stránke mesta.	2.2.1.2	<i>Pravidelne publikovať príklady dobrej praxe v poskytovaní sociálnych služieb v mestských a regionálnych informačných prostriedkoch a na webovej stránke mesta.</i>
2.2.3	Zlepšiť poskytovanie súčinnosti MsÚ s orgánom zabezpečujúcim sociálno-právnu ochranu detí a sociálnu kuratelu.	2.2.1.3	<i>Zlepšiť poskytovanie súčinnosti MsÚ s orgánom zabezpečujúcim sociálno-právnu ochranu detí a sociálnu kuratelu.</i>
2.2.4	Skvalitniť plánovanie finančných prostriedkov na sociálne služby v rozpočte mesta na roky 2016 až 2023 a skvalitňovanie sociálnych služieb v súlade s predpokladanými potrebami obyvateľov mesta.	2.2.1.4	<i>Skvalitniť plánovanie finančných prostriedkov na sociálne služby v rozpočte mesta na roky 2016 až 2023 a skvalitňovanie sociálnych služieb v súlade s predpokladanými potrebami obyvateľov mesta.</i>
2.2.5	Koncepcne a organizačne pripraviť riešenia pre prípady krízových situácií občanov mesta.	2.2.1.5	<i>Koncepcne a organizačne pripraviť riešenia pre prípady krízových situácií občanov mesta.</i>

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

3.1 Zlepšiť sociálnu a technickú infraštruktúru

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
3.1.1	Zlepšiť infraštruktúru pre šport, kultúru a školstvo	3.1.1.1	Vybudovať prístavbu MŠ.
		3.1.1.2	Rekonštruovať pavilón "C" objektu ZŠ - (stavebné úpravy a zateplenie strechy).
		3.1.1.3	Vybudovať multifunkčné ihrisko pri ZŠ pre celoročné využitie (hádzaná, futbal, volejbal, ľadová plocha).
		3.1.1.4	Rekonštruovať Kolkáreň ako súčasť areálu športovo-relaxačného centra mesta.
		3.1.1.5	Rekonštruovať zimný štadión.
		3.1.1.6	Rekonštruovať mestskú telocvičňu
		3.1.1.7	Pokračovať v budovaní športovísk a detských ihrísk ako zón aktívneho oddychu na sídliskách a na Krivošťanskej ulici.
		3.1.1.8	Rozširovať sieť turistických chodníkov a cyklotrás v meste. Pokračovať v ich údržbe smerom na Krivošťanku a Kríž. Skvalitňovať napojenie lokálnych trás na regionálne trasy (cyklotrasa A, resp. turistická trasa Po Pozdišovskej pahorkatine) a budovanú Švejkovu cyklotrasu.
3.1.2	Zlepšovať technickú infraštruktúru mesta s dôrazom na bezpečnosť, bývanie a služby obyvateľom	3.1.2.1	Rozšíriť existujúcu kanalizačnú sieť západnej časti mesta - 3. etapa stoka A - vybudovať kanalizáciu na ulici Lipovej, Brezovej, Agátovej, Gaštanovej a časti ulice Mierovej a Za záhradami.
		3.1.2.2	Pokračovať v rekonštrukcii verejného osvetlenia.
		3.1.2.3	Modernizovať mestský kamerový systém. Rozšíriť pokrytie verejných priestranstiev mesta bezpečnostným kamerovým systémom a zabezpečením celodennej služby.
		3.1.2.4	Minimalizovať činnosti s negatívnym dopadom na sociálne slabšie skupiny obyvateľstva (výherné automaty, hazardné hry a iné závislosti).
3.1.3	Zlepšiť prístup ľudí z marginalizovanej rómskej komunity k sociálnej infraštruktúre.	3.1.3.1	Zriadiť Komunitné centrum v meste
		3.1.3.2	Výstavba skladu paliva pri 20 b.j., ul. Laborecká
		3.1.3.3	Úpravy vstupných priestorov 20 b.j., ul. Laborecká

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

3.2 Zvýšiť atraktivitu verejných priestranstiev

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
3.2.1	Obnoviť a zvýšiť prítlačivosť verejných priestranstiev. Iniciovať obnovu a modernizáciu	3.2.1.1	Uskutočniť celkovú revitalizáciu a rekonštrukciu Námestia A. Dubčeka
		3.2.1.2	Vybudovať osvetlenie priechodov pre chodcov

	budov, v ktorých sú poskytované služby občanom	3.2.1.3	<i>Pravidelne mapovať stav miestnych komunikácií a dopravného značenia. Na základe významu, zaťažiteľnosti a kvality vozovky postupovať v ich rekonštrukcii, resp. riešiť potreby výstavby nových miestnych komunikácií.</i>
		3.2.1.4	<i>Súbežne s výstavbou cestného obchvatu mesta vypracovať analýzu dopravného systému v meste, parkovacích kapacít osobitne na sídliskách z dopadom na bezpečnosť a kvalitu života obyvateľov. V súlade s výsledkami analýzy a Územným plánom mesta pristúpiť k realizácii opatrení na zlepšenie stavu.</i>
		3.2.1.5	<i>Zlepšiť technické vybavenie mestského kúpaliska – vybudovať nové vodné atrakcie a sociálne zariadenia.</i>
		3.2.1.6	<i>Pokračovať v obnove infraštruktúry pre chodcov, vrátane chodníka smer Brekov.</i>
3.2.2	Revitalizovať mestský park	3.2.2.1	<i>Rekonštruovať amfiteáter vrátane jeho prekrytia.</i>
		3.2.2.2	<i>Dobudovať drobnú infraštruktúru v parku (detské ihrisko, lavičky a pod.), výsadba drevín a kvetov.</i>

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

3.3 Zvýšiť efektívnosť využívania majetku mesta

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
3.3.1	Zlepšiť infraštruktúru pre šport, kultúru a školstvo	3.3.1.1	<i>Znížiť energetickú náročnosť objektu Mestského úradu v Strážskom prostredníctvom stavebných úprav a zateplenia objektu (zateplenie strechy, výmena okien a vstupných dverí, zateplenie obvodovej steny)</i>
		3.3.1.2	<i>Znížiť energetickú náročnosť objektu Laborec prostredníctvom stavebných úprav a zateplenia, výstavba podkrovných bytov</i>
		3.3.1.3	<i>Zabezpečiť výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu rozvodov tepla.</i>
3.3.2	Zabezpečiť bezbariérový prístup do všetkých verejných budov v meste vrátane verejných priestranstiev. Požadovať od vlastníkov, resp. prevádzkovateľov zabezpečenie bezbariérových prístupov do všetkých zdravotníckych, športových, kultúrnych a sociálnych zariadení	3.3.2.1	<i>Zabezpečiť bezbariérový prístup do všetkých verejných budov v meste vrátane verejných priestranstiev. Požadovať od vlastníkov, resp. prevádzkovateľov zabezpečenie bezbariérových prístupov do všetkých zdravotníckych, športových, kultúrnych a sociálnych zariadení</i>
3.3.3	Rekonštruovať nehnuteľnosti v majetku mesta a výstavba nových	3.3.3.1	<i>Riešiť technické vybavenie k IBV ul. Za záhradami (plyn, voda, miestna komunikácia a chodníky)</i>
		3.3.3.2	<i>Rekonštruovať požiarnu zbrojnicu</i>

		3.3.3.3	<i>Rekonštruovať okolie spevnenej plochy pred zbrojnicou a upraviť jej okolie</i>
		3.3.3.4	<i>Vybudovať sociálne a hygienické zariadenie na hlavnej autobusovej zastávke.</i>
		3.3.3.5	<i>Oplotiť autobusovú stanicu</i>

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

4.1 Zlepšiť stav ŽP

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
4.1.1	Zabezpečiť obnovu kvality životného prostredia v meste.	4.1.1.1	<i>Uskutočniť pasportizáciu zelene mesta, osobitne sídlisk, okolia škôl a verejných priestranstiev. Na základe spracovaného plánu zabezpečiť ich revitalizácie a obnovu. Pripraviť koncepčné riešenie ošetrovania (orezávanie) mestskej zelene odborne spôsobilou osobou.</i>
		4.1.1.2	<i>Pokračovať v revitalizácii pagaštanovej aleje.</i>
		4.1.1.3	<i>Pokračovať v organizovaní environmentálnych kampaní medzi obyvateľstvom a osobitne mládežou s dôrazom na význam separovaného zberu, likvidácie biologicky rozložiteľného odpadu a starostlivosť o zeleň.</i>
		4.1.1.4	<i>Vytvoriť organizačno-technické podmienky pre zvýšenie efektívnosti triedenia komunálnych odpadov.</i>
4.1.2	Iniciovať a požadovať riešenia problémov ovplyvňujúcich život v meste patriacich do kompetencie iných subjektov.	4.1.2.1	<i>Iniciovať riešenie centrálnej križovatky v meste vybudovaním kruhového objazdu. Systémovo komunikovať s kompetentnými orgánmi štátu a KSK o riešení hlavnej cestnej križovatky. Predložiť návrh riešenia a požadovať skoré riešenie.</i>
		4.1.2.2	<i>Iniciovať vytvorenie strategickej aliancie na riešenie likvidácie PCB látok v meste.</i>
		4.1.2.3	<i>V súčinnosti s Východoslovenkou vodárenskou spoločnosťou riešiť výstavbu ČOV</i>
		4.1.2.4	<i>Iniciovať obnovu a modernizáciu budov v súkromnom vlastníctve, v ktorých sú poskytované služby obyvateľom mesta.</i>

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

4.2 Zlepšiť nakladanie a zabezpečiť likvidáciu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu.

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
4.2.1	Zlepšiť nakladanie s biologicky rozložiteľným tzv. zeleným odpadom z údržby verejnej zelene (z verejných priestranstiev a z domácností).	4.2.1.1	<i>Zaviesť efektívny systém zberu BRKO od občanov a vytvoriť podmienky na zmysluplné nakladanie s ním.</i>
		4.2.1.2	<i>Zabezpečiť výstavbu kompostoviska a kompostovanie vyzbieraného BRKO.</i>
		4.2.1.3	<i>Zabezpečiť potrebnú techniku na prevádzkovanie kompostoviska, napr. prekopávač kompostu na prekopávanie základky, bubnovú triedičku na preosievanie kompostu, traktor na manipuláciu s prívesnými zariadeniami a pod.</i>
		4.2.1.4	<i>Zabezpečiť miešací a rezací voz (napr. SEKO) s nakladačím ramenom a výsypným pásom na zber, drevenie a odvoz konárov.</i>
4.2.2	Zabezpečiť triedený zber biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu z domácich kuchýň a reštaurácií.	4.2.2.1	<i>Vypracovať štúdiu s cieľom zabezpečiť čo najefektívnejší systém zberu biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu pre domácnosti.</i>
		4.2.2.2	<i>Zaviesť systém zberu biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu pre domácnosti – nádoby, čistenie nádob, zvoz, zneškodnenie vyzbieraného odpadu.</i>
		4.2.2.3	<i>Zabezpečiť technologické zariadenie na zneškodnenie biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu z domácnosti, vrátane hygienizačnej jednotky.</i>

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

5.1 Zlepšiť občiansku participáciu a komunikáciu o veciach verejných a spoločenských aktivitách.

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
5.1.1	Zriadiť pamätnú izbu o histórii mesta a jeho významných rodákoch.	5.1.1.1	<i>Zriadiť pamätnú izbu o histórii mesta a jeho významných rodákoch.</i>
5.1.2	Spracovať stratégiu marketingu mesta a zabezpečiť jeho implementáciu.	5.1.2.1	<i>Spracovať stratégiu marketingu mesta a zabezpečiť jeho implementáciu.</i>
5.1.3	Vytvoriť podmienky pre zriadenie klubovne pre mladých.	5.1.3.1	<i>Vytvoriť podmienky pre zriadenie klubovne pre mladých.</i>
5.1.4	Zvýšiť zapojenie občanov do aktivít organizovaných v meste.	5.1.4.1	<i>Zvýšiť zapojenie občanov do aktivít organizovaných v meste.</i>
5.1.5	Realizácia poradenských činností- komunitná sociálna práca	5.1.5.1	<i>Realizácia poradenských činností - komunitná sociálna práca</i>

5.1.6	Pokračovať v organizovaní tradičných kultúrnych, športových a spoločenských aktivítach a podujatiach ako napr. Dni Mesta, Beh oslobodenia, Strážčanský jarmok, fašiangové slávnosti a ďalších.	5.1.6.1	<i>Pokračovať v organizovaní tradičných kultúrnych, športových a spoločenských aktivítach a podujatiach ako napr. Dni Mesta, Beh oslobodenia, Strážčanský jarmok, fašiangové slávnosti a ďalších.</i>
5.1.7	Zabezpečiť osadenie propagačných tabúl mesta a ich údržbu.	5.1.7.1	<i>V súlade s projektovou dokumentáciou zabezpečiť osadenie propagačných tabúl mesta a ich údržbu.</i>
5.1.8	Zabezpečiť funkčnosť mestského rozhlasu a jeho rozšírenie tak, aby jeho signálom boli pokryté všetky obytné zóny ako i priestranstvá so zvýšenou koncentráciou občanov.	5.1.8.1	<i>Zabezpečiť funkčnosť mestského rozhlasu a jeho rozšírenie tak, aby jeho signálom boli pokryté všetky obytné zóny ako i priestranstvá so zvýšenou koncentráciou občanov.</i>

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

5.2 Zvyšiť participáciu občianskych združení a komunit a na rozvoji mesta.

Číslo	OPATRENIE	Číslo	AKTIVITA / PROJEKT
5.2.1	Vytvárať podmienky pre plnohodnotný spoločenský život sociálne odkázaných obyvateľov mesta	5.2.1.1	<i>Podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity v meste.</i>
		5.2.1.2	<i>Realizovať osvetovú zdravotnú činnosť pre občanov, obzvlášť pre sociálne slabých a znevýhodnených.</i>
5.2.2	Podporovať aktivity občianskych združení a záujmových organizácií v aktivitách spojených s rozvojom mesta, resp. službami pre občanov.	5.2.2.1	<i>Podporovať aktivity občianskych združení a záujmových organizácií v aktivitách spojených s rozvojom mesta, resp. službami pre občanov.</i>

V nasledujúcej časti je prezentovaný detailnejší prehľad projektových zámerov vrátane informácií o garantovi jednotlivých projektov (subjektu zodpovedného za realizáciu), Predpokladaného termínu a celkových nákladov realizácie. Projektové zámery boli priradené k operačným programom z programového obdobia Politiky súdržnosti EÚ na roky 2014-2020. Indikátory monitoringu projektov (Indikátory výstupu, výsledku a dopadu) neboli v tejto fáze prípravy strategického dokumentu zadefinované pre všetky projektové zámery, pretože budú do značnej miery závisieť od oprávnenosti výdavkov a výšky alokácie jednotlivých výziev na

podanie žiadosti o nenávratné finančné príspevky. Projektové zámery obsahujú popis projektu, v ktorom je zhodnotený aktuálny a žiadaný cieľový stav, čo predstavuje základnú vstupnú informáciu pre nastavenie týchto indikátorov v procese prípravy projektu.

4 REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť PHSR je zameraná na vytýčenie Akčného plánu na rok 2016 s výhľadom do roku 2018, popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR mesta Strážske, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu a popis vecného a časového harmonogramu realizácie PHSR.

4.1 Akčný plán na rok 2016 s výhľadom do roku 2018

Akčný plán predstavuje zoznam tých projektových zámerov, ktoré boli socio-ekonomickými partnermi identifikované ako prioritné, a pri ktorých mesto Strážske plánuje začiatok realizácie v intervale najbližších 3 rokoch. Akčný plán vyjadruje snahu naplniť strategické ciele konkrétnymi aktivitami v konkrétnom časovom intervale. Formulár R1 s rozpisom realizácie všetkých projektových zámerov na roky 2016 – 2022 je uvedený v prílohe.

Akčný plán na rok 2016 vychádza z návrhu programového rozpočtu mesta Strážske. Akčné plány na roky 2017 a 2018 predstavujú nadväznú projektové zámery, ktorých začiatok realizácie je plánovaný v tomto časovom intervale. Projektové zámery, ktorých začiatok realizácie je plánovaný na rok 2019 a neskôr, nie sú v tomto akčnom pláne uvedené. Akčné plány sa budú pripravovať v pravidelnom ročnom intervale, ako jeden zo vstupov do tvorby rozpočtu mesta.

Formulár č. R1 – Akčný plán na roky 2016-2018

AKČNÝ PLÁN - PHSR mesta Strážske na roky 2016 - 2018

Číslo aktivity	AKTIVITA / PROJEKT	Celkové náklady projektu v €	2016	2017	2018	Začatie - Ukončenie projektu
Priorita 1 - MIESNY EKONOMICKÝ ROZVOJ						
1.1.1.1	Prostredníctvom nástrojov aktívnej politiky trhu práce podporovať zamestnanosť obyvateľov mesta pri zabezpečovaní špecifických úloh Mesta. Osobitnú pozornosť venovať sociálne znevýhodneným občanom a aktivácii občanov bez kvalifikácie, resp. nízko kvalifikovaných.	50 000	10 000	10 000	10 000	2016 - 2022
1.1.1.2	Zriaďiť mestský sociálny podnik	125 000			25 000	2018 - 2022
1.1.2.1	V činnosti Mestského podniku služieb aktívne reagovať na potreby Mesta, jeho obyvateľov a miestnych podnikateľských subjektov.	N/A				2016 - 2022
1.2.1.1	Vytvoriť podmienky pre vznik podnikateľského klastra v meste - sieť služieb, resp. výrobných činností	N/A				2017 - 2022

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

1.2.2.1	Prostredníctvom verejných informačných tabúlí a webovej stránky mesta aktuálne informovať o voľných objektoch a priestoroch mesta vhodných na podnikanie a poskytovanie služieb občanom. Pozornosť sústrediť na objekty - OD Laborec, budovu U2, požiarňu zbrojnicu, Kolkáreň, dvojúčelové zariadenie - kryt CO a A-club.	N/A				2016 - 2022
1.2.2.2	Pri vyhlasovaní ponúk na prenájom voľných priestorov vo vlastníctve mesta informovať o vhodnom účele ich využitia súlade s územným plánom mesta.	N/A				2016 - 2022
1.2.2.3	Modernizovať mestské trhovisko. Vytvoriť podmienky pre prednostný predaj poľnohospodárskych a remeselných prebytkov občanov mesta Strážske.	50 000				2019 - 2020
	Spolu	225 000	10 000	10 000	35 000	225 000
Priorita 2 - KVALITNÉ SLUŽBY						
2.1.1.1	Zabezpečiť informovanosť prijímateľov sociálnych služieb o aktuálnych legislatívnych úpravách, vrátane zmluvných partnerov.	N/A				2016 - 2022
2.1.1.3	Zvýšiť adrešnosť a kvalitu poskytovaných sociálnych služieb občanom mesta.	N/A				2016 - 2022
2.1.1.4	Zlepšiť systém monitorovania kvality poskytovaných sociálnych služieb v meste pre konkrétne cieľové skupiny.	2 000		1 000	1 000	2017 - 2018
2.1.1.5	Spoluvytvárať podmienky pri deinštitucionalizácii zariadení sociálnych služieb na území mesta.	N/A				2016 - 2022
2.1.1.6	Zlepšiť súčinnosť mestského úradu a poskytovateľov sociálnych služieb. Pravidelne mapovať poskytovanie sociálnych služieb verejnými a neverejnými poskytovateľmi na území mesta.	N/A				2016 - 2022
2.1.2.1	Rozširovať a skvalitňovať opatrovateľské služby pre občanov mesta v súlade s ich potrebami a platným zákonom o sociálnych službách.	70 000	10 000	10 000	10 000	2016 - 2022
2.1.2.2	Rozširovať podporné sociálne služby pre starých a osamelých občanov v meste – spoločné stravovanie, resp. individuálne prostredníctvom rozvozu teplej stravy.	60 000		10 000	10 000	2017 - 2022
2.1.2.3	Poskytovať odborné poradenstvo pre rodiny s deťmi a osamelých občanov.	N/A				2016 - 2022
2.1.2.4	Poskytovať odborné poradenstvo pre neprispôsobivých občanov v oblasti výchovy, rodičovstva a manželských vzťahov.	N/A				2016 - 2022
2.1.2.5	Poskytovať odborné poradenstvo pre chorých a zdravotne postihnutých.	N/A				2016 - 2022
2.1.2.6	Poskytovať odborné poradenstvo pre nezamestnaných občanov.	N/A				2016 - 2022
2.1.2.7	V prípade potreby a zriadiť prepravnú službu ako sociálnu službu pre špecifickú skupinu odkázaných obyvateľov.	25 000				2019 - 2022
2.1.2.8	Vytvoriť podmienky pre zariadenie denného stacionára	100 000			70 000	2018 - 2022
2.2.1.1	Organizovať výmenu skúsenosti v poskytovaní sociálnych služieb v meste s inými porovnateľnými mestami.	N/A				2017 - 2022

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

2.2.1.2	Pravidelne publikovať príklady dobrej praxe v poskytovaní sociálnych služieb v mestských a regionálnych informačných prostriedkoch a na webovej stránke mesta.	N/A				2016 - 2022
2.2.1.3	Zlepšiť poskytovanie súčinnosti MsÚ s orgánom zabezpečujúcim sociálno-právnu ochranu detí a sociálnu kuratelu.	N/A				2017 - 2022
2.2.1.4	Skevalitniť plánovanie finančných prostriedkov na sociálne služby v rozpočte mesta na roky 2016 až 2023 a skevalitňovanie sociálnych služieb v súlade s predpokladanými potrebami obyvateľov mesta.	N/A				2017 - 2022
2.2.1.5	Koncepcne a organizačne pripraviť riešenia pre prípady krízových situácií občanov mesta.	N/A				2019 - 2020
	Spolu	257 000	10 000	21 000	91 000	257 000
Priorita 3 - ATRAKTÍVNE MESTO						
3.1.1.1	Vybudovať prístavbu MŠ.	450 000			350 000	2018 - 2019
3.1.1.2	Rekonštruovať pavilón "C" objektu ZŠ - (stavebné úpravy a zateplenie strechy).	90 000				2021 - 2021
3.1.1.3	Vybudovať multifunkčné ihrisko pri ZŠ pre celoročné využitie (hádzaná, futbal, volejbal, ľadová plocha).	80 000		40000	40000	2017 - 2018
3.1.1.4	Rekonštruovať Kolkáreň ako súčasť areálu športovo-relaxačného centra mesta.	200 000				2019 - 2022
3.1.1.5	Rekonštruovať zimný štadión.	1 000 000				2019 - 2022
3.1.1.6	Rekonštruovať mestskú telocvičňu	130 000		50 000	50 000	2017 - 2021
3.1.1.7	Pokračovať v budovaní športovísk a detských ihrísk ako zón aktívneho oddychu na sídliskách a na Krivošľanskej ulici.	100 000		5 000	10 000	2017 - 2022
3.1.1.8	Rozširovať sieť turistických chodníkov a cyklotrás v meste. Pokračovať v ich údržbe smerom na Krivošľanku a Kríž. Skevalitňovať napojenie lokálnych trás na regionálne trasy (cyklotrasa A, resp. turistická trasa Po Pozdišovskej paborkatine) a budovanú Švejkovu cyklotrasu.	50 000			10 000	2018 - 2022
3.1.2.1	Rozšíriť existujúcu kanalizačnú sieť západnej časti mesta - 3. etapa stoka A - vybudovať kanalizáciu na ulici Lipovej, Brežovej, Agátovej, Gaštanovej a časti ulice Mierovej a Za zábradami.	400 000		200 000	200 000	2017 - 2018
3.1.2.2	Pokračovať v rekonštrukcii verejného osvetlenia.	606 000		6 000	100 000	2017 - 2022
3.1.2.3	Modernizovať mestský kamerový systém. Rozšíriť pokrytie verejných priestranstiev mesta bezpečnostným kamerovým systémom a zabezpečením celodennej služby.	100 000		20 000	20 000	2017 - 2022
3.1.3.1	Zriadiť Komunitné centrum v meste	500 000				2020 - 2022
3.1.3.2	Výstavba skladu paliva pri 20 b.j., ul. Laborecká	25 000			25 000	2018 - 2018
3.1.3.3	Úpravy vstupných priestorov 20 b.j., ul. Laborecká	6 000				2022 - 2022
3.2.1.1	Uskutočniť celkovú revitalizáciu a rekonštrukciu Námestia A. Dubčeka	2 100 000		1 100 000	1 000 000	2017 - 2018
3.2.1.2	Vybudovať osvetlenie priechodov pre chodcov	60 000		10 000	10 000	2017 - 2022

3.2.1.3	Pravidelne mapovať stav miestnych komunikácií a dopravného značenia. Na základe významu, zaťažiteľnosti a kvality vozovky postupovať v ich rekonštrukcii, resp. riešiť potreby výstavby nových miestnych komunikácií.	900 000	55 000	55 000	55 000	2016 - 2022
3.2.1.4	Súbežne s výstavbou cestného obchvatu mesta vypracovať analýzu dopravného systému v meste, parkovacích kapacít osobitne na sídliskách z dopadom na bezpečnosť a kvalitu života obyvateľov. V súlade s výsledkami analýzy a Územným plánom mesta pristúpiť k realizácii opatrení na zlepšenie stavu.	20 000			20 000	2018 - 2018
3.2.1.5	Zlepšiť technické vybavenie mestského kúpaliska – vybudovať nové vodné atrakcie a sociálne zariadenia.	500 000				2021 - 2022
3.2.1.6	Pokračovať v obnove infraštruktúry pre chodcov, vrátane chodníka smer Brekov.	20 000				2018 - 2018
3.2.2.1	Rekonštruovať amfiteáter vrátane jeho prekrytia.	113 000				2020 - 2021
3.2.2.2	Dobudovať drobnú infraštruktúru v parku (detské ihrisko, lavičky a pod.), výsadba drevín a kvetov.	50 000			10 000	2018 - 2022
3.3.1.1	Znížiť energetickú náročnosť objektu Mestského úradu v Strážskom prostredníctvom stavebných úprav a zateplenia objektu (zateplenie strechy, výmena okien a vstupných dverí, zateplenie obvodovej steny)	380 000		280 000	100 000	2017 - 2018
3.3.1.2	Znížiť energetickú náročnosť objektu Laborec prostredníctvom stavebných úprav a zateplenia, výstaba podkr. bytov	290 000		30 000	50 000	2017 - 2022
3.3.1.3	Zabezpečiť výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu rozvodov tepla.	1 000 000		500 000	500 000	2017 - 2018
3.3.2.1	Zabezpečiť bezbariérový prístup do všetkých verejných budov v meste vrátane verejných priestranstiev. Požadovať od vlastníkov, resp. prevádzkovateľov zabezpečenie bezbariérových prístupov do všetkých zdravotníckych, športových, kultúrnych a sociálnych zariadení	80 000		10 000	10 000	2017 - 2022
3.3.3.1	Riešiť technické vybavenie k IBV ul. Za záhradami (plyn, voda, miestna komunikácia a chodníky)	160 000		160 000		2017 - 2017
3.3.3.2	Rekonštruovať požiaru zbrojnicu	50 000				2022 - 2022
3.3.3.3	Rekonštruovať okolie spevnenej plochy pred zbrojnicou a upraviť jej okolie	25 000		15 000	5 000	2017 - 2019
3.3.3.4	Vybudovať sociálne a hygienické zariadenie na hlavnej autobusovej zastávke.	80 000				2021 - 2022
3.3.3.5	Oplotiť autobusovú stanicu	3 000				2021 - 2022
	Spolu	9 568 000	55 000	2 481 000	2 565 000	9 568 000
Priorita 4 - ZDRAVÉ A BEZPEČNÉ MESTO						
4.1.1.1	Uskutočniť pasportizáciu zelene mesta, osobitne sídlisk, okolia škôl a verejných priestranstiev. Na základe spracovaného plánu zabezpečiť ich revitalizácie a obnovu. Pripraviť konceptné riešenie ošetrovania (orezávanie) mestskej zelene odborne spôsobilou osobou.	10 000			10 000	2018 - 2018
4.1.1.2	Pokračovať v revitalizácii pagaštanovej aleje.	10 000	2 000	3 000	1 000	2016 - 2022

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

4.1.2.3	<i>Pokračovať v organizovaní environmentálnych kampaní medzi obyvateľstvom a osobitne mládežou s dôrazom na význam separovaného zberu, likvidácie biologicky rozložiteľného odpadu a starostlivosť o zeleň.</i>	2 500	500	500	500	2016 - 2020
4.1.2.1	<i>Iniciovať riešenie centrálnej križovatky v meste vybudovaním kruhového objazdu. Systémovo komunikovať s kompetentnými orgánmi štátu a KSK o riešení hlavnej cestnej križovatky. Predložiť návrh riešenia a požadovať skoré riešenie.</i>	N/A				2016 - 2022
4.1.2.2	<i>Iniciovať vytvorenie strategickkej aliancie na riešenie likvidácie PCB látok v meste.</i>	N/A				2017 - 2022
4.1.2.3	<i>V súčinnosti s Východoslovenskou vodárenskou spoločnosťou riešiť výstavbu ČOV</i>	N/A				2017 - 2022
4.1.2.4	<i>Iniciovať obnovu a modernizáciu budov v súkromnom vlastníctve, v ktorých sú poskytované služby obyvateľom mesta.</i>	N/A				2018 - 2022
4.2.1.1	<i>Zaviest' efektívny systém zberu BRKO od občanov a vytvoriť podmienky na zmysluplné nakladanie s ním.</i>	550 000		275 000	275 000	2017 - 2018
4.2.1.2	<i>Zabezpečiť výstavbu kompostoviska a kompostovanie vyžieraného BRKO.</i>	40 000		20 000	20 000	2017 - 2018
4.2.1.3	<i>Zabezpečiť potrebnú techniku na prevádzkovanie kompostoviska, napr. prekopávač kompostu na prekopávanie základky, bubnovú triedičku na preosievanie kompostu, traktor na manipuláciu s príviesnymi zariadeniami a pod.</i>	60 000		30 000	30 000	2017 - 2018
4.2.1.4	<i>Zabezpečiť miešací a rezač voz (napr. SEKO) s nakladacím ramenom a výsypným pásom na zber, drevenie a odvoz konárov.</i>	200 000		100 000	100 000	2017 - 2018
4.2.2.1	<i>Vypracovať štúdiu s cieľom zabezpečiť čo najefektívnejší systém zberu biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu pre domácnosti.</i>	3 000		3 000		2017 - 2017
4.2.2.2	<i>Zaviest' systém zberu biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu pre domácnosti – nádoby, čistenie nádob, zvoz, zneškodnenie vyžieraného odpadu.</i>	120 000		35 000	85 000	2017 - 2018
4.2.2.3	<i>Zabezpečiť technologické zariadenie na zneškodnenie biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu z domácností, vrátane hygienizačnej jednotky.</i>	120 000				2019 - 2020
	Spolu	1 115 500	2 500	466 500	521 500	1 115 500
Priorita 5 - ROZVOJ OBČIANSKEJ AKTIVITY						
5.1.1.1	<i>Zriadiť pamätnú izbu o histórii mesta a jeho významných rodákov.</i>	6 000			6 000	2018 - 2018
5.1.2.1	<i>Spracovať stratégiu mestského marketingu a zabezpečiť jeho implementáciu.</i>	3 000				2019 - 2019
5.1.3.1	<i>Vytvoriť podmienky pre zriadenie klubovne pre mladých.</i>	10 000		10 000		2017 - 2017
5.1.4.1	<i>Zvýšiť zapojenie občanov do aktivít organizovaných v meste.</i>	N/A				2017 - 2022

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

5.1.5.1	Realizácia poradenských činností - komunitná sociálna práca	32 000	2 000	5 000	5 000	2016 - 2022
5.1.6.1	Pokračovať v organizovaní tradičných kultúrnych, športových a spoločenských aktivítach a podujatiach ako napr. Dni Mesta, Beh oslobodenia, Strážčanský jarmok, fašiangové slávnosti a ďalších.	105 000	15 000	15 000	15 000	2016 - 2022
5.1.7.1	V súlade s projektovou dokumentáciou zabezpečiť osadenie propagačných tabúl mesta a ich údržbu.	20 000				2020 - 2022
5.1.8.1	Zabezpečiť funkčnosť mestského rozhlasu a jeho rozšírenie tak, aby jeho signálom boli pokryté všetky obytné zóny ako i priestranstvá so zvýšenou koncentráciou občanov.	40 000		10 000	10 000	2017 - 2022
5.2.1.1	Podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity v meste.	240 000				2021 - 2022
5.2.1.2	Realizovať osvetovú zdravotnú činnosť pre občanov, obzvlášť pre sociálne slabých a znevýhodnených.	1 000		200	200	2017 - 2022
5.2.2.1	Podporovať aktivity občianskych združení a záujmových organizácií v aktivitách spojených s rozvojom mesta, resp. službami pre občanov.	210 000	30 000	30 000	30 000	2016 - 2022
Spolu		667 000	47 000	70 200	66 200	667 000

4.2 Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR

Realizácia PHSR predpokladá zabezpečenie činností na úrovni programu a na úrovni projektu. Začína po vypracovaní a schválení dokumentu PHSR mestským zastupiteľstvom a zabezpečuje ju počas platnosti dokumentu, v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja, samospráva. „Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja: ... b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis (§12 Zákona NR SR č 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja).“

Účelom strategického partnerstva miestnych aktérov a mesta Strážske je podpora realizácie priorít PHSR, ktoré nesú potenciál synergického efektu rozvoja územia, podpora vykonania technických a organizačných opatrení, ktoré budú smerovať k efektívnemu využitiu kapacít a zdrojov jednotlivých partnerov, spoločná komunikácia o krokoch, procesoch a vzťahoch, ktoré by mohli významne ovplyvniť splnenie spoločných rozvojových zámerov. Spolupráca strategických partnerov a mesta je riešená na báze dobrovoľnosti.

4.3 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie

V rámci organizačného zabezpečenia realizácia PHSR spadá do činnosti samosprávy mesta a je vykonávaná prostredníctvom orgánov mesta. Mestské zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor mesta Strážske, zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi mesta. Mestské zastupiteľstvo v Strážskom má 11 poslancov. Vo vzťahu k realizácii PHSR Mestské zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu a schvaľuje kompletný dokument PHSR. Mestské zastupiteľstvo ďalej schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z európskych štrukturálnych fondov a iných externých dotačných schém.

V rámci hodnotenia realizácie PHSR, mestské zastupiteľstvo schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o zmenách a aktualizácii dokumentu. Mestské zastupiteľstvo vo svojich uzneseniach rozdeľuje jednotlivé priority programu a akčného plánu medzi existujúce komisie podľa ich tematického zamerania, ktoré sa zaoberajú monitorovaním ich realizácie. MsZ v Strážskom zriadilo 10 komisií a sú to: Komisia výstavby a územného plánu a správy infraštruktúry, Komisia ochrany a tvorby životného prostredia, Finančná komisia, Komisia bytová, obchodu a podnikateľskej činnosti, Komisia sociálnej pomoci a zdravotníctva, Komisia kultúry, školstva a mládeže, Športová komisia, Ochrany verejného poriadku, Vyrad'ovacia komisia, Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov.

Najvyšším výkonným orgánom mesta Strážske a zároveň jeho predstaviteľom je primátor mesta. Primátor na základe svojej funkcie rozhoduje vo všetkých veciach správy mesta, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené mestskému zastupiteľstvu. Vo vzťahu k realizácii PHSR primátor riadi samotný proces realizácie, na programovej úrovni podpisuje uznesenie mestského zastupiteľstva o akceptovaní strategickej časti dokumentu a uznesenie o schválení kompletného dokumentu. Primátor ďalej vykonáva uznesenia a zastupuje mesto vo vzťahu k štátnym orgánom. K právnickým a fyzickým osobám, ako napríklad k riadiacim a sprostredkovateľským orgánom operačných programov, dodávateľom a iné.

Inštitucionálne a administratívne zabezpečenie agendy mestského zastupiteľstva a primátora. Ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom, je v kompetencii mestského úradu, ktorého činnosť organizuje a riadi prednosta. Mestský úrad v plnom rozsahu zabezpečuje administráciu a procesy komunikácie, hodnotenia a monitorovania, okrem prípadov, kedy žiadateľmi a prijímateľmi nenávratných finančných príspevkov budú iné subjekty (partneri mesta).

Kontrolu nakladania s majetkom mesta a s majetkom vo vlastníctve štátu, príp. vo vlastníctve iných právnických alebo fyzických osôb, ktorý bol mestu zverený, účtovníctva, hospodárenia s finančnými zdrojmi mesta, čerpania rozpočtu, jeho zmien a záverečného účtu,

správnosti a opodstatnenosti čerpania finančných prostriedkov mesta i účelovo poskytnutých fondov a dotácií vykonáva kontrolór mesta.

Tabuľka 20: Systém riadenia realizácie PHSR

<i>Činnosť</i>	<i>Primátor</i>	<i>Mestské zastupiteľstvo</i>	<i>Komisia MsZ</i>	<i>Mestský úrad</i>	<i>Hlavný kontrolór</i>
Financovanie	riadi	schvaľuje	hodnotí	vykonáva	x
Implementácia	riadi	schvaľuje	hodnotí	vykonáva	x
Hodnotenie	riadi	schvaľuje	x	vykonáva	x
Monitoring	riadi	schvaľuje	monitoruje	vykonáva	x
Kontrola	riadi	schvaľuje	hodnotí	x	vykonáva

Tabuľka 21: Zabezpečenie jednotlivých činností pri príprave a implementácii projektu v rámci PHSR

<i>Činnosť</i>	<i>Primátor</i>	<i>Mestské zastupiteľstvo</i>	<i>Komisia MsZ</i>	<i>Mestský úrad</i>	<i>Miestni aktéri</i>
Identifikácia	x	schvaľuje	navrhuje	spolupracuje	spolupracujú
Príprava	x	x	x	vykonáva	spolupracujú
Financovanie	x	schvaľuje	hodnotí	vykonáva	spolupracujú
Zmluvné vzťahy	vykonáva	x	x	x	x
Implementácia	x	x	x	vykonáva	spolupracujú
Monitorovanie	x	schvaľuje	monitoruje	vykonáva	spolupracujú
Zmeny	x	schvaľuje	navrhuje	vykonáva	navrhujú

Pre implementáciu jednotlivých projektov sú rozhodnutím primátora mesta vytvárané projektové tímy, ktoré sú vytvárané z interných a externých odborníkov. Prostredníctvom garanta, ktorý v projektovom tíme zastupuje príslušný útvar mestského úradu je zabezpečovaná súčinnosť orgánov mesta, iných organizačných útvarov mestského úradu a organizácií zriadených mestom pri implementácii PHSR ako i jednotlivých opatrení, aktivít a projektových zámerov. Ich súčinnosť je zabezpečená v rámci schváleného Organizačného poriadku mesta Strážske.

Tak je zabezpečený plynulý tok informácií a riadenie činností potrebných pre realizáciu jednotlivých projektov, ako aj celého PHSR. Tento postup umožní koordináciu činnosti v rámci projektového cyklu jednotlivých zámerov, vrátane spolupráce s externými subjektmi (rozpracovanie projektových zámerov do realizačných projektov, vrátane prípravy projektovej dokumentácie, vybavenia príslušných povolení, zvládnutie procesu verejného obstarávania a pod.).

4.4 Systém hodnotenia a monitorovania PHSR

Proces hodnotenia a monitorovania realizácie PHSR sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého obdobia jeho platnosti. Pravidelne minimálne raz za polrok spravidla k 30.6. a 31.12. sa predkladajú MsZ informatívne správy o realizácii PHSR. Vzhľadom na termíny predkladania žiadosti o nenávratný finančný príspevok, resp. spolufinancovanie projektov je možné spojiť prekladanie informatívnych správ tak, aby boli prerokovanie v termínoch, ktoré sa s uvedenými rozchádzajú maximálne o 3 mesiace. Do polročnej informatívnej správy musia byť zahrnuté všetky hodnotenia a monitorovania jednotlivých projektov realizovaných v rámci PHSR v danom časovom období

Na úrovni programu sa pripravuje súhrnná monitorovacia správa za každý príslušný rok tak, aby do 31.3. mohla byť predložená VÚC Košice. Za prípravu súhrnnej monitorovacej správy projektov je zodpovedný referát projektov mesta.

Monitorovacia správa za príslušný rok je predkladaná mestskému zastupiteľstvu, ktoré ju schvaľuje. V prípade realizácie projektov financovaných zo zdrojov európskych a štrukturálnych fondov sa mestskému zastupiteľstvu predkladá aj monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom. Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení na zmenu negatívneho vývoja.

Okrem monitorovacej správy o realizácii PHSR, mestský úrad jedenkrát ročne zhromaždí a spracuje pripomienky od miestnych aktérov, vrátane obyvateľov mesta najneskôr do 31.10. - do termínu začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok.

Výsledky monitorovania budú využité pri spracovaní súhrnného hodnotenia realizácie PHSR. A to plnenia monitorovacích ukazovateľov, dosahovania hlavných a špecifických cieľov v rámci jednotlivých priorít a dosahovania strategického cieľa.

V nadväznosti na proces monitorovania sa aj hodnotenie vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania platnosti dokumentu PHSR. Hodnotenie PHSR má ukázať dosiahnutú pozitívnu zmenu vo vzťahu k akčnému plánu a finančnému plánu.

Proces hodnotenia sa vykonáva na dvoch úrovniach; strategické hodnotenie sa vykonáva na základe vzniknutej spoločenskej potreby a nutnosti aktualizácie strategického rámca PHSR. Operatívne hodnotenie sa vykonáva v ročnom intervale s cieľom sledovania zmien v jednotlivých prioritných oblastiach. Výstupom procesu hodnotenia je hodnotiaca správa za príslušný rok, ktorá je predkladaná mestskému zastupiteľstvu na schválenie. Hodnotiace a monitorovacie správy PHSR sú podkladom pre rozhodnutie orgánov samosprávy o riadení realizácie programu, prípadne pristúpenie ku korekciám Stratégie alebo projektových zámerov, s účelom dosiahnutia cieľov jednotlivých prioritných oblastí. V prípade potreby korekcií mimo rámec pravidelného hodnotenia PHSR budú na základe podnetu a materiálu predloženého mestskému zastupiteľstvu navrhovať komisie mestského zastupiteľstva opatrenia pre odstránenie nedostatkov a nezrovnalostí. Plán hodnotenia a monitorovania PHSR je spracovaný vo formulári č. R5.

Tabuľka 22: Formulár č. R5 – Plán hodnotenia a monitorovania

<i>Typ hodnotenia</i>	<i>Uskutočniť v termíne</i>	<i>Dôvod vykonania / Periodicita</i>
Strategické	2018	Vyhodnotenie akčného plánu a nutnosti jeho aktualizácie
Operatívne	každoročne	Plánované každoročné hodnotenie
<i>Tematické</i>	2017 - 2023	Hodnotenie priorít, hlavných a špecifických cieľov
<i>Mimoriadne</i>	Podľa potreby	Pri naplnení rizík programu, resp. neúspešnosť projektov z nedostatku finančných zdrojov, zlyhania v implementácii projektov
<i>Na základe požiadania</i>	Podľa potreby	Na základe rozhodnutia samosprávnych orgánov mesta, štátnych kontrolných orgánov (NKÚ a pod.)

4.5 Stručný popis komunikačnej stratégie

Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je zabezpečiť úspešnú koordináciu úloh spojených s dosiahnutím strategického cieľa PHSR. To znamená zabezpečiť komunikáciu:

1. vo vnútri orgánov mesta vrátane komunikácie s členmi projektových tímov
2. s partnermi a miestnymi aktérmi
3. obyvateľmi mesta

Výsledkom komunikácie musí byť dohoda na cieľoch a porozumenie stanoveným opatreniam a organizovaným aktivitám a spoločným výstupom aktívne zapojenie obyvateľov mesta a ostatných miestnych aktérov do zvyšovania kvality života. Cieľom je, aby všetci aktéri boli včas, v dostatočnom rozsahu a primeranou formou informovaní o súvislostiach, ktoré pre nich vyplývajú z realizácie PHSR.

Ciele PHSR budú dosahované koordinovaným prístupom a v spolupráci socio-ekonomických partnerov v meste Strážske. Súčasťou každého projektu bude komunikačný plán vo vzťahu k vyššie uvedeným cieľovým skupinám vrátane foriem a nástrojov komunikácie. Okrem toho v prípade projektov financovaných zo zdrojov EÚ, resp. iných donorov budú vypracované plány publicity a diseminácie výsledkov realizovaných projektov.

Hlavným nástrojom pre odkomunikovanie PHSR mesta obyvateľom a ostatným miestnym aktérom bude internetová stránka mesta, noviny „Naše mesto“, mestský rozhlas prostredníctvom ktorých budú informovaní o zámeroch a dosahovaných výsledkoch. Poslúžia k tomu aj rokovania Mestského zastupiteľstva, ktoré budú pravidelne rokovať o plnení PHSR a zhromažďovať a reagovať na ich podnety a návrhy.

5 FINANČNÁ ČASŤ

5.1 Indikatívny finančný rámec

Základnou podmienkou realizácie finančného riadenia v samospráve je existencia programových dokumentov, akými sú PHSR a programový rozpočet mesta. Ich existencia umožňuje lepšie zosúladiť potreby rozvoja mesta a jeho zdrojové možnosti. Umožňuje konkrétnejšie vymedziť finančný rámec pre realizáciu opatrení definovaných v PHSR v dlhšom časovom období. Rešpektovanie ich súvzťažnosti má veľký význam nielen pre vypracovanie reálneho programu rozvoja mesta, ale najmä pre jeho úspešnosť.

Sumarizácia indikatívnych nákladov na realizáciu navrhnutých opatrení, aktivít a projektových zámerov umožňuje bilancovať potreby a možnosti mesta pri zabezpečovaní jeho rozvoja. Poskytuje prehľad o výške finančných nákladov potrebných na realizáciu projektových zámerov v jednotlivých oblastiach a v jednotlivých rokoch. Na druhej strane sú výsledky hospodárenia mesta, vývoj jeho reálnych príjmov a výdajov v ostatných rokoch, vrátane stavu jeho majetku a jeho rezervného fondu.

PHSR mesta najmä jeho programová, realizačná a finančná časť, budú tvoriť nadstavbu tvorby ročných rozpočtov a aktualizácie jeho programového rozpočtu počas programovacieho obdobia. Cielene tak ovplyvnia činnosť orgánov samosprávy, prispievajú k lepšej komunikácii, organizácii a manažmentu mesta a tiež k efektívnejšiemu využitiu vlastných zdrojov a spokojnosti obyvateľov

Indikatívny rozpočet predstavuje agregovaný - približný odhad objemu finančných prostriedkov potrebných pre realizáciu projektových zámerov. V tabuľke sú uvedené agregované objemy finančných prostriedkov potrebných pre realizáciu jednotlivých priorít, resp. požiadavky na finančné zdroje v jednotlivých rokoch. Pomocou indikatívneho rozpočtu môžeme porovnať predpokladané náklady na realizáciu projektov v rámci jednotlivých priorít.

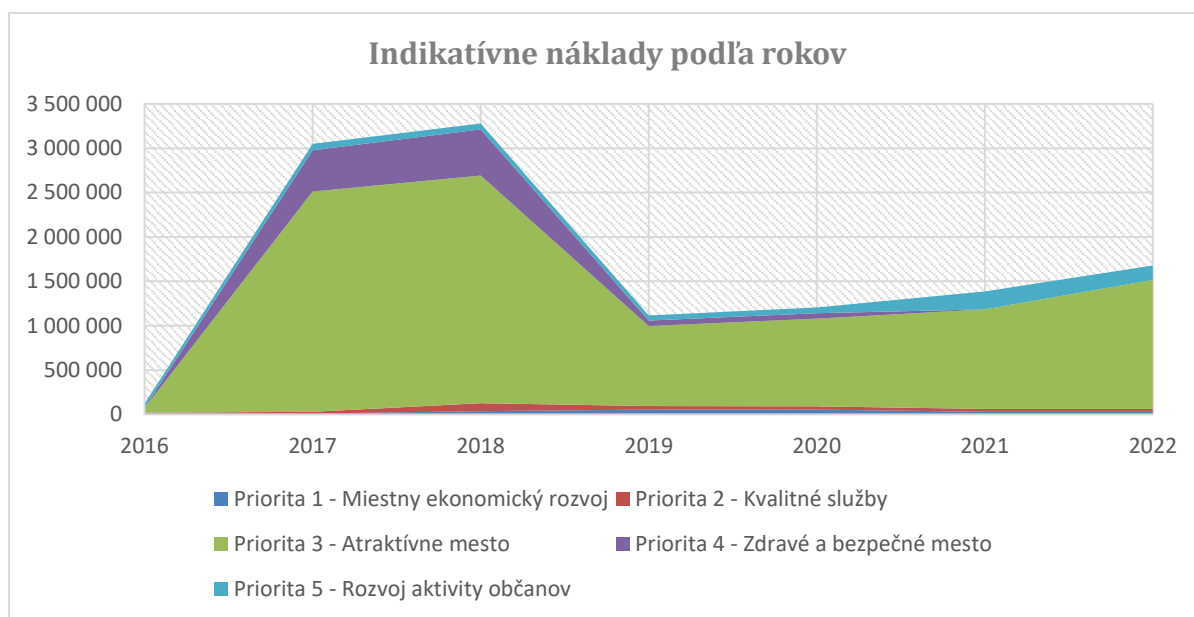
Tabuľka 23: Formulár č. F5 Indikatívny rozpočet – sumarizácia

ROK	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Spolu - priorita
<i>Priorita 1 - Miestny ekonomický rozvoj</i>	10 000	10 000	35 000	55 000	55 000	30 000	30 000	225 000
<i>Priorita 2 - Kvalitné služby</i>	10 000	21 000	91 000	40 000	35 000	30 000	30 000	257 000
<i>Priorita 3 - Atraktívne mesto</i>	55 000	2 481 000	2 565 000	900 000	988 000	1 123 000	1 456 000	9 568 000
<i>Priorita 4 - Zdravé a bezpečné mesto</i>	2 500	466 500	521 500	61 500	61 500	1 000	1 000	1 115 500
<i>Priorita 5 - Rozvoj aktivity občanov</i>	95 000	115 200	111 200	103 200	110 200	245 100	205 100	985 000
Spolu - rok	172 500	3 093 700	3 323 700	1 159 700	1 249 700	1 429 100	1 722 100	12 150 500

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

Celková indikatívna alokácia - približný odhad objemu finančných prostriedkov na realizáciu všetkých projektových zámerov zahrnutých do PHSR mesta Strážske na roky 2016 – 2022 predstavuje 12 150 000 €. Z nej 9 948 000 € je určených na investičné projekty, takmer 9,57 milióna € je alokovaných na prioritu 3 – Atraktívne mesto a 1,115 milióna € na prioritu 4 – Zdravé a bezpečné mesto.

Graf 16: Indikatívne náklady projektových zámerov – podľa roku začiatku projektu

Do PHSR mesta na roky 2016 – 2022 boli zaradené projektové zámery, ktoré vzišli z návrhov jednotlivých orgánov mesta, komisii MsZ, ako i návrhov občanov mesta, ktorí sa zapojili do ankety o problémoch v meste. Rovnako boli zaradené projektové zámery, ktorých realizácia bola plánovaná v PHSR na roky 2008 – 2015, avšak z rôznych dôvodov zrealizované neboli a ich opodstatnenosť trvá.

Celkové náklady navrhnutých rozvojových aktivít a zahrnutých do PHSR vysoko prevyšujú finančné možnosti mesta a ich realizácia bude do značnej miery závisieť od úspešnosti ŽoNFP a projektovej podpory zo strany EÚ. Výber projektových zámerov a ich zaradenie do akčného plánu si vyžaduje postup rešpektujúci vopred stanovené základné princípy a pravidlá hospodárenia mesta. Rešpektovanie pravidiel jeho tvorby je predpokladom dosahovania cieľov programu a úspešného plnenia projektových zámerov. Pri zostavovaní akčného plánu a programového rozpočtu na dané časové obdobie je potrebné rešpektovať predovšetkým finančné možnosti mesta tak, aby neuvážené rozhodnutie dlhodobo nezabrzdilo rozvoj mesta. Aj z toho dôvodu bola každému projektovému zámeru stanovená priorita v intervale 1 – 4. Priorizované sú hlavne projekty, ktoré:

1. Prispejú k zníženiu prevádzkových nákladov Mesta.

2. Budú trvalo udržateľné.
3. Podporia miestny ekonomický rozvoj ako predpoklad zvyšovania zamestnanosti obyvateľov mesta a zvyšovania kvality poskytovaných služieb v meste.
4. Prispejú k zvyšovaniu atraktivity mesta, rast kvality životného prostredia a bezpečnosť občanov.
5. *Mimoriadne budú podporené projekty, na ktorých budú participovať súkromné subjekty, resp. projekty, na ktorých budú participovať skupiny obyvateľov mesta.*

Samostatnú skupinu tvoria projektové zámery, pri realizácii ktorých je možné využiť nenávratnú pomoc zo zdrojov EÚ, štátu, KSK a pod, resp. iných donorov. S tým súvisí aj prednostná príprava projektovej dokumentácie tak, aby mesto bolo pripravené operatívne reagovať aj na výzvy mimo indikovaného harmonogramu výziev v rámci operačných programov.

5.2 Financovanie kapitálových investícií za pomoci EŠIF

V PHSR mesta na roky 2016 – 2022 je indikovaná alokácia 9 078 000 € na investičné projekty. Táto alokácia vysoko prevyšuje finančné možnosti mesta Strážske. Nedostatok vlastných zdrojov mesta predpokladá využitie nenávratnej pomoci hlavne zo zdrojov EÚ a štátu. Mestá ako subjekty územnej samosprávy sú jednou z najpodporovanejších skupín v rámci nového programového obdobia 2014 – 2020, čo sa týka finančného objemu a škály podporovaných projektov. Takmer v každom operačnom programe (OP) sú prioritné osi a špecifické ciele určené práve pre obce a mestá. Doba platnosti dokumentu PHSR mesta Strážske presahuje programové obdobie platné pre čerpanie EŠIF na roky 2014 – 2020, preto je dôležité sústrediť projektové aktivity najmä v tomto období, pričom k dispozícii je schválených 8 programov, z nich 6 operačných programov, z ktorých môže mesto žiadať o nenávratný finančný príspevok a to:

OP Efektívna verejná správa,
OP Integrovaná infraštruktúra.
Integrovaný regionálny operačný program,
OP Kvalita životného prostredia,
OP Ľudské zdroje a
OP Výskum a inovácie,
Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Maďarsko
Program Európa pre občanov 2014 - 2020

K dispozícii budú aj ďalšie programy ako napr. Nadnárodný program Central Európe, Medziregionálny program Interreg Európe a ďalšie

Okrem uvedených operačných programov sú k dispozícii aj ďalšie zdroje poskytovania nenávratnej finančnej pomoci ako napríklad Švajčiarske a Nórske fondy, Programy cezhraničnej spolupráce a iné, ktoré vyžadujú od prijímateľov aj určitú mieru spolufinancovania. V rezervnom fonde mesta sú zdroje vo výške 190 690,29 €.

Mesto má v súčasnej dobe rozpracované žiadosti z operačných programov na projekty, ktoré je možné financovať zo zdrojov ŠR, EÚ. Podmienkou, aby sme sa mohli uchádzať o projekty zo ŠR a EÚ je potreba mať vlastné zdroje na spolufinancovanie týchto akcií.

V čase tvorby PHSR mesta Strážske nebol zverejnený indikatívny harmonogram výziev všetkých operačných programov na programové obdobie 2014 – 2020. Napriek tomu, na základe dostupných informácií a oprávnenosti samospráv čerpať pomoc z európskych štrukturálnych fondov, boli k jednotlivým projektovým zámerom priradené možnosti financovania z fondov EÚ. Formulár F5 Finančný rámec pre realizáciu PHSR, ktorý tvorí Prílohu č. 5 PHSR mesta Strážske, poskytuje informácie o štruktúre zdrojov na úrovni jednotlivých projektových zámerov.

Mesto v rokoch 2016 – 2018 plánuje prioritne realizovať nasledovné projektové zámery:

- Rekonštrukcia námestia - rozpočet (cca 2 000 000 €)
- Zníženie spotreby energií pri prevádzke verejných budov rozpočet (1 000 000 €)
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla rozpočet (1 000 000 €)

Mesto tieto výdavky zapracuje do rozpočtu v prípade, že bude pri týchto projektoch úspešné. Pri rozpočtových opatreniach v roku 2016, pokiaľ nám budú poskytnuté prostriedky zo ŠR a EÚ, ako aj vlastné zdroje na spolufinancovanie projektu zapracujeme do rozpočtu pre rok 2016.

Celková alokácia predpokladaných nákladov na realizáciu 80 projektových zámerov priradených k projektovým zámerom v rámci PHSR mesta je 11 266 000 €. Všetky projektové zámery sú oprávnenými aktivitami pre podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok z európskych štrukturálnych a investičných fondov.

5.3 Alternatívne financovanie kapitálových investícií

Rozhodujúca časť príjmov samosprávy mesta je tvorená z podielových daní, daní z nehnuteľnosti a iných príspevkov štátu. Financovanie investičných projektov v rámci PHSR si vyžaduje hľadanie aj iných zdrojov ako Štrukturálne a investičné fondy. Bežnými možnosťami kapitálového financovania sú vlastné zdroje mesta alebo cudzie zdroje. Medzi také v podmienkach mesta radíme úvery a pôžičky, resp. príspevky a dary iných subjektov. Na realizáciu investičných projektov môžu byť využívané prostriedky z viacerých zdrojov, resp. ich kombinácia na báze vytvorených verejno – súkromných partnerstiev vo forme spolufinancovania.

Samospráva mesta v prípade neschválenia žiadosti o nenávratnú finančnú pomoc podaných v rámci OP na realizáciu kľúčových investičných zámerov predpokladá pri nedostatku vlastných zdrojov využitie cudzích zdrojov – hlavne peňažných ústavov.

5.3.1 Zhodnotenie súčasnej finančnej situácie mesta

Z analýzy finančného zdravia mesta, ktorú vypracoval inštitút INEKO pre všetky samosprávy a VÚC a je dostupná na webovej stránke <http://www.hospodarenieobci.sk> vyplýva, že mesto Strážske v posledných rokoch je najlepšie hospodáriacim mestom na Slovensku. Jeho finančné zdravie je od roku 2009 hodnotené ako výborné finančné zdravie.

Finančné zdravie mesta vypovedá o tom, do akej miery je hospodárenie udržateľné a či príslušnému mestu nespôsobuje problémy. Hodnota finančného zdravia je udávaná jedným číslom v rozmedzí od 0 po 6 a počíta sa kombináciou piatich vybraných indikátorov finančnej stability: 1. Celkového dlhu, 2. Dlhovej služby, 3. Závazkov neuhradených 60 a viac dní po lehote splatnosti, 4. Okamžitej likvidity a 5. Základnej bilancie. Celkové skóre finančného zdravia mesta sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré získala každá z piatich položiek.

Mesto Strážske získalo celkové skóre 5,7 z čoho je možno skonštatovať, že finančné zdravie mesta Strážske je výborné. Mesto je schopné vytvárať svojou činnosťou dostatočný prebytok príjmov nad výdavkami. Zároveň mesto Strážske spĺňa podmienky zákona o rozpočtových pravidlách, ktorý definuje pravidlá obozretnosti úverového financovania miest v oblasti návratných zdrojov financovania a má priestor na využívanie nových návratných zdrojov financovania pre svoj rozvoj.

Obrázok 1: Hodnotenie finančného zdravia mesta Strážske za roky 2006 - 2014

Strážske

Zdroj: <http://www.hospodarenieobci.sk/profily/?ID=2296>

PHSR mesta Strážske na roky 2016 -2022

6 ZÁVER

Názov	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Strážske na roky 2016 – 2022
Charakteristika	PHSR je strategický rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii regionálneho rozvoja a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku Košického samosprávneho kraja Dokument vytvára základný rámec pre koordinovaný a integrovaný rozvoj mesta na obdobie 6 rokov, pričom reflektuje programové obdobie 2014 – 2020. Jeho tvorba vychádza zo Zákona č. 539/2008 Z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Je spracovaný s využitím Metodiky na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanéj Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR vo februári 2015. Je otvorený dokument. Pri jeho hodnotení možná aktualizácia.
Spracovanie	Spracované externými odborníkmi v spolupráci s pracovníkmi samosprávy. Dokument spracovaný v priebehu rokov 2015 (hlavne analytická časť) a v roku 2016 (strategická časť) v súlade s metodikou odporúčanou MDVRR SR a Zámerom spracovania PHSR mesta Strážske schváleným MsZ. Komunikácia s verejnosťou a miestnymi aktérmi prebehla viacerými formami – boli uplatnené dotazníkové metódy špecificky určené pre konkrétne cieľové skupiny formou tlačených dotazníkov do domácnosti ako i verejného pripomienkovania prostredníctvom internetu a tiež prostredníctvom pracovných stretnutí na rôznych úrovniach (pracovné skupiny, komisie, zástupcovia odborných a záujmových skupín). Náklady na vlastné spracovanie boli financované zo zdrojov mesta.
Dodávateľ	Mgr. Ján Frena – IČO 40939936
Obdobie spracovania	11/2015 – 8/2016
Riadiaci tím	Ing. Vladimír Dunajčák - primátor mesta – koordinátor, PhDr. Lýdia Bušaničová – zástupkyňa primátora mesta, Ing. Anna Zamborová, referent pre projekty a granty, Ing. Ján Rohal' - referent výstavby, Ing. Mgr. Martina Kunderátová - referent výstavby, Marta Bočková - referent životného prostredia, Ing. Mária Lecáková - vedúca ekonomického oddelenia, PhDr. Alena Jurečková - referent školstva, Andrea Hudáková - referent sociálnych vecí a rodiny, Štefan Roman - náčelník mestskej polície, Martin Šul'ak - poslanec MsZ, Mgr. Ján Frena - zástupca dodávateľa
Pracovné skupiny	4 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba a ÚP, správa infraštruktúry, ochrana a tvorba ŽP ▪ Financie, bývanie, obchod a podnikanie ▪ Sociálna pomoc a zdravotníctvo ▪ Kultúra, školstvo, šport, mládež a verejný poriadok
Schválené	Mestské zastupiteľstvo Strážske
Uznesenie	Číslo 226/2016
Dátum schválenia	7.12.2016